

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး

အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ်၊ ၂၁ / ၂၀၂၀
၁၃၈၁ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၃ ရက်
(၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်)

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း
အစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပိုမိုစိမ်းလန်းသန့်ရှင်းပြီး ကောင်းမွန်မျှတသော ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ထုတ်လုပ်သူနှင့်စားသုံးသူ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအားလုံးကို ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုလုံးဝမရှိစေခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအားလုံးကို ပြန်လည် အသုံးပြုသည့် ပတ်လည်စီးပွားရေးစနစ်ဖြစ်ခြင်းတို့ကို အခြေခံသော ဘက်စုံစွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရန်ရည်ရွယ်၍ “မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောက်ပသောအနာဂတ်ကို ရည်မှန်း၍ ထာဝစဉ်စိမ်းလန်းသန့်ရှင်းပြီး ကောင်းမွန်မျှတသောပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖော်ဆောင်သွားရန်” ဆိုသည့် ရေရှည်မျှော်မှန်းချက်ဖြင့် ပူးတွဲပါ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ချမှတ်လိုက်သည်။

(ပုံ) ဝင်းမြင့်

နိုင်ငံတော်သမ္မတ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

စာအမှတ်၊ ၁၀၅ (၁) / ၈ / သမ္မတရုံး
ရက်စွဲ၊ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်

ဖြန့်ဝေခြင်း

နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး (ရုံး / ဌာနကြီးများအားလုံး)

ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ရုံး

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ရုံး

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရုံး

အမျိုးသားလွှတ်တော်ရုံး

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်

နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံး

ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ရုံး

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနအားလုံး

ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်ရုံး

ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး

ပြည်ထောင်စုရာထူးဝန်အဖွဲ့

နေပြည်တော်ကောင်စီ

တိုင်းဒေသကြီး / ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့အားလုံး

မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်

အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင်ရုံး

မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်ရုံး

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

ပုံနှိပ်ရေးနှင့်ထုတ်ဝေရေးဦးစီးဌာန

မြန်မာနိုင်ငံပြန်တမ်းအပိုင်း (၁) တွင်

ထည့်သွင်းကြေညာပေးပါရန်။

အမိန့်အရ

၂၀၂၁/၀၁/၀၁၀၀
ခင်လတ်

အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်

နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး

၂၀၂၁ ခု
၂၀၂၁ ခု

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

**မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု
မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (၂၀၁၈ - ၂၀၃၀)**

၂၀၂၀ ၊ ဇန်နဝါရီလ

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (၂၀၁၈ - ၂၀၃၀)

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်
ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (၂၀၁၈-၂၀၃၀)

၂၀၂၀ ၊ ဇန်နဝါရီလ

ကျေးဇူးတင်လွှာ

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်သည် သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီး၏လမ်းညွှန်မှုဖြင့် သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ပို့ဆောင်ရေးနှင့်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၊ အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စက်မှုဝန်ကြီးဌာန၊ ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စု ရှေ့နေချုပ်ရုံးတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပြည်သူ့/ပုဂ္ဂလိက/ပညာရှင်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့ အစည်းများနှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူများအပြင် ပြည်တွင်း နှင့်နိုင်ငံတကာမှ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများ အားသွန်ခွန်စိုက် ပူးပေါင်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများဖြင့် ရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပါဝင် ပတ်သက်သူများ၏ ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် အကြံပြုချက်များဖြင့် မူကြမ်းပြုစု ပြင်ဆင် ရေးဆွဲခြင်းများကို အချိန်မီ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပြီး လက်တွေ့ကျ၍ အရည်အသွေးကောင်းမွန်သည့် ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ပြုစုနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုမဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် သည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုကို စနစ်တကျ လိုက်နာကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ အမျိုးသားအဆင့် ပထမဦးဆုံးခြေလှမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီအစဉ်သည် သယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ထိရောက်စွာ သုံးစွဲနိုင်ရန်နှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းကင်းစင်သော လူ့အဖွဲ့ အစည်း ပေါ်ပေါက်လာစေရန်အတွက် ကြုံတွေ့နေရသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ အဓိက ပြဿနာ များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်၊ အခွင့်အလမ်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် မျှော်မှန်း ထားရှိသည့် မဟာဗျူဟာလမ်းညွှန်ဖြစ်ပါသည်။

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် အမျိုးသားအဆင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ကြ သည့် ပြည်သူများ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပညာရှင်များနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း

များ၊ အရပ်ဖက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများကို အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ဖော်ပြအပ် ပါသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသော လက်တွေ့ကျကျ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်မည့် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော နေပြည်တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ၊ ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ၊ မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် (၁၄) ခုမှ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များကိုလည်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်ကို ဂျပန်နိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ငွေကြေးအထောက်အပံ့ဖြင့် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနနှင့် Institute for Global Environmental Strategies' Centre Collaborating with UNEP on Environmental Technologies (IGES-CCET) တို့အကြား ပူးပေါင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော် ရေးဆွဲခဲ့သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက်လုံး၌ နည်းပညာအထောက်အပံ့ပေးခဲ့သော IGES ၊ ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင် အစီအစဉ်နှင့် ရန်ကုန်အခြေစိုက် ပတ်ဝန်းကျင်အရည်အသွေး စီမံခန့်ခွဲမှု ကုမ္ပဏီလီမိတက် တို့ကို လည်း ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

ဥပေမာ

မြန်မာနိုင်ငံသည် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးလာမှုများနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများသည် လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်ကာလအတွင်း သိသာထင်ရှားစွာ တိုးတက်လာခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးတိုးတက်မှု အမြန်ဆုံးနိုင်ငံများတွင် တစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက်၍ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးတက်စေ ရေးအတွက် “မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်း (၂၀၁၈ - ၂၀၃၀)”ဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

စီးပွားရေး လျင်မြန်စွာတိုးတက်လာမှုနှင့်အတူ မြို့ပြနှင့်စက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးလာသည့် အလျောက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ သိသာထင်ရှားသော စိန်ခေါ်မှုများကို ပိုမို ကြုံတွေ့လာရပါသည်။ မြို့တော်အဆင့်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် စနစ်ကျသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ မရှိခြင်းကြောင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ အား လမ်းများနှင့် မြစ်၊ ချောင်း၊ အင်းအိုင်များတွင် အထိန်းအကွပ်မဲ့ စွန့်ပစ်လေ့ရှိကြသည့်အပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား လေဟာပြင်တွင် မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းကြောင့်လည်း လေထု၊ မြေထုနှင့် ရေထု တို့ကို ညစ်ညမ်းစေလျက်ရှိပါသည်။ ယင်းသို့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု လိုအပ်ချက်များကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှု ဖြစ်ပေါ်စေသည်သာမက ပြည်သူများ၏ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ နယ်ပယ်များ၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ကဲ့သို့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုပါ ထိခိုက်စေလျက်ရှိပါသည်။

သမားရိုးကျ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ကျင့်သုံးနေခြင်းမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ထွက်ရှိမှုလျော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းနှင့် အသုံးဝင်ပစ္စည်းများအဖြစ် ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခြင်းစသည့် နည်းလမ်းများကို အခြေခံသော ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး အကျိုးဖြစ်ထွန်းသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်သို့ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးသွားနိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးသားအဆင့် မူဝါဒဆိုင်ရာမူဘောင်နှင့် မဟာဗျူဟာမြောက် ဦးတည်ချက်ကို ချမှတ်ဖော်ဆောင်သွားနိုင်ရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (၂၀၁၈ - ၂၀၃၀) က အထောက်အကူ ဖြစ်စေနိုင်မည်ဟု အခိုင်အမာ ယုံကြည်ပါသည်။ ယင်း မဟာ ဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်၌ ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကင်းစင်စေရေး၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း အားလုံးကို ပြန်လည်အသုံးပြုသည့် ပတ်လည် စီးပွားရေးစနစ် ဖော်ဆောင်စေရေးနှင့် ရေရှည် တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်စေရေး ဟူသည့် ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်ကို ရောက်ရှိစေရန် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းဗျူဟာများနှင့် လက်တွေ့ လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များ ပါဝင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်သည် အခြားသော အမျိုးသားအဆင့် မူဝါဒ၊ မဟာဗျူဟာနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိနေသည့်အပြင် နိုင်ငံတော်က ချမှတ်ထားသော စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များနှင့် ပါရီ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံက ဆောင်ရွက်ရမည့် ကတိကဝတ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း အထောက်အကူပြုစေနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤမဟာဗျူဟာရည်မှန်းချက်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ အောင်မြင်မှုရရှိရေးအတွက် အရေးအကြီးဆုံး အချက်များမှာ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် ချိုးဖောက်မှုများကို အရေးယူခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေ၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့များ၊ သက်ဆိုင်ရာ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အတူတကွ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ကြရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

မြင့်ဆွေ
ဒုတိယသမ္မတ
နာယက
အမျိုးသားအဆင့်ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်
ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာဗဟိုကော်မတီ

ဥပေမာ

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသည် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိစေရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရေရှည်မူဝါဒများ ချမှတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံရေး ဦးဆောင်မှုရယူခြင်းနှင့် အစိုးရ၏ ရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန်အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ယင်းဥပဒေသည် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို စနစ်တကျ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရမည့် အခြေခံမူနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များအတွက် ထိရောက်စွာအဖြစ်လည်း ကျင့်သုံးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေအရ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသားအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့် မဟာဗျူဟာများနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များကို ဆက်စပ်ပါဝင် ပတ်သက်သူများနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးဆွဲရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲ ချမှတ်နိုင်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှု နယ်ပယ်နှင့် အတိုင်းအတာကို သိရှိစေနိုင်ပြီး အချိန်ကိုက် တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည့် အရေးပါသော ခြေလှမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ဖော်ညွှန်းနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်သည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း (အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း၊ စွန့်ပစ်အရည်နှင့် စွန့်ထုတ်ရေ၊ ထုတ်လွှတ်အခိုးအငွေ့) အားလုံးကို လွှမ်းခြုံစေနိုင်ပြီး ဘက်စုံ ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ပထမဦးဆုံးသော လမ်းညွှန်ချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ အလားတူပင် ဤမဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်တွင် ပတ်ဝန်းကျင် မထိခိုက်စေသော ခိုင်လုံသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် ဖြစ်ပေါ် လာစေရေးအတွက် ရေရှည်မျှော်မှန်းချက်များ၊ လိုအပ်သောအစီအစဉ်များ၊ ကာလတို၊ ကာလလတ် နှင့် ကာလရှည်ရည်မှန်းချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ သို့ရာတွင် အဆိုပါ အစီအမံများအား အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ရည်မှန်းချက် တစ်ခုချင်းအလိုက် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေး ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အထောက်အကူပြု အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မူဘောင်၊ ပြည့်စုံ လုံလောက်သော ရန်ပုံငွေအစီအစဉ်များ ရှိရမည့်အပြင် ပါဝင်ပတ်သက်သူအားလုံးက တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီများ၊ ဖွံ့ဖြိုးမှု မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း

များ၊ ပြည်တွင်း/ပြည်ပ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများက ဤမဟာဗျူဟာအရ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့်အဆင့်တိုင်းတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြလိမ့်မည် ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် ပါဝင်ပတ်သက်သူအားလုံးက အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ဦးစားပေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားကြရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် ရေးဆွဲပြီးမြောက်ရေးအတွက် နည်းပညာနှင့် ရန်ပုံငွေ အထောက်အပံ့များပေးခဲ့သော ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်နှင့် Institute for Global Environmental Strategies' Centre Collaborating with UNEP on Environmental Technologies (IGES-CCET) တို့ကို အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်းနှင့် မူကြမ်းအဆင့်မှ အပြီးသတ်အဆင့်အထိ တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူ တစ်ဦးချင်းကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိ ပါသည်။

အုန်းဝင်း
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန

အမှာစကား

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ လွှမ်းခြုံဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် အဓိက ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းများ၊ အခြေခံ လမ်းညွှန်ချက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ရေရှည်ရည်မှန်းချက်များနှင့် မဟာဗျူဟာမျှော်မှန်းချက်များကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနသည် ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ နိုင်ငံအတွင်း ပို၍စိမ်းလန်းသော၊ ပို၍သန့်ရှင်းသော၊ ပို၍ကောင်းမွန်သော ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကင်းစင်ရေး၊ ထုတ်လွှတ်အခိုးအငွေ ကင်းစင်ရေးနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအားလုံးကို ပြန်လည်အသုံးပြုသည့် ပတ်လည်စီးပွားရေးစနစ် ဖော်ဆောင်ရေးကို ဦးတည်၍ သက်ဆိုင်ရာဌာန အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ပေါင်းစပ်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွား မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကဏ္ဍအသီးသီး၏ လိုအပ်ချက်များ၊ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို အဆင့်အလိုက် တုံ့ပြန် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲထား ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မဟာဗျူဟာတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အခြေခံကျသော နည်းပညာသတ်မှတ်ချက်များကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် ရေးဆွဲထားသော အဆိုပြုလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မဟာဗျူဟာတွင် ချမှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက်များကို အောင်မြင်မှု ရရှိစေမည်ဖြစ်ပါသည်။ မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို အခါအားလျော်စွာ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်ခြင်းများကို လိုအပ်သလို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုသည် ကျန်းမာရေး၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ အစားအစာနှင့် အရင်းအမြစ် လုံလောက်မှု၊ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် စားသုံးခြင်းကဲ့သို့သော လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အပေါ် အဘက်ဘက်မှ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသဖြင့် ကဏ္ဍအသီးသီးမှ ပေါင်းစပ်ဖြေရှင်းရမည့် ကိစ္စရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအပေါ် အကျိုးကျေးဇူးများစွာ ရရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာများကို အလေးထား၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၏ မဏ္ဍိုင်သုံးခုဖြစ်သော ပတ်ဝန်းကျင်၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး တို့ကို ဟန်ချက်ညီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို

အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်း (၂၀၁၈ - ၂၀၃၀) အရ ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရေး အထောက်အကူပြုနိုင်မည့်အပြင် ကုလသမဂ္ဂ၏ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပန်းတိုင်များ အောင်မြင်ရေး၊ အထူးသဖြင့် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှု ပန်းတိုင်-၁၁ ဖြစ်သည့် အားလုံးအကျုံးဝင် သော လုံခြုံစိတ်ချစွာဖြင့် ကြံ့ခိုင်ပြီး ရေရှည်စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်မှုကို ဖြစ်စေမည့် မြို့ပြများနှင့် အခြေချ နေထိုင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေရေး၊ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးမှု ပန်းတိုင်-၁၂ ဖြစ်သည့် ရေရှည် တည်တံ့စေမည့် စားသုံးခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းပုံစံများ ဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံက အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည့် ကတိကဝတ်များ ကိုလည်း ဖြည့်ဆည်း ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

လှမောင်သိန်း
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန
သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန

အမှာစကား

ပတ်ဝန်းကျင် မထိခိုက်စေသော ခိုင်လုံသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်သည် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် ပြည်သူ့လူထု၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကောင်းမွန်စေပြီး အလုပ်အကိုင်နှင့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းအသစ်များကိုလည်း ပေးစွမ်းနိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အထွေထွေညီလာခံ၏ ဒုတိယအကြိမ် အစည်းအဝေးတွင် ချမှတ်ခဲ့သောဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်အညီ ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်သည် အမျိုးသားအဆင့်နှင့် မြို့တော်အဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မူဝါဒ၊ မဟာဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များ ရေးဆွဲရေးကို စတင်၍ ပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်၏ နိုင်ငံတကာပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ နည်းပညာဌာန (International Environmental Technology Center) အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ အပါအဝင် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှ ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် ဂုဏ်ယူမိပါသည်။

ဤအမျိုးသား အဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (၂၀၁၈ - ၂၀၃၀) သည် ပတ်ဝန်းကျင် မထိခိုက်စေသော ခိုင်လုံသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဦးဆုံး လမ်းပြမြေပုံတစ်ခုပင်ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသားအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် လူမှုစီးပွားဘဝ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပန်းတိုင်များနှင့် အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပတ်သက်သူအသီးသီးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး လက်ရှိကျင့်သုံးနေသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရေးဆွဲထားသည့်အစီအစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်မှ ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ပါ ပတ်ဝန်းကျင် မထိခိုက်စေသော ခိုင်လုံသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ကာလတို၊ ကာလလတ်၊ ကာလရှည် ရည်မှန်းချက်များကို မြန်မာနိုင်ငံ အနေဖြင့် အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည်ဟု များစွာ မျှော်လင့်ပါ သည်။

Keith Alverson
ညွှန်ကြားရေးမှူး
နိုင်ငံတကာပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနည်းပညာဗဟိုဌာန၊
ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်

အမှာစကား

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုအလေ့အကျင့်များ အားနည်းလျက်ရှိခြင်းကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးအပေါ် သိသာထင်ရှားသော ဆိုးကျိုးများ သက်ရောက်လျက်ရှိပါသည်။ သာဓကအနေဖြင့် နည်းစနစ်မှန်ကန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းမှုစနစ်၊ သယ်ဆောင်မှုစနစ်နှင့် စွန့်ပစ်မှုစနစ်များ မရှိခြင်းကြောင့် နိုင်ငံအတွင်း များစွာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုကို ဆိုးရွားစွာဖြစ်ပေါ်စေပြီး မြေပြင်နှင့် ချောင်းများ၊ မြစ်များအပေါ် ဆိုးကျိုးများ သက်ရောက်လျက်ရှိပါသည်။ စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲမှု မရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံစွန့်ပစ်ထားသောနေရာများမှ ထွက်ရှိလာသောရေဆိုးများ ကြောင့် ရေထုနှင့် မြေထုညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ထို့အပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို လေဟာပြင်တွင် မီးရှို့ခြင်းသည် လေထုညစ်ညမ်းမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်သာမက ရေရှည်တွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကိုလည်း ဆိုးကျိုး သက်ရောက်စေနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်၍ရသောပစ္စည်းများကို အသုံးမပြုခြင်းသည် အရင်းအမြစ်များကို ပြန်လည် ရယူနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများအား ဆုံးရှုံးစေပြီး ကုန်ကြမ်းအသုံးပြုမှု တိုးမြှင့်လာသည်သာမက ကုန်ကျစရိတ်လည်း ပိုမို များပြားလာစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာများ နှင့်အတူ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာကန့်သတ်ချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အရေးကြီးဆောင်ရွက်ရမည့် စီမံကိန်းနှင့် ဦးစားပေး မူဝါဒတစ်ရပ်အဖြစ် အလေးထား ဆောင်ရွက်ရန် ထင်ရှားစေပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ကုလသမဂ္ဂ ပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာဝန်ကြီးဌာန ၏အထောက်အပံ့ဖြင့် သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် IGES-CCET တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် နိုင်ငံ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် တိုးတက် ကောင်းမွန်လာစေရေးအတွက် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော အဓိကပြဿနာများ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများကို ဖော်ပြထားပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၌ အရင်းအမြစ်များကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြု နိုင်ရေး နှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကင်းစင်သော လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးအတွက် အဓိက ပါဝင်ပတ်သက်သူအားလုံးကို အသိပညာပေး မြှင့်တင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ စီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်အားနည်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လေထုညစ်ညမ်းမှုနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များ၊ လူနေအိမ်များနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသည့် စွန့်ပစ်ရေများ အပါအဝင် အစိုင်အခဲ၊ အရည်၊ အငွေ့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ နောက်ဆုံး

အဆင့် ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်းတို့ ကောင်းမွန်စေရေးအတွက် မဟာဗျူဟာကျ အစီအစဉ်နှင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများကို ခွဲခြားနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းနှင့်သက်ဆိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများကို ရေရှည်တွင် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်အတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်သည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ကောင်းမွန်သော မူဝါဒများ၊ ခိုင်မာသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် စောင့်ကြပ် ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း မူဘောင်များ ချမှတ်၍ ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထိရောက်ပြီး အကျိုးရှိသော စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများအတွက် လမ်းညွှန်ပေးနိုင်ရန် ရည်မှန်းချက်များ၊ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ဖော်ပြထားပြီး မူဝါဒရေးရာ သဘောတူညီချက်နှင့် အဓိကကျသော ပြည်သူလူထု၊ ပုဂ္ဂလိကနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ (နိုင်ငံသား၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်၊ ပညာရှင်နှင့် အခြားပါဝင်ပတ်သက်သူများ) ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် ထိုသို့ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ခိုင်မာအားကောင်းစေရေးအဆိုပြုချက်များ ပါဝင်ပါသည်။

Kazunobu Onogawa

ညွှန်ကြားရေးမှူး

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနည်းပညာများတွင်

**ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ် နှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့်
နိုင်ငံတကာပတ်ဝန်းကျင် မဟာဗျူဟာများဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း**

မာတိကာ

ကျေးဇူးတင်လွှာ	က
ဥယျာဇဉ်	ဂ
အမှာစကား.....	ဆ
အတိုကောက်အသုံးအနှုန်းများ.....	ဏ
အကျဉ်းချုပ်	ဓ
၁။ နိဒါန်း	၁
၁.၁။ မဟာဗျူဟာ ရှင်းလင်းချက်.....	၁
၁.၂။ ရေရှည်မျှော်မှန်းချက်	၂
၁.၃။ ရည်ရွယ်ချက်	၃
၂။ မဟာဗျူဟာအား ဖော်ထုတ်ခြင်း.....	၄
၃။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း - လက်ရှိအခြေအနေ	၈
၃.၁။ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်	၈
၃.၂။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု လက်ရှိအခြေအနေ	၁၀
၃.၃။ လက်ရှိ မူဝါဒ နှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ.....	၂၆
၃.၄။ အဖွဲ့အစည်းတည်ဆောက်ထားရှိမှု အခြေအနေ	၂၇
၃.၅။ အနာဂတ်တွင် ရင်ဆိုင်ရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ	၃၀
၄။ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများ.....	၃၃
၄.၁။ သတ်မှတ်နယ်ပယ် နှင့် အချိန်ကာလ.....	၃၃
၄.၂။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာအခြေအနေများ.....	၃၃
၄.၃။ လမ်းညွှန်ချက်ဆိုင်ရာ အခြေခံစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ - စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဦးစားပေးအဆင့်များနှင့် အခြေခံစည်းမျဉ်းများ.....	၃၆
၅။ အမျိုးသားအဆင့် ပန်းတိုင်များ၊ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များ ချမှတ်ခြင်း.....	၃၉
၅.၁။ ပန်းတိုင်(က) ပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် ဖြစ်ပေါ် လာစေရေးအတွက် ပထမဆုံးခြေလှမ်းအဖြစ် ထိရောက်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းသည့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကိုတိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စည်းကမ်းမဲ့စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် လေဟာပြင် မီးရှို့ခြင်းများ လျော့နည်းပပျောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း.....	၄၀
၅.၂။ ပန်းတိုင်(ခ) ဘေးအန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ် ပစ္စည်းများအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိခိုက်မှု မဖြစ်စေသော စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်များအား တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခြင်း.....	၄၆

၅.၃။ ပန်းတိုင်(ဂ) စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ရေရှည်စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲနိုင်စေရေးအတွက် စွန့်ပစ်
ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုကို လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းများ
ကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထိုမှတစ်ဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို အရင်းအမြစ်များအဖြစ်
ပြန်လည်အသုံးပြုဆောင်ရွက်သည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် တည်ထောင်ခြင်း ၅၅

၅.၄။ ပန်းတိုင်(ဃ) စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက်အစဉ်လည်ပတ်နေမည့်ရန်ပုံငွေထားရှိစေခြင်း .. ၆၃

၅.၅။ ပန်းတိုင်(င) အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများမြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထောက်ခံအားပေးစေခြင်း
နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း ၆၉

၅.၆။ ပန်းတိုင်(စ) လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ ဥပဒေစည်းမျဉ်း
စည်းကမ်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခြင်း ၇၄

၆။ ဦးစားပေး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများ ၇၈

၆.၁။ အတည်ပြုသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း ၇၈

၆.၂။ အရင်းအမြစ်များအား စုစည်းခြင်း ၇၈

၆.၃။ ဥပဒေရေးရာနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ၇၉

၆.၄။ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအား အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း ၈၀

၆.၅။ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် လက်တွဲပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ ၈၁

၆.၆။ နည်းပညာရွေးချယ်ခြင်း ၈၄

၆.၇။ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူများအား အသိပညာပေးခြင်း ၈၅

ဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက်များ..... ၈၇

ကိုးကားချက်များ..... ၉၈

အတိုကောက်အသုံးအနှုန်းများ

3Rs	Reduce, Reuse, Recycle (လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း)
ADB	Asian Development Bank (အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)
BORDA	Breman Overseas Development and Research Association (Breman နိုင်ငံရပ်ခြားဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်သုတေသနအဖွဲ့)
CBD	Central Business District (ဗဟိုအဆင့်စီးပွားရေးခရိုင်)
CCET	IGES Centre Collaborating with UN Environment on Environmental Technologies (ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနည်းပညာများတွင် ကုလသမဂ္ဂ ပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်နှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် နိုင်ငံတကာပတ်ဝန်းကျင် မဟာဗျူဟာများဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း)
CDCs	City Development Committees (မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ)
ECD	Environmental Conservation Department (ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန)
EQM	Environmental Quality Management Co.,Ltd (ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေး စီမံခန့်ခွဲမှု ကုမ္ပဏီလီမိတက်)
EU	European Union (ဥရောပသမဂ္ဂ)
GDP	Gross Domestic Product (ပြည်တွင်းအသားတင်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး)
GHGs	Greenhouse Gases (မှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့များ)
IETC	International Environmental Technology Centre (နိုင်ငံတကာပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနည်းပညာဗဟိုဌာန)
IGES	Institute for Global Environmental Strategies (ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမဟာဗျူဟာများအတွက်အဖွဲ့အစည်း)
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change (ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အစိုးရအချင်းချင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့)
JICA	Japan International Cooperation Agency (ဂျပန်နိုင်ငံ နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ)
KOICA	Korean International Cooperation Agency (ကိုရီးယားနိုင်ငံ နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ)

MCDC	Mandalay City Development Committee (မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ)
MONREC	Ministry of Natural Resources and Environmental Conservation (သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန)
MRF	Material Recovery Facility (ပစ္စည်းများပြန်လည်ရယူသည့်စက်ရုံ)
MSW	Municipal Solid Waste (မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ)
NCDP	National Comprehensive Development Plan (အမျိုးသား ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးမှု စီမံကိန်း)
NGO	Non-Governmental Organization (အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ)
NPTDC	Nay Pyi Taw City Development Committee (နေပြည်တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ)
NSDS	National Sustainable Development Strategy (အမျိုးသားစဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမဟာဗျူဟာ)
NWMSMP	National Waste Management Strategy and Master Plan (အမျိုးသားအဆင့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်)
PCCD	Pollution Control and Cleansing Department (ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သန့်ရှင်းရေးဌာန)
PPP	Public-Private Partnership (အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု)
PRC	People's Republic of China (တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ)
SEZ	Special Economic Zone (အထူးစီးပွားရေးဇုန်)
SWM	Solid Waste Management (အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု)
TDCs	Township Development Committee (မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့)
UN-Habitat	United Nations Human Settlements Programme (ကုလသမဂ္ဂမြို့ရွာအစီအစဉ်)
UNDP	United Nations Development Programme (ကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်)
UN Environment	United Nations Environment (ကုလသမဂ္ဂ ပတ်ဝန်းကျင် အစီအစဉ်)

UN	Environment- United Nations Environmental Programme's International
IETC	Environmental Technology Centre (ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်အောက်ရှိ နိုင်ငံတကာ ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ နည်းပညာ ဗဟိုဌာန)
WHO	World Health Organization (ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့)
WWF	World Wide Fund for Nature (ကမ္ဘာ့ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့)
YCDC	Yangon City Development Committee (ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ)

အကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံသည် လူဦးရေတိုးပွားလာခြင်း၊ စီးပွားရေးတိုးတက်လာခြင်းနှင့်အတူ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ များပြားလာခြင်းများအပြင် ထိရောက်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်၊ သင့်လျော်သော အခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ မတည်ရင်းနှီးငွေ၊ ဘဏ္ဍာရေး အခြေအနေ၊ လူသားအရင်းအမြစ် တို့နှင့်အတူ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ အားနည်းလျက်ရှိခြင်းကြောင့် မကြာသေးသောအချိန်မှစ၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး အလွန်များပြားသော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့လျက်ရှိပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုသည် ပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးများ အပါအဝင် အလွန်ကျယ်ပြန့်သော စိန်ခေါ်မှုအမျိုးမျိုး ဖြစ်သည့် ပြည်သူ့လူထုကျန်းမာရေး၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ အရင်းအမြစ်များ ထိရောက်စွာ သုံးစွဲမှု၊ ရေရှည်တည်တံ့သည့် မြို့ကြီးများ၊ ရေရှည်တည်တံ့သည့် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် စားသုံးမှုပုံစံများ အစရှိသည့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများနှင့်လည်း ဆက်စပ်လျက်ရှိနေပါသည်။

အဆိုပါကိစ္စရပ်များကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (၂၀၁၈-၂၀၃၀) ကို သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနက ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ် (UNEP) ၏ နိုင်ငံတကာ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ နည်းပညာဗဟိုဌာန (IETC) နှင့် Institute for Global Environmental Strategies' Centre Collaborating with UNEP on Environmental Technologies (IGES-CCET) တို့၏ အကူအညီဖြင့် ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရေရှည်ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ရန်နှင့် သမားရိုးကျ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲခြင်း (သိမ်းဆည်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်း) မှ ရေရှည်ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု ဖြစ်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျှော့ချခြင်း (Reduce) ၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း (Reuse) ၊ ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခြင်း (Recycle) စသည့် နည်းလမ်းများအား အခြားသော အမျိုးသားအဆင့် ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာမူဝါဒများနှင့်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်ပြီး အထောက်အကူ ဖြစ်စေမည့် မူဝါဒတော်နှင့် မဟာဗျူဟာများ ဖွံ့ဖြိုးလာစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်သည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ စနစ်တကျ လိုက်နာကျင့်သုံးဆောင်ရွက် နိုင်ရေးနှင့် အဓိက ပြဿနာများ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန်ရည်ရွယ်၍ မျှော်မှန်းချက်နှင့် မဟာဗျူဟာများကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားသည့် ပထမဦးဆုံးသော အမျိုးသား အဆင့် ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အရင်းအမြစ်များအား ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်ပြီး

စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကင်းစင်သည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာစေရေးအတွက် အဓိက ပါဝင်ပတ်သက်သူများအကြားတွင် အသိပညာပေးမြှင့်တင်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန်လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ဤမဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မအစီအစဉ်သည် ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုကို ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး(စွန့်ပစ်အစိုင်အခဲ၊ စွန့်ပစ်အရည်/ စွန့်ပစ်ရေနှင့်ထုတ်လွှတ်အခိုးအငွေ့များ)ကို လွှမ်းခြုံ၍ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လက်ရှိအချိန်၌ အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ်၌သာ ဦးစားပေးဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်သည် မဟာဗျူဟာကျသော မူဝါဒ လမ်းညွှန်ချက်များ၊ ဆောင်ရွက်ရမည့် အစီအစဉ်များနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး ဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ ထိုသို့ ဖော်ထုတ်ရာတွင် ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်သဟဇာတဖြစ်အောင် စီမံခန့်ခွဲခြင်းဖြင့် ကာလတိုတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိသကဲ့သို့ ကာလလတ်နှင့် ကာလရှည်များတွင်လည်း လူမှုအဖွဲ့အစည်းက လက်ခံနိုင်ပြီး စီးပွားရေးအရလည်း အကျိုးအမြတ်များ ရရှိလာစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များကို ရွေးချယ်ရာတွင် အသုံးပြုနိုင်မည့် အခြေခံမူဘောင်များကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုအဆင့်ဆင့်နှင့် 3Rs နည်းလမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်စေခြင်းဖြင့် ရရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင် (၆) ခုကို အခြေခံချမှတ်ထားပြီး မြို့ပြဧရိယာများမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ပလတ်စတစ်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် သိသာစွာ များပြားလာသော အခြားစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စသည်တို့ကို စနစ်တကျသိမ်းဆည်းခြင်း၊ စွန့်ပစ်ခြင်းများနှင့် စွန့်ပစ်အရည်များ (လူနေအိမ်များနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ စွန့်ပစ်ရေဆိုးများ) စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက်လည်း စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းပိုင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ထားရှိမှုများ၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ မူဘောင်များ၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ခိုင်မာသော မူဝါဒများ ပါဝင်သော မူဘောင် တစ်ခုချမှတ်ခြင်းအားဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုကို ရေရှည်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနက ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ထိရောက်၍ အကျိုးရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ လမ်းညွှန်ပြသပေးနိုင်ရေးအတွက် အဓိကပါဝင် ပတ်သက်သူများ (နိုင်ငံသားများ၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံများ၊ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများ၊ မြို့နယ်များ၊ အခြားဆက်စပ်ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ) က တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်းအပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ တိုးတက်မှုများကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရန်နှင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အခက်အခဲများ၊ အဟန့်အတားများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ လိုအပ်ချက်များကိုဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ပါ ရည်မှန်းချက်များအား အခါအားလျော်စွာ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁.၁။ မဟာဗျူဟာ ရှင်းလင်းချက်

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဆယ်စုနှစ်များစွာ သီးခြားရပ်တည်ခဲ့ပြီးနောက် အာရှတိုက်တွင် စီးပွားရေး အရ တိုးတက်မှု အရှိန်အဟုန် မြှင့်တင်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစတင်၍ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲခဲ့ပြီးနောက် နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးသည် နှစ်စဉ် ပြည်တွင်းအသားတင် ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး ၆ ရာခိုင်နှုန်းကျော်အထိ တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ (ADB ၂၀၁၆ ၊ World Bank ၂၀၁၈)

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် စီးပွားရေးတိုးတက်မှု မြန်ဆန်ပြီး မြို့ပြနှင့်စက်မှုလုပ်ငန်းများ လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လာခြင်းကြောင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု၌ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရ ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အဓိကမြို့ကြီးသုံးခုဖြစ်သည့် နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့တို့တွင် နေ့စဉ်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု သိသိသာသာ မြင့်တက်လျက်ရှိပြီး ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေလျက်ရှိပါသည်။ မြို့နယ်အများစုတွင် လည်း ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းပမာဏ သုံးပုံတစ်ပုံမှ သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်ကို စနစ်တကျ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်း မရှိသည့်အပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ မြေလွတ် များ၊ လမ်းများနှင့် မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်များ၊ ကန်များတွင် မကြာခဏ စွန့်ပစ်ခြင်း၊ မီးရှို့ခြင်း များကြောင့် မြေပေါ်နှင့် မြေအောက်ရှိ ရေများကို ညစ်ညမ်းမှု ဖြစ်ပေါ်စေလျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် အခြား ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ များပြားလာခြင်းကြောင့် အဆိုပါ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအားလုံးကို လွှမ်းခြုံ၍ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် အလေးထား ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်မှ နိုင်ငံတကာ ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာနည်းပညာဗဟိုဌာနနှင့် အခြားဆက်စပ်ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရနှင့်မြို့နယ်များမှ ကိုယ်စားလှယ် များနှင့်ပူးပေါင်း၍ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သမားရိုးကျ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်မှ 3Rs ကို အခြေခံ သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရန်၊ ၎င်းတို့ကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေမည့် မူဝါဒနှင့် နည်းဗျူဟာများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန် စသည့် ရေရှည်ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ရေးဆွဲနိုင်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်၍ ရေးဆွဲခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်သည် အမျိုးသားအဆင့် ပထမခြေလှမ်းဖြစ်ပြီး အရင်းအမြစ်များအား အကျိုးရှိစွာအသုံးပြု၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း လုံးဝကင်းစင်သောလူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ရရှိရေးအတွက် အရေးကြီးသော ဆက်စပ်ပတ်သက် သူများကြားတွင် အသိပညာများ တိုးတက်မြင့်မားလာစေရန်နှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်သက်ဆိုင် သည့် အဓိကကျသောကိစ္စရပ်များ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများအား ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်ရန် အတွက် အခြေခံကျသော လမ်းညွှန်ချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုများအား ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးအား လွှမ်းခြုံစီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပြီး အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ် ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အလေးထားဖော်ပြထား ပါသည်။

ထို့ပြင် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်သည် မဟာဗျူဟာမြောက် လမ်းညွှန်ချက်များ၊ အစီအစဉ်များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက် များဖြင့် အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ 3Rs စနစ်ဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ခြင်း စသည့် နည်းလမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ထား ပါသည်။ ထို့ပြင် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဆေးရုံသုံးစွန့်ပစ် ပစ္စည်းများ၊ အခြားသောဘေးအန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် စွန့်ပစ်အရည်များအား စနစ်တကျ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ပေး ခြင်းများ ပါဝင်သော မူဘောင်များ၊ မူဝါဒများဖြင့် ရေရှည်ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်စေရန် ရည်ရွယ် ထားပါသည်။

အကျိုးရှိထိရောက်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအား လျှင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ပြည်သူများ၊ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပညာရှင် များနှင့် အခြားပါဝင်ပတ်သက်သူများမှ တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြင့် ရည်မှန်းချက်များ၊ အဆိုပြုလုပ်ဆောင်ချက်များကို ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁.၂။ ရေရှည်မျှော်မှန်းချက်

အမျိုးသား စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မဟာဗျူဟာ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင် ရေးရာမူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာမူဘောင် (မူကြမ်း) တွင် ဖော်ပြထားသော မျှော်မှန်းချက်များနှင့်အညီ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ ရေရှည်မျှော်မှန်းချက်ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောက်ပသောအနာဂတ်ကို ရည်မှန်း၍ ထာဝစဉ်စိမ်းလန်း

သန့်ရှင်းပြီး ကောင်းမွန်မျှတသော ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖော်ဆောင်သွားရန် ဟူ၍ သတ်မှတ်ထား ပါသည်။

၁.၃။ ရည်ရွယ်ချက်

အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဗဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပိုမိုစိမ်းလန်းသန့်ရှင်းပြီး ကောင်းမွန်မျှတသော ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေကို ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ထုတ်လုပ်သူနှင့် စားသုံးသူအားလုံး ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအားလုံးကို ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှု လုံးဝမရှိစေခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအားလုံးကို ပြန်လည်အသုံးပြုသည့် ပတ်လည်စီးပွားရေးစနစ်ဖြစ်ခြင်း တို့ကို အခြေခံသော ဘက်စုံစွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာကို ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ မဟာဗျူဟာအား ဖော်ထုတ်ခြင်း

အမျိုးသားအဆင့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဦးစီးဌာနမှ ဦးဆောင်၍ IGES-CCET ၏ နည်းပညာအထောက်အပံ့ဖြင့် ရေးဆွဲခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသားအဆင့်၊ နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေ၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် မြို့နယ် အဆင့်မှ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများ၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပညာရှင်များနှင့် လူထုအဖွဲ့အစည်းအားလုံးပါဝင်သည့် အမျိုးသားအဆင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများနှင့် အဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးမှုများ (၂၀၁၆-၂၀၁၈) မှ ရရှိလာသော ဆွေးနွေးချက် များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။(ပုံ - ၁)

ပုံ (၁) အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံများ

မဟာဗျူဟာအား စတင်ရေးဆွဲနိုင်ရေးအတွက် ပထမအဆင့်အနေဖြင့် နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့များအပါအဝင် အဓိကမြို့ကြီးများ၏စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် လက်ရှိစီမံခန့်ခွဲမှုအခြေအနေနှင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်း အချက်အလက်များအားလေ့လာခြင်း၊အဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးခြင်း၊လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းနှင့် လက်တွေ့

ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး အဆိုပါ အချက်အလက်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ပြုစုရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု ဗဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် ရေးဆွဲနိုင်ရေး အလို့ငှာ အဓိက ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများထံမှ အချက်အလက်နှင့် သဘောထား အမြင်များ ရရှိနိုင်ရေးအတွက် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ ပထမအကြိမ် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို နေပြည်တော်တွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၃ ရက်နေ့မှ ၁၅ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲသို့ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများ၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများ၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံများ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်း များမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် နိုင်ငံတကာကိုယ်စားလှယ်များ အပါအဝင် စုစုပေါင်း ၅၀ ဦး ခန့် တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင် အရင်းအမြစ်များအား အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုနိုင်ရေးနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း လုံးဝကင်းစင်သည့် လူနေမှုအသိုင်းအဝိုင်းသို့ ရောက်ရှိ စေရေးအလို့ငှာ အဓိကရည်မှန်းချက်များ၊ သတ်မှတ်ချက်များ၊ ဦးတည်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်နိုင်ရေးအတွက် အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

ပထမအကြိမ်အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲမှ ရရှိလာသော ဆွေးနွေးချက်များနှင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇွန်လ မှ ဩဂုတ်လအတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သော လေ့လာမှုများကို အခြေခံ၍ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် ပထမမူကြမ်းကို ရေးသားပြုစုခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသော ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအား ဖိတ်ကြား၍ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၌ အဆိုပါ အမျိုးသားအဆင့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာ ဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် ပထမမူကြမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ အစည်းအဝေး ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့ ပါသည်။ မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သင့်သည့် အကြောင်းအရာများ၊ အသုံးပြုဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာအချက်များကို ဆွေးနွေးရန်နှင့် မူကြမ်းအပေါ် တွင် သဘောတူညီမှုများရရှိရန် ရည်ရွယ်၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဆွေးနွေးပွဲမှ ရလဒ်များ ကို အခြေခံ၍ မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် မူကြမ်းကို ထပ်မံပြင်ဆင် ရေးဆွဲခဲ့ ပါသည်။

အဆိုပါ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲထားသော မူကြမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ အားလုံးပါဝင်သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့မှ ၆ ရက်နေ့အထိ ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီရုံးတွင် ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ ဆွေးနွေးပွဲသို့ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများ၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်၊ မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေး

အဖွဲ့များ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်း ၈၀ ဦးခန့် တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ အမျိုးသားအဆင့်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်၊ မြို့နယ်များ၏သဘောထားမှတ်ချက်အမြင်များ စုစည်းရရှိနိုင်ရေးအတွက် နေပြည်တော်ကောင်စီ နယ်မြေ အပါအဝင် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနများမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို ဖိတ်ကြား၍ တက်ရောက်ဆွေးနွေးစေခဲ့ပါသည်။

အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများမှ ထွက်ပေါ်လာသော ရလဒ်များပေါ်တွင် အခြေခံ၍ အမျိုးသား အဆင့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ဆုံးအဆင့် မူကြမ်းကို ရေးသားပြုစုခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးအကြိမ် အမျိုးသားအဆင့်အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၇ ရက်နေ့တွင် နေပြည်တော်၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲတွင် မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ပါ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ တက်ရောက်လာသော ကိုယ်စားလှယ်များမှ အသေးစိတ် ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့ကြပါသည်။

ထို့ပြင် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ် နောက်ဆုံးအဆင့်မူကြမ်းအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိရှိနိုင်စေရန်နှင့် အကြံဉာဏ်များ ရှိနိုင်စေရန်အတွက် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အခြား ဆက်စပ် အဖွဲ့အစည်းများမှ ကျင်းပပြုလုပ်သော အောက်ပါအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ၊ အစည်းအဝေး များတွင်လည်း ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့ကြပါသည် -

- (၁) ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၊ နေပြည်တော်၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော စက်မှုစီမံကိန်းများ၊ မြို့ပြနှင့် ရပ်ရွာများ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းကော်မတီအစည်းအဝေး၊
- (၂) ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်တွင် သင်္ဃာတိုတယ် နေပြည်တော်၌ ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့သော မြန်မာ့အစိမ်းရောင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အလားအလာ ဆန်းစစ်မှုဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ ၊
- (၃) ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့တွင် Rose Garden ဟိုတယ်၊ ရန်ကုန်၌ Golden Dowa က ကြီးမှူးကျင်းပသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုဆွေးနွေးပွဲ၊
- (၄) ၂၀၁၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်နေ့မှ ၁၃ ရက်နေ့အထိ မန္တလေးမြို့တွင် ပြင်သစ်သံရုံးက ကြီးမှူးကျင်းပပြုလုပ်သော အမျိုးသားအဆင့် အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ် ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ။

- (၅) ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်တွင် Park Royal ဟိုတယ်၊ နေပြည်တော်၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော ဂျပန်-မြန်မာ ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ၊
- (၆) ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန နှင့် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများမှ ကြီးမှူးကျင်းပပြုလုပ်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အသိပညာ ပေးခြင်း အစီအစဉ်များ။

၃။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း - လက်ရှိအခြေအနေ

၃.၁။ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှ ကုန်းတွင်းနယ်မြေတွင် အကြီးဆုံးနိုင်ငံဖြစ်ပြီး စုစုပေါင်းနယ်မြေဧရိယာ စတုရန်းကီလိုမီတာ ၆၇၇,၀၀၀ ရှိပါသည်။ ပထဝီသွင်ပြင် အနေအထား အရ မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှနှင့် တောင်အာရှအကြားတွင် တည်ရှိပြီး ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် နိုင်ငံ၊ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ တို့နှင့် နယ်မြေချင်းထိစပ်လျက်ရှိပါသည်။ (ပုံ-၂)

ပုံ (၂) မြန်မာနိုင်ငံ၏တည်နေရာပြ မြေပုံ

သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် မဟာဗျူဟာမြောက်သည့်နေရာတွင် တည်ရှိသည့်အပြင် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုအမျိုးမျိုး၊ အဖိုးတန်ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာများ၊ သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထွက်ရှိသည်သာမက ရေအားလျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်ရရှိနိုင်သည့် အနေအထားများလည်း ရှိနေပါသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေနှင့် အိမ်ထောင်စု သန်းခေါင်စာရင်းအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေသည် ၅၁.၄၈ သန်း ရှိခဲ့ပါသည်။ တစ်နှစ်လျှင်

လူဦးရေတိုးနှုန်းသည် ၀.၇၁ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏လူဦးရေသည် ၅၄ သန်း ခန့် ရှိနိုင်ကြောင်း Wordometers အဖွဲ့မှ ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ လူဦးရေ၏သုံးပုံတစ်ပုံသည် မြို့ပြများတွင်နေထိုင်ကာ ကျန်ရှိလူဦးရေသည် ကျေးလက်ဒေသများ တွင် နေထိုင်လျက်ရှိပြီး လယ်ယာလုပ်ငန်းကို အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံ၏မြို့တော်မှာ နေပြည်တော်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံး မြို့ ၂ မြို့ဖြစ်သည့် လူဦးရေ ၄.၆ သန်း ခန့်ရှိသော ရန်ကုန်မြို့ နှင့် လူဦးရေ ၁.၃ သန်း ခန့်ရှိသော မန္တလေးမြို့တို့၏အလယ်တွင် တည်ရှိပါသည်။ (လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့်ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီး ဌာန၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်)။

မြန်မာနိုင်ငံကို ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ(နေပြည်တော်) ၊ တိုင်းဒေသကြီး (၇) ခု (ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ ဧရာဝတီ၊ ပဲခူး၊ မကွေး၊ တနင်္သာရီ) နှင့် ပြည်နယ် (၇) ခု (ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း) တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ ပြည်နယ် (၇) ခုတွင် တောင်ပေါ် ဒေသများ အများဆုံးပါဝင်၍ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ အများဆုံးနေထိုင်လျက်ရှိကြပြီး မြေပြန့် ဒေသများတွင် ဗမာတိုင်းရင်းသားများ အဓိကနေထိုင်လျက်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် စီးပွားရေးအရ အလယ်အလတ် ဝင်ငွေရှိသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်ပြီး နိုင်ငံ၏ Gross National Income per Capita သည် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁၄၅၅ ဒေါ်လာ ရှိခဲ့ပါသည်။ အရှေ့အာရှပစိဖိတ်ဒေသနှင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများကြားတွင် စီးပွားရေး တိုးတက်မှု အမြန်ဆုံးနိုင်ငံများတွင် ပါဝင်နေသည့်နိုင်ငံလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းအသားတင် ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး တိုးတက်မှုနှုန်းသည် ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်နှင့် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်များ တွင် ၆.၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့ပြီး ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ၆.၇ ရာခိုင်နှုန်း နှင့် ၂၀၁၉-၂၀၂၀ တွင် ၇ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်နိုင်မည်ဟု မျှော်မှန်းထားကြောင်း၊ အဓိကအားဖြင့် ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍ၊ စက်မှုကဏ္ဍနှင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍများ၏ စွမ်းဆောင်မှုများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ (ကမ္ဘာ့ဘဏ် ၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်)

မြန်မာနိုင်ငံသည် စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံသောနိုင်ငံဖြစ်ပြီး ပြည်တွင်းအသားတင် ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး၏ ၃၇.၈ ရာခိုင်နှုန်းသည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍမှဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ပဝင်ငွေ၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍမှ ဖြစ်ပြီး အလုပ်အကိုင်အားလုံး၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းသည်လည်း စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍမှပင် ဖြစ်ပါသည်။ (ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်)

ထို့ပြင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ကန့်သတ်ချက်များအား ဖြေလျှော့ပေးခြင်းများနှင့် နိုင်ငံခြားမှ တိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအား ခွင့်ပြုပေးခြင်းများကြောင့် စက်မှုကဏ္ဍမှ ပြည်တွင်း အသားတင်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး ပါဝင်နှုန်းသည်လည်း ယင်းနှစ်အပိုင်းအခြား အတွင်းမှာပင် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း ရောက်သည်အထိ နှစ်ဆ တိုးမြင့်လာခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ထို့ပြင် ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍသည် လက်ရှိနှစ်များတွင် တိုးချဲ့လာလျက်ရှိပြီး စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအား ဖွင့်ပေးလိုက်ခြင်းအားဖြင့်လည်း ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် ယင်းနှင့်ဆက်စပ်နေသော ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများသည်လည်း တိုးတက်လာလျက်ရှိပါသည်။

သို့သော် သောက်သုံးရေပေးဝေခြင်း၊ မိလ္လာစနစ်၊ ရေနုတ်မြောင်း၊ စွန့်ပစ်ရေများနှင့် အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲခြင်းလုပ်ငန်းများ စသည့် မြို့ပြအခြေခံ အဆောက်အအုံများနှင့် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနည်းပါးခြင်းများကို အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်မြို့နှင့်မန္တလေးမြို့ကြီးများ တွင် သိသာထင်ရှားစွာ တွေ့ရှိနေရပါသည်။ ရေပေးဝေမှုစနစ်၊ မိလ္လာစနစ်နှင့်ရေနုတ်မြောင်းစနစ်များ အားနည်းလျက်ရှိခြင်းများနှင့်အတူ ကျန်းမာရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ၌ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုနည်းပါးခြင်းများကြောင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိပါသည်။ ၅ နှစ် အောက် ကလေးငယ်များ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောရောဂါကြောင့် သေဆုံးမှုနှုန်းသည် အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံများ၏ဖြစ်ပွားမှုနှုန်းထက် သိသာထင်ရှားစွာမြင့်မားလျက်ရှိပါသည်။ကလေး ၁၀၀ ဦးလျှင် ၆.၂ ဦးသည် တစ်နှစ်သား မတိုင်မီ သေဆုံးပြီး ၇.၂ ဦးသည် ၅ နှစ်သားမတိုင်မီ သေဆုံးကြောင်း ၂၀၁၄ ခုနှစ် လူဦးရေနှင့် အိမ်ထောင်စုသန်းခေါင်စာရင်းအရ သိရှိရပါသည်။ ငှက်ဖျားရောဂါ၊ သွေးလွန်တုပ်ကွေးရောဂါ၊ ခြင်ကြောင့်ဖြစ်သောရောဂါနှင့် ရေတွင်ပေါက်ပွားတတ်သောပိုးမွှားများ ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့်ရောဂါများသည်လည်း မြို့ပြလူနေမှုစနစ်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ အားနည်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပွားလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်)

မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်မှုဒဏ်ကို အများဆုံး ခံနေရသော နိုင်ငံများတွင် ပါဝင်လျက်ရှိပြီး ရေကြီးခြင်း၊ မုန်တိုင်းများတိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ငလျင်လှုပ် ခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း စသည့် ဘက်ပေါင်းစုံ အန္တရာယ်ကျရောက်မှုတွင် 2016 Global Climate Risk Index အရ ၁၈၇ နိုင်ငံအနက် အဆင့် ၂ နေရာတွင် ရှိနေပြီး INFORM Index for Risk Management အရ ၁၉၁ နိုင်ငံအနက် အဆင့် ၉ နေရာတွင် ရှိနေကြောင်း သိရှိရပါသည်။

၃.၂။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု လက်ရှိအခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူနေအိမ်ရာများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အဆောက်အအုံများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အများပြည်သူနေရာများ၊ ဆေးရုံ၊ စက်ရုံစသည့် နေရာမျိုးစုံမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ထွက်ရှိပါသည်။ လျင်မြန်စွာ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် မြို့ပြပုံစံများ ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းများနှင့်အတူ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးလာသည့်အလျောက် သုံးစွဲမှုနှင့် ထုတ်လုပ်မှုပုံစံများ တဖြည်းဖြည်းပြောင်းလဲလာသောကြောင့် ကဏ္ဍပေါင်းစုံမှ ထွက်ရှိလာသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းမျိုးစုံ သည် သိသာစွာများပြားလာလျက်ရှိရာ ယင်းစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် စိန်ခေါ်မှု များကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိနေပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် နိုင်ငံအတွင်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု ပမာဏ မည်မျှထွက်ရှိသည်ကို သိရှိရန်အတွက် ခိုင်မာသည့် အချက်အလက်များ

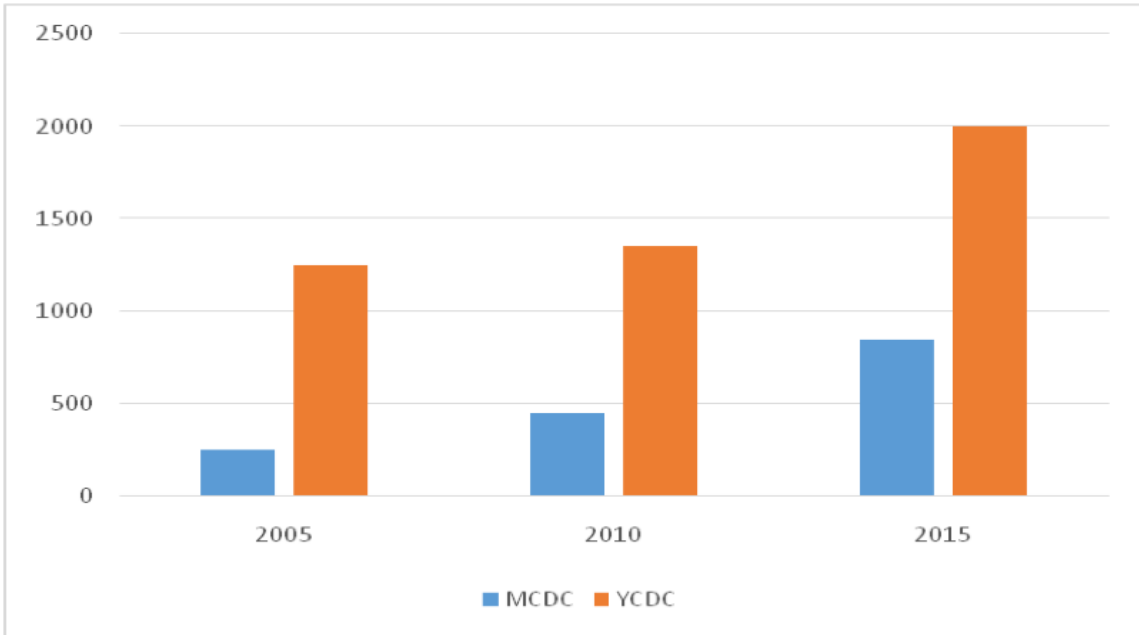
မရှိသေးပါ။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ၂၀၁၂ ခုနှစ်အတွက် ခန့်မှန်းချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစိုင်းအခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ တစ်ရက်လျှင် ၅,၆၁၆ မက်ထရစ်တန် ထွက်ရှိနေပြီး နိုင်ငံသားတစ်ဦးချင်း အနေဖြင့် တစ်ရက်လျှင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ၀.၄၄ ကီလိုဂရမ် စွန့်ပစ်လျက်ရှိကြောင်း၊ ၂၀၂၅ ခုနှစ်တွင် ၂၁,၀၁၂ မက်ထရစ်တန်နှင့် ၀.၈၅ ကီလိုဂရမ်သို့ အသီးသီးရောက်ရှိလာနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထား ပါသည်။ (ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ ၂၀၁၅)။

သို့ရာတွင် လတ်တလော ခန့်မှန်းမှုများအရ ၂၀၁၇ ခုနှစ်က မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း တစ်ရက်လျှင် မက်ထရစ်တန် ၂၀,၀၀၀ ခန့် ထွက်ရှိကြောင်း Netherland Enterpriser Agency ၏ ၂၀၁၇ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာအရ သိရှိရပါသည်။ ထို့ပြင် ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေး မြို့ကြီးများတွင် လူတစ်ဦး တစ်ရက်လျှင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ၀.၈ ကီလိုဂရမ် ထွက်ရှိပြီး ၂၀၂၅ ခုနှစ် တွင် လူတစ်ဦး တစ်ရက်လျှင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ၁ ကီလိုဂရမ်ခန့် ထွက်ရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း ထိုအစီရင်ခံစာ တွင် ခန့်မှန်းဖော်ပြထားပါသည်။

လက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များမှ တာဝန်ယူဖြေရှင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် နေပြည်တော်မြို့ကြီးများတွင် ၎င်းတို့လက်အောက်ရှိ စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများ၊ သက်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုဌာနများ၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးဌာနခွဲများ၊ ဌာနစိတ်များမှ ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော စီမံအုပ်ချုပ်ရသည့် နယ်မြေများအတွင်း၌ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတွင်းရှိ မြို့နယ်ပေါင်း ၂၈၅ မြို့နယ်အပါအဝင် အခြားဒေသများတွင် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များက စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သိမ်းဆည်းရန်နှင့် စွန့်ပစ်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းပမာဏ စုစုပေါင်းအနက် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် အဓိကမြို့ကြီးသုံးခုမှ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ထွက်ရှိလျက်ရှိပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့မှ တစ်ရက်လျှင် တန် ၂၀၀၀ ခန့်၊ မန္တလေးမြို့မှ တစ်ရက်လျှင် ၉၅၅ တန်ခန့် နှင့် နေပြည်တော်မှ တစ်ရက်လျှင် တန် ၂၀၀ ခန့် ထွက်ရှိကြောင်း (ပုံ-၃)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ အဆိုပါအချက်အလက်များမှာ နောက်ဆုံးစွန့်ပစ် သည့်နေရာများတွင် စုပုံထားသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ပမာဏများသာဖြစ်ပြီး တစ်နည်းအားဖြင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များမှ သိမ်းဆည်းနိုင်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းပမာဏ ဖြစ်ပါသည်။ စည်ပင် သာယာရေးအဖွဲ့များမှ မသိမ်းဆည်းနိုင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ အခြားနေရာများသို့ စွန့်ပစ်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ မီးရှို့ပစ်သည့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ပြန်လည်အသုံးပြုသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်သုံးစွဲသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၏ ပမာဏများ မပါဝင်ပါ။ ထို့ကြောင့် အမှန်တကယ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုပမာဏသည် ယခုပမာဏထက်များမည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ အဆိုပါမြို့ကြီး များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု ပမာဏ သိသိသာသာ များပြားလာခြင်းကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်

ညစ်ညမ်းမှု နှင့် ပြည်သူတို့၏ကျန်းမာရေးကို ကာကွယ်နိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းကို လက်ငင်းဖြေရှင်းရမည့်ကိစ္စတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

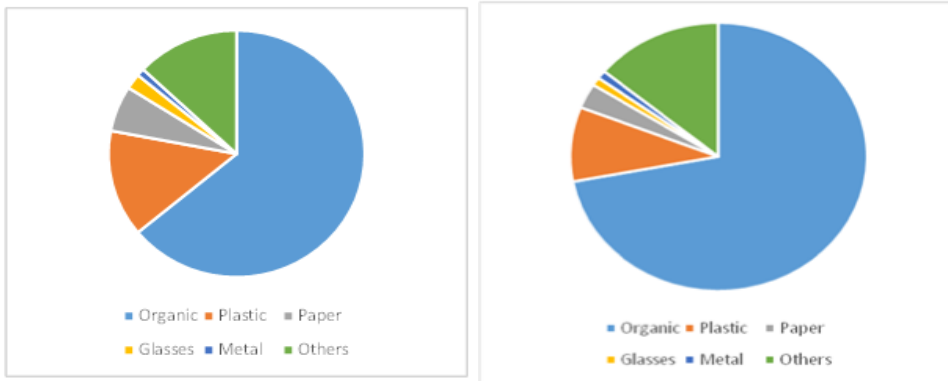

ပုံ (၃) ရန်ကုန်မြို့ နှင့် မန္တလေးမြို့များမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုအခြေအနေ အရင်းအမြစ်- ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ၊ မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ (၂၀၁၆)

မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ

မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးသားအဆင့်၊ နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့် ဖွင့်ဆိုထားသော အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ချက်များ မရှိသေးသော်လည်း သက်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်လျက်ရှိသော ဧရိယာအတွင်းရှိ လူနေထိုင်ရာရပ်ကွက်၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ (ဈေးများ၊ လမ်းများပေါ်တွင် တံမြက်စည်းလှည်းခြင်း စသည့်) မှ နေ့စဉ်ထွက်ရှိသော အငွေ့/အရည်မဟုတ်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ မြို့ပြဧရိယာများမှ သိမ်းဆည်းရရှိသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှာ လူနေအိမ်များ မှ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဈေးများမှ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ စီးပွားရေးကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများမှ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဟိုတယ်များမှ ၂ ရာခိုင်နှုန်း၊ ပန်းခြံများမှ ၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများမှ ၈ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မြို့ပြဧရိယာများမှ သိမ်းဆည်းရရှိသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများတွင် အများအားဖြင့် အော်ဂဲနစ်ပစ္စည်းများမှာ ၇၇ ရာခိုင်နှုန်း၊ ပလတ်စတစ်မှာ ၁၃ ရာခိုင်နှုန်း၊ စက္ကူ ၇ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အခြားအစားအစာအကြွင်းအကျန်များမှာ ၃ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ-၄) တွင်

ဖော်ပြထားသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများတွင် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းမှုနှုန်းကို ရန်ကုန်မြို့နှင့် မန္တလေးမြို့များ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများပါဝင်မှုတို့ကို လေ့လာဆန်းစစ်မှုအရ တွက်ချက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ(၄) မန္တလေး (ဘယ်ပုံ) နှင့်ရန်ကုန်(ညာပုံ) တို့၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းပါဝင်ဖွဲ့စည်းမှု အခြေအနေ အရင်းအမြစ်- ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ၊ မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင် သာယာရေး ကော်မတီ (၂၀၁၆)

မြို့များတွင် လက်ရှိကျင့်သုံးနေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းသည့်စနစ်တွင် ပထမ အဆင့်သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ဒုတိယအဆင့်သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် နောက်ဆုံးအဆင့်စွန့်ပစ်ခြင်းဟူ၍ အဆင့်သုံးဆင့် ပါဝင်ပါသည်။ ပထမအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းသည့် နည်းလမ်းများ တွင် အိမ်တိုင်ရာရောက် သိမ်းဆည်းခြင်း၊ စင်္ကြံတစ်လျှောက်ချထားသော အမှိုက်ပုံးများအား သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် အများပြည်သူအတွက် သတ်မှတ်ထားသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်သည့်နေရာ များတွင် သိမ်းဆည်းခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။ အိမ်တိုင်ရာရောက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းခြင်း နည်းလမ်းတွင် ခေါင်းလောင်း၊ အသံချဲ့စက်များအသုံးပြု၍ အမျိုးမျိုးသော အသံပေး လှုံ့ဆော်မှု များဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ သိမ်းဆည်းမည့်နေရာဒေသ၏ အခြေအနေအပေါ်တွင်မူတည်၍ တွန်းလှည်း၊ သုံးဘီးဆိုင်ကယ်နှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသည့် မော်တော်ယာဉ်ငယ် စသည်ဖြင့် အိမ်တိုင်ရာရောက် လိုက်လံ သိမ်းဆည်းပေးလျက်ရှိပါသည်။ (ပုံ-၅)

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အချို့မြို့များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများကို အထောက်အကူပြုစေနိုင်ရန်အတွက် ဒေသခံပြည်သူများကို အသိပညာမြှင့်တင်ပေးရေးလှုပ်ရှားမှုများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိပညာ ပေးခြင်းအစီအစဉ်များကိုလည်း ပြုလုပ်လျက်ရှိပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင် သာယာရေးကော်မတီသည် ၂၀၀၉ ခုနှစ်မှစ၍ စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီနယ်နိမိတ်အတွင်း ပလတ်စတစ်အိတ်ပါးများကို အသုံးပြုခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်ရောင်းချခြင်းတို့ကို တားမြစ်ထား ရှိပြီး ကြိုးအိတ်နှင့်လက်ဆွဲခြင်း ကဲ့သို့သော ထည့်စရာများဖြင့် ပလတ်စတစ်အစားထိုး အသုံးပြုရေး ကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါသည်။

Solid Waste Management

Bell ring collection, Manual Loading, Transport and dispose to FDS.

ပုံ (၅) မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့များ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်

ထိုနည်းတူပင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် နေထိုင်မှုပုံစံကို ရောက်ရှိစေရေးအတွက် ပြည်သူများအား အသိပညာမြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာအစီအစဉ်များကိုလည်း မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီက အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထို့အတူ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ မြို့အများအပြားတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်ထုတ်လုပ်ရာတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းကောက်ယူစုဆောင်းသူများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းလက်ခံဝယ်ယူသူများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းပြန်လည်ရောင်းချသူများက ပါဝင်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြပါသည်။ အဆိုပါ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းကောက်ယူစုဆောင်းသူများနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝယ်ယူသူများသည် လူနေအိမ်ရာများ၊ အများပိုင်သိုလှောင်ရုံများ၊ လမ်းများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်သည့်နေရာများနှင့် နောက်ဆုံး စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံထားရှိသည့်နေရာများမှ သတင်းစာများ၊ သံထည်ပစ္စည်းများ၊ ပလတ်စတစ်ဗူးများနှင့် ပလတ်စတစ်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး၊ သတ္တုများနှင့် ဘူးခွံများ၊ ဖန်/မှန်များကဲ့သို့သော ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင်သည့်ပစ္စည်းများအား ကောက်ယူစုဆောင်း၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝယ်ယူသူများထံ ပြန်လည်ရောင်းချကြပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝယ်ယူသူများသည် ဝယ်ယူရရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်သန့်စင်ပြီး စနစ်တကျ သိမ်းဆည်းသိုလှောင်ကာ ဒေသအတွင်းရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ပြန်လည်ထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံများသို့ ရောင်းချခြင်း၊ ပြည်ပသို့တင်ပို့ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြပါသည်။(ပုံ-၆)

ပုံ(၆) မြန်မာနိုင်ငံရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်းလုပ်ငန်း လည်ပတ်ဆောင်ရွက်မှု ပုံစံ

လက်ရှိအချိန်တွင် မြို့အသီးသီးမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ပြန်လည်ထုတ်လုပ်နိုင်သည့်ပမာဏ၊ အချိုးအစားများနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းပြန်လည်ထုတ်လုပ်သည့်စက်ရုံများနှင့်ပတ်သက်၍ တိကျသော ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များ မရှိသေးပါ။ သို့သော် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုများအရ ရန်ကုန် မြို့တွင် တစ်ရက်လျှင် ပြန်လည်ထုတ်လုပ်နိုင်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ၈၆ တန်ခန့်ကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကောက်ယူဆောင်ရွက်သူများက ဝယ်ယူသူများထံ ရောင်းချလျက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အဆိုပါ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၏ ၅၇ ရာခိုင်နှုန်းမှာ မှန်/ဖန်ထည်ပစ္စည်းများ၊ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ကတ်ထူစက္ကူများ၊ ၁၃ ရာခိုင်နှုန်းမှာ စက္ကူများ၊ ၇ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ပလတ်စတစ်နှင့်ပစ္စည်းများ၊ အခြား ၇ ရာခိုင်နှုန်းမှာ သံဗူးများနှင့် ၁ ရာခိုင်နှုန်းမှာ သံ၊ သတ္တုနှင့် သံမဏိကဲ့သို့သော အခြား ပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါသည်။

ယခုလက်ရှိအချိန်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များမှ လိုက်လံ သိမ်းဆည်းလျက်ရှိပြီး မြို့နယ်ဧရိယာအတွင်းရှိ သတ်မှတ်ထားသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်သည့် နေရာများသို့ ပို့ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ ရန်ကုန်နှင့်မန္တလေးမြို့များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ရန်အတွက်နေရာများကို သတ်မှတ်ထားရှိပါသည်။ အဆိုပါနေရာများသည် အဓိက စီးပွားရေး

ဧရိယာများမှ ၁၀ ကီလိုမီတာမှ ၂၅ ကီလိုမီတာအထိကွာဝေးပြီး ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် တစ်ဟက်တာ ခန့် ကျယ်ဝန်းပါသည်။ မြေနေရာအကျယ်အဝန်းအပေါ်တွင် မူတည်၍ ၁ နှစ်၊ ၂ နှစ် မှ အများဆုံး ၅ နှစ်အထိ စွန့်ပစ်နိုင်ပါသည်။ အဆိုပါ စွန့်ပစ်သည့်နေရာများနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ငန်းလည်ပတ် ဆောင်ရွက်မှုနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများတွင် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရပါ သည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားရှိသော မြေနေရာ သို့မဟုတ် စွန့်ပစ်ထားသည့်အရာ များပေါ်တွင် စုပုံစွန့်ပစ်ထားသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကောက်ယူ စုဆောင်းသူ များက လက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထွန်ခြစ်ကဲ့သို့သော ကိရိယာများဖြင့်လည်းကောင်း အမျိုးအစား ခွဲခြားကြပါသည်။ ထိုသို့ခွဲခြားပြီးနောက် ကျန်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မြေထိုးစက်များကဲ့သို့ စက်ယန္တရားများဖြင့် စွန့်ပစ်သည့်နေရာအတွင်းပိုင်းသို့ ပို့ဆောင်ပါသည်။ အမျိုးအစား ခွဲခြားထား သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ရောင်းချရန်အတွက် အမျိုးအစားအလိုက် ထုပ်ပိုး၍ မြို့ထဲသို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံကွင်းတွင်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို မီးရှို့ဖျက်ဆီး ခြင်းကြောင့်လည်း မီးခိုးများနှင့် အနံ့ဆိုးသော အခိုးအငွေ့များ ထွက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်ထားရှိသောနေရာများမှ ရောဂါဖြစ်ပွားစေသည့် ဇီဝပိုးများ၊ အင်းဆက်များ၊ မြေတွင်းအောင်း သတ္တဝါများကြောင့် ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေသည့်အပြင် ဆိုးရွားသော အနံ့များကို ဖြစ်ပေါ်စေ ပါသည်။ ထိုမျှမက ဖုန်မှုန့်များနှင့် မတော်တဆ မီးလောင်မှုများကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းမှု ဖြစ်ပေါ်ကာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စုပုံထားရှိသောနေရာများမှ စီးထွက်လာသော ညစ်ညမ်းရေများ ကြောင့်လည်း မြေပေါ်မြေအောက် ရေထုညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေအနေများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရေးအတွက် မြန်မာ နိုင်ငံနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့ ပူးပေါင်း၍ ရန်ကုန်မြို့တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းမှ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံ တစ်ရုံကို ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီမှ ထည့်ဝင်ငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈ သန်း နှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအတွက် ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှု လျော့နည်းသက်သာစေသည့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုအစီအစဉ်အရ ဂျပန်နိုင်ငံအစိုးရက ထည့်ဝင်ငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈ သန်း စုစုပေါင်း အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၆ သန်းဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါစက်ရုံကို မြင့်မားသော စွမ်းအင်သုံးစွဲမှုနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုလျော့ချခြင်းဆိုင်ရာ နည်းပညာများကို ကျင့်သုံးဆောင် ရွက်လျက်ရှိသည့် Japan, Fe and Engineering-JFE အင်ဂျင်နီယာကော်ပိုရေးရှင်းက ပုံစံ ထုတ်လုပ်ပြီး တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါစက်ရုံသည် တစ်ရက်လျှင် အမှိုက်တန် ၆၀ တန်ခန့် အသုံးပြုနိုင်ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဧပြီလမှ စတင်၍ လည်ပတ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစက်ရုံမှ တစ်နှစ်လျှင် ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုဒ် ထုတ်လွှတ်မှု မက်ထရစ်တန်ပေါင်း ၄၈၀၀ ခန့် လျော့ချ နိုင်မည့်အပြင် လျှပ်စစ်စွမ်းအင် မီဂါဝပ် ၇၀၀ ခန့် ကိုလည်း ထုတ်လုပ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စက်ရုံ အတွက် မီဂါဝပ် ၃၀၀ ခန့် အသုံးပြုမည်ဖြစ်ပြီး ကျန်လျှပ်စစ်ဓာတ်အားများကို မဟာဓာတ်အား

လိုင်းသို့ ပေးပို့မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစက်ရုံကို ရေရှည်အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် စမ်းသပ်လည်ပတ်ဆဲ ဖြစ်သောကြောင့် ရန်ကုန်မြို့နှင့်အခြားမြို့များတွင် ထပ်မံတိုးချဲ့ မတည်ဆောက်မီ အဆိုပါစက်ရုံ နှင့်ပတ်သက်သော အချက်အလက်များကို လေ့လာမှတ်သားထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ထိုင်းနိုင်ငံ အခြေစိုက် Organic Asia Group မှ မန္တလေးမြို့တွင် အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စွမ်းအင်အဖြစ်သို့ ထုတ်ယူသုံးစွဲရန်စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း ထွက်ရှိလာသော လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို ပြန်လည်ရောင်းချခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော အခက်အခဲများအပါအဝင် အခြားစိန်ခေါ်မှုများကြောင့် အောင်မြင်မှု မရရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးသည် အဓိကအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံထားသော်လည်း နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် အလေးထား ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။ အစိုးရအနေဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန် မြှင့်တင်နိုင်ရန်အတွက် ဆက်သွယ်ရေးနည်းစနစ်များ၊ တံတားများတည်ဆောက်ခြင်းကဲ့သို့သော နိုင်ငံ၏အခြေခံ အဆောက် အအုံများ တည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်းများ စသည်တို့ကို ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စက်မှုဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် စက်မှုဇုန် (၁၈) ဇုန်၊ အထူးစီးပွားရေးဇုန် (၃) ဇုန် အပါအဝင် အခြား နိုင်ငံပိုင်စက်ရုံများကို စီမံအုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည့်နည်းတူ စက်မှုကဏ္ဍ အောက်ရှိ ပုဂ္ဂလိက စက်ရုံ အလုပ်ရုံများနှင့်လည်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ဆက်လက် ၍လည်း စက်မှုဇုန် (၇) ဇုန် ကို တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ရန် စီစဉ်လျက်ရှိပါသည်။

စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည် လုပ်ငန်းများအပေါ်မူတည်၍ အမျိုးအစား ကွဲပြားမှု ရှိပါသည်။ အချို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှာ ဖွဲ့စည်းပုံ တစ်သမတ်တည်း ရှိသောကြောင့် လွယ်ကူစွာ ပြန်လည်ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်သော်လည်း အချို့မှာ အထူး အလေးပေး စီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်သည့် အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သော သို့မဟုတ် အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေနိုင်သော ပစ္စည်းများပါဝင်သောကြောင့် သီးခြား စီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ အချို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များ၏ဖွဲ့စည်းပါဝင်မှု အနေအထားများကြောင့်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်အသုံးပြု ခြင်း၊ ပြန်လည်ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများအတွက် ကုန်ကျ စရိတ်များ ပိုမိုကုန်ကျစေနိုင်ပါသည်။ ထွက်ရှိမှုပမာဏကို တိကျစွာ မသိရှိရသော်လည်း သတ္တု တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် သတ္တုပြန်လည်သန့်စင်သည့် လုပ်ငန်းများမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များစွာ ထွက်ရှိနေပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် အချို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်သန့်စင်၍ အသုံးပြု ကြပါသည်။ အချို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စုပုံရန် သတ်မှတ်ထားသော နေရာများတွင် စွန့်ပစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရေရှည် သိမ်းဆည်းခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများဖြင့် စီမံ

ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများအား ပြောင်းလဲအသုံးပြုခြင်းဖြင့်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုကို လျော့ချစေနိုင်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် စက်မှုကဏ္ဍမှ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ရေးအတွက် တွန်းအားပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုနှင့် မလိုလားအပ်သော ညစ်ညမ်းမှုများ ကို ရှောင်ရှားနိုင်ရေးအတွက် ရေထုနှင့်လေထု ညစ်ညမ်းမှု ထိန်းချုပ်ရေးစီမံချက် (တည်မြဲအမိန့် အမှတ်-၃) ကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် စီမံကိန်း၊ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စက်မှုဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစီမံချက်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ထိန်းချုပ်ရေး၊ လျော့ချရေးနှင့် ပပျောက်ရေးတို့ကို အဆင့်ဆင့် စနစ်တကျ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

သို့သော်လည်း အဓိကမြို့ကြီးသုံးခုဖြစ်သည့် နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့များ တွင် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ကြီးမားသော စီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိပါသည်။ စက်ရုံများမှ ထွက်ရှိလာသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များက တာဝန်ယူသိမ်းဆည်းရန် ဖြစ်သော်လည်း လက်ရှိ တွင်မူ စက်ရုံများ၏အကြောင်းကြားချက်ရရှိမှသာ သွားရောက်သိမ်းဆည်းသည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံး လျက်ရှိပါသည်။ ထိုနည်းတူပင် သိမ်းဆည်းထားသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်း မပြုလုပ်ဘဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားသောနေရာများသို့သာ တိုက်ရိုက်ပို့ဆောင် လေ့ရှိပါသည်။ ယခုလက်ရှိတွင် မြို့ကြီးများရှိ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ပမာဏ၊ သိမ်းဆည်းနိုင်မှုပမာဏနှင့်ပတ်သက်၍ တိကျသေချာသည့် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက် များ မရရှိနိုင်သေးပါ။ ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီသည် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းပမာဏ ခန့်မှန်း ၁၅၀ တန် ကို နေ့စဉ် သိမ်းဆည်းလျက်ရှိကြောင်း သိရှိ ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ဂျပန်နိုင်ငံတို့ပူးပေါင်း၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် သီလဝါ အထူးစီးပွားရေးဇုန်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံရှိ Dowa Holdings Co., Ltd ၏ ကုမ္ပဏီခွဲ ဖြစ်သည့် Dowa Eco-System Co., Ltd သည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျသန့်စင် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းအဖြစ် စတင်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ပထမအဆင့်ဧရိယာ (၂၁၁ ဟက်တာ) ကို စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စွန့်ပစ်မည့်နေရာအဖြစ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပြီးစီးပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါနေရာတွင် သီလဝါ အထူး စီးပွားရေးဇုန်မှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုသာမကဘဲ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာ သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုပါ လက်ခံဆောင်ရွက်ရန်စီစဉ်ထားရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါ ကုမ္ပဏီက စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစားအပေါ်မူတည်၍ ခွဲခြားသိမ်းဆည်းခြင်း၊ သယ်ယူ ပို့ဆောင်ခြင်း၊ ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းနည်းလမ်းများဖြင့် စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း

အမျိုးမျိုးအား ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်အောင် စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ် ထားသောနေရာများတွင် စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် စက်မှုလုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးမှ ထွက်ရှိလာမည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏စက်မှုလုပ်ငန်းများ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်နိုင်ရေးအတွက်လည်း ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဆေးဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ

ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆေးကုသမှုခံယူသူများနှင့် ကျန်းမာရေးလုပ်သားများအတွက် ဘေးအန္တရာယ် မရှိအောင် ကာကွယ်နိုင်ရေးသည် အရေးကြီးကြောင်း သိရှိနားလည်ကြသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက် ၍ သက်ဆိုင်ရာ မြို့များအလိုက် တာဝန်ယူဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီနှင့် မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီသည် ဆေးရုံကြီး များနှင့် အထူးကုဆေးခန်းကြီးများ၏ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များအား နေ့စဉ် သိမ်းဆည်းပေးလျက်ရှိသော်လည်း ဆေးရုံငယ်များအတွက်ကိုမူ ရက်သတ္တပတ် တစ်ပတ်လျှင်တစ်ကြိမ် သို့မဟုတ် အကြောင်းကြားမှသာ သွားရောက်သိမ်းဆည်းပေးပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစား ခွဲခြားရန်အတွက် အရောင် ၃ မျိုး ရှိသည့်အိတ်များကို အသုံးပြုပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်မရှိသော ကျန်းမာရေးသုံးစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သို့မဟုတ် ပိုးမွှားများ၊ အခြားစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ (စားကြွင်းစားကျန်များ၊ စက္ကူ၊ ကတ်ထူပြားများနှင့် ပလတ်စတစ်များ) အတွက် ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီက အပြာရောင် သို့မဟုတ် အစိမ်းရောင် အိတ်အား အသုံးပြုရန် သတ်မှတ်ထားပြီး မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီက အနက် ရောင်အိတ်အား အသုံးပြုရန် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုထားသောပစ္စည်းများ၊ ခွဲစိတ်ခန်းများမှထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ပိုးမွှားများ ပါဝင်နိုင်သော ရောဂါပိုးကူးစက်နိုင်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် အဝါရောင်အိတ်နှင့် ချွန်ထက် သောပစ္စည်းများ၊ တစ်ခါသုံးဆေးထိုးအိတ်များနှင့် ဆေးထိုးပြွန်များ၊ သက်တမ်းလွန်ဆေးဝါးများ၊ ဆေးအရည်များ အစရှိသည့် ဆေးဝါးဆိုင်ရာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် အနီရောင်အိတ်များကို အသုံးပြုရန် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ပိုးမွှားများပါဝင်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း သို့မဟုတ် သုဿန်များတွင် မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းများ ပြုလုပ်ပြီး ချွန်ထက်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ အား မြေမြှုပ်စွန့်ပစ်လေ့ရှိပါသည်။ အခြား စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုမူ အိမ်သုံးစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသည့်နည်းလမ်းများအတိုင်း ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ (ပုံ-၇)

ပုံ(၇) ဆေးဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်မှု စနစ်

နိုင်ငံအတွင်းရှိ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၏ လက်ရှိ အခြေအနေများနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များသည် ပြည့်စုံမှု မရှိသော်လည်း ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီနှင့် မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ များ၏ခန့်မှန်းချက်အရ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ရန်ကုန်မြို့၌ တန်ချိန် ၁၅၆၀ ခန့် နှင့် မန္တလေးမြို့၌ ၇၉၀ တန်ခန့် နှစ်စဉ် ထွက်ရှိနေကြောင်း၊ အဆိုပါ ထွက်ရှိမှုပမာဏ၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်မှာ ပိုးမွှားများပါဝင်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ပလတ်စတစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ

ယခုလက်ရှိအချိန်တွင် ပလတ်စတစ်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူသား တို့၏ကျန်းမာရေးနှင့်လူနေထိုင်မှုပုံစံများအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိရာ ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အလေးထားဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ Earth Day Network ၏ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ခန့်မှန်းချက်အရ နှစ်စဉ် ပလတ်စတစ်ပစ္စည်း မက်ထရစ်တန်ပေါင်း သန်း ၃၀၀ ခန့် ထုတ်လုပ်လျက်ရှိပြီး ယင်းတို့အနက်တစ်ဝက်ခန့်မှာ တစ်ခါသုံး ပလတ်စတစ်ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဖိရမ် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၏ထုတ်ပြန်ချက်အရ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ရန် အတွက် ထုတ်ပိုးပစ္စည်းများအဖြစ် အသုံးပြုသည့် ပလတ်စတစ်များ၏ ၁၄ ရာခိုင်နှုန်းကို ကောက်ယူ

စုဆောင်းထားရှိသော်လည်း ယင်းတို့အနက် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ အမှန်တကယ် ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြောင်း၊ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ရန်သတ်မှတ်နေရာများတွင် စွန့်ပစ်ပြီး ၁၄ ရာခိုင်နှုန်းကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးကြောင်း၊ ကျန်ရှိသော ၃၂ ရာခိုင်နှုန်းသည် ပတ်ဝန်းကျင် တွင် ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိနေကြောင်း၊ ယင်းတို့သည် ဆွေးမြည့်ရန် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀ ခန့်ကြာနိုင်ပြီး ယင်းတို့ ဆွေးမြည့်နေစဉ် ထွက်ရှိလာသည့် အဆိပ်အတောက်များသည် မြေထုနှင့်ရေထုထဲသို့ စိမ့်ဝင်သွား ကြကြောင်း၊ မြေဆီလွှာ၊ နုန်းမြေနှင့် ရေချိုများအတွင်း ရောက်ရှိသွားသော အလွန်သေးငယ်သည့် ပလတ်စတစ် အပိုင်းအဆွေးအစများသည် ဂေဟစနစ်များအပေါ် နှစ်ကာလကြာရှည်စွာ ဆိုးကျိုးများ သက်ရောက်စေကြောင်း၊ ထို့ပြင် စွန့်ပစ်ပလတ်စတစ်များသည် နှစ်စဉ် မက်ထရစ် တန် ၈ သန်းခန့်မှာ သမုဒ္ဒရာများထဲသို့ စီးဝင်လျက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအချက်အလက်များ၊ Jambeck et al ၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ပလတ်စတစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု အားနည်းသည့် နိုင်ငံများ ထဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အဆင့် ၂၀ တွင် တည်ရှိနေကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံမှ စွန့်ပစ်ပလတ်စတစ်များ သည် တစ်နှစ်လျှင် မက်ထရစ်တန် ၀.၄၆ သန်းခန့်ရှိပြီး ယင်းတို့အနက် မက်ထရစ်တန် ၀.၁ သန်းခန့် သည် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများသို့ ရောက်ရှိသွားကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပလတ်စတစ်များနှင့်ပတ်သက်သည့်ပြဿနာများကို စတင်ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီသည် သိပ်သည်းဆမြင့်မားသော ပေါ်လီအီသိုင်လင်း ပလတ်စတစ်အိတ်အထူများ (High-density polyethylene-HDPE) ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ တင်သွင်းခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်စေနိုင်သည့်အတွက် ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ပိတ်ပင်တားမြစ်ခဲ့ ပါသည်။ အလားတူပင် မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီကလည်း ပေါ်လီအီသိုင်လင်း ပလတ်စတစ်အိတ်များကဲ့သို့သောထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိုလှောင်ခြင်းများကို ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ပိတ်ပင်ခဲ့ပါသည်။ ပလတ်စတစ်ညစ်ညမ်းမှုနှင့် လူသားများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် တစ်ခါသုံး ပလတ်စတစ် ပိုက်များ(Straw) အသုံးပြုမှု ရပ်တန့်စေရေး အလို့ငှာ ရန်ကုန်မြို့တွင် “Straws Suck” ခေါင်းစဉ်နှင့် လှုံ့ဆော်လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်ကို စတင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် တစ်ခါသုံး ပလတ်စတစ် အိတ်များအစား အကြိမ်ကြိမ် အသုံးပြုနိုင်ပြီး ဆွေးမြေ့လွယ်သော အိတ်များကို စတင်အသုံးပြု ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ လူအများ၏လက်ခံမှုကို ရရှိခဲ့ပြီး တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုလာခဲ့ကြပါသည်။ စွန့်ပစ်ပလတ်စတစ်များကြောင့် မြစ်များ၊ သမုဒ္ဒရာများအပေါ် ထိခိုက်မှုများကို မီးမောင်းထိုးပြသည့် အနေဖြင့် “Wired 39” အနုပညာစတူဒီယိုပြခန်းက “Beat Plastic Pollution in Myanmar” အဖွဲ့နှင့်ပူးပေါင်း၍ ပလတ်စတစ်အိတ်များ၊ ဗူးများဖြင့် ဖန်တီးထားသော အနုပညာလက်ရာများကို

ပြသခြင်း၊ “ပလတ်စတစ်အိတ် ကင်းစင်ရေးနယ်မြေ” ဆိုင်းဘုတ်များအား လမ်းမကြီးများတွင် စိုက်ထူကြေညာခြင်း စသည့် အသိပညာပေးလှုံ့ဆော်မှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။
(MYANMORE 2018, Mar, W.W, 2018)

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပလတ်စတစ်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို တရုတ်နိုင်ငံအပါအဝင် ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့ရောင်းချနိုင်ရေးအတွက် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များက ဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေပါသည်။ ရန်ကုန် မြို့တစ်ဘက်ကမ်းရှိ ဒလမြို့တွင် ဖွင့်လှစ်ထားသော “ချူချူစတိုး” (Chuchu Store - Chuchuis Burmese for small plastic bag) ၏ ဆောင်ရွက်လှုပ်ရှားမှုမှာလည်း အကျိုးရှိထိရောက်သော ကနဦးဆောင်ရွက်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်နှင့်မန္တလေးမြို့ကြီးများတွင် ပလတ်စတစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက်လည်း စတင်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ အားနည်းမှု၊ ဘဏ္ဍာငွေ နည်းပါးမှု၊ လက်ရှိအနေအထားနှင့် သင့်လျော်သောနည်းပညာများ မရှိခြင်းများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပလတ်စတစ်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ လျှော့ချရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အကျိုးရှိ ထိရောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့်အဆင့်သို့ ရောက်ရှိရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ (MYANMORE 2018 | Mar, W.W, 2018 | NEA, 2017)

ထွက်ရှိမှုများလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် အခြားအထူးစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ

အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးသာမက သိသာထင်ရှားစွာ ထွက်ရှိနေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ အခြားအထူးစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် အီလက်ထရောနစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဓာတုပစ္စည်းများ၊ ပြဒါးပါဝင်နိုင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ (မီးချောင်းများ၊ အပူချိန်တိုင်းကိရိယာများနှင့် သွားပေါက်ဖာရန်အတွက် သွားဆရာဝန်များ အသုံးပြုသော ပြဒါးသတ္တုစပ်များ ပြုလုပ်ခြင်းများမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ) နှင့်ပတ်သက်၍လည်း ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စနစ်တကျ ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းများ မရှိပါက ၎င်းစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ရောင်းချ၍ မရနိုင်သကဲ့သို့ အဆိုပါ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများတွင် ပါဝင်သည့် တန်ဖိုးရှိသောပစ္စည်းများကိုလည်း ပြန်လည်ထုတ်လုပ်၍မရနိုင်ပါ။ ထို့ပြင် ကုန်ပစ္စည်းများ၏ ဖွဲ့စည်းမှုအနေအထား၊ ထုတ်လုပ်မှုနည်းစဉ်များ သို့မဟုတ် အသုံးပြုသော ကုန်ကြမ်းများ အပေါ်မူတည်၍ ဖျက်ဆီး၍ မရနိုင်သည့် အချို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ရေရှည် သိုလှောင်သိမ်းဆည်းထားရန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲဆောင်ရွက်ရန်အတွက်လည်း ကုန်ကျစရိတ်မှာ အလွန်များပြားပါသည်။

နည်းပညာများ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းအသစ်များ ထွက်ရှိလာခြင်း၊ နိုင်ငံတကာမှ ဈေးသက်သာသောပို့ကုန်များရောက်ရှိလာခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်များကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမှထွက်ရှိနေသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစာရင်းတွင် အီလက်ထရောနစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများလည်း ပါဝင်လာပါသည်။ သက်တမ်းတိုပြီး အရည်အသွေး မကောင်းမွန်သော ပစ္စည်းအချို့ကို အသုံးပြုခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြီးထုတ်လုပ်၍ မရနိုင်သောပစ္စည်းများဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထိုကဲ့သို့ အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကွန်ပျူတာများ၊ ရုပ်မြင်သံကြားစက်များနှင့် ဗီဒီယိုဂိမ်းစက်များကဲ့သို့သော အီလက်ထရောနစ်ပစ္စည်းများ၊ အကြီးစားလျှပ်စစ်ပစ္စည်းများ (အဝတ်လျှော်စက်၊ လေအေးပေးစက်၊ ရေခဲသေတ္တာ) နှင့် အသေးစားလျှပ်စစ်ပစ္စည်းများ (ဆံပင် အခြောက်ခံစက်၊ လျှပ်စစ်သွားတိုက်တံများ၊ ဖုန်စုပ်စက်) စသည့် အီလက်ထရောနစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ထွက်ရှိနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်က အီလက်ထရောနစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ပမာဏပေါင်း မက်ထရစ်တန် ၂၉,၀၀၀ ခန့်ထွက်ရှိပြီး နိုင်ငံသားတစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ၀.၄ ကီလိုဂရမ်ခန့် ထွက်ရှိကြောင်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတက္ကသိုလ် (United Nations University) ၏အစီရင်ခံစာ၌ ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့သော်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးအစားများနှင့် ၎င်းတို့အား ပြန်လည်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော တစ်နိုင်ငံလုံးကိုလွှမ်းခြုံနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ မရှိခြင်းကြောင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအရေအတွက် ထို့ထက်ပို၍ များပြားနိုင်ပါသည်။ လက်ရှိတွင် နည်းစနစ်မကျသော စွန့်ပစ်ခြင်းများ၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်းနည်းလမ်းများကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ညစ်ညမ်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပြီး ပြည်သူလူထု၏ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် စက်ပစ္စည်းများတွင် ပါဝင်သော သတ္တုဘောင်များ၊ ဘက်ထရီများ၊ ဆားကစ်ဘုတ်များ၊ ပလတ်စတစ် အပိုင်းအစများကို တစ်ခုချင်းခွဲခြားရာတွင် သတ်မှတ်ထားရှိသော နေရာမထားရှိဘဲ နောက်ဖေးလမ်းကြားကဲ့သို့သောနေရာများတွင် လူ သို့မဟုတ် စက်များဖြင့် တစ်စစ ခွဲခြားခြင်း၊ ထိုသို့ခွဲခြားရာတွင် လေဟာပြင်တွင် မီးရှို့၍ ခွဲခြားခြင်း (ဥပမာ - ကြေးနီ ပြန်လည်ရရှိရန် ကေဘယ်ကြိုးများအား မီးရှို့ခြင်း)နှင့် ဆားကစ်ဘုတ်များမှ ရွှေ၊ ငွေ၊ ပလက်တီနမ်၊ ကြေးနီ စသည်များပြန်လည်ရရှိရန် အက်ဆစ်အသုံးပြုခြင်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ (ပုံ-၈)

ဘေးအန္တရာယ်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအလို့ငှာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိန်းရေးဦးစီးဌာနသည် နော်ဝေပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအေဂျင်စီ နှင့် The Foundation for Scientific and Technical Research - SINTEF တို့နှင့်ပူးပေါင်း၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ပြုစုရေးဆွဲလျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘေးအန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် အခြေခံလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ဘာဆယ်ကွန်ဗင်းရှင်း (Basel Convention) အရ အကောင်အထည်ဖော်

ဆောင်ရွက်ခြင်း အပါအဝင် လိုက်နာရမည့် အခြေခံမူဘောင်များ ရေးဆွဲရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။

ပုံ (၈) အီလက်ထရောနစ်ပစ္စည်းအစိတ်အပိုင်းများ ရောင်းချရန် လူသွားစင်္ကြံတွင် ခင်းကျင်းထားပုံ

ထို့ပြင် ပို့ဆောင်ရေးနှင့်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာမှ ဆိုက်ကပ်လာမည့်သင်္ဘောများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေးအတွက်လည်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။

စွန့်ပစ်ရေဆိုးရေညစ်များ

စွန့်ပစ်ရေဆိုးရေညစ်များနှင့် မိလ္လာရေဆိုးများအတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်မှုမရှိသည့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများနှင့်အတူ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအားနည်းခြင်းသည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများ၏ တွေ့ရှိချက် များအရ နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့များရှိ မြို့ပြဧရိယာရှိ မိလ္လာရေဆိုးနုတ်စနစ်များ သည် လက်ခံနိုင်သည့်အဆင့်၏အောက်တွင်ရှိနေကြောင်းနှင့် နိုင်ငံ၏ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် အခြား နေရာဒေသများတွင် ပိုမိုဆိုးရွားသည့်အခြေအနေတွင် ရှိနေကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အဓိက စီးပွားရေးနယ်မြေများမှလွဲ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိက မြို့ကြီး ၃ မြို့တွင် စွန့်ပစ်ရေနှင့် မိလ္လာရေဆိုး

များကို စုပေါင်းသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် စုပေါင်းသန့်စင်ပြုပြင်သည့်စနစ် မရှိပါ။ ပုံမှန်အားဖြင့် လူနေ အိမ်များမှထွက်ရှိလာသော ရေဆိုးရေညစ်များအား ရေမြောင်းများနှင့် သဘာဝအလျောက် တည်ရှိနေသော ရေစီးဆင်းမှုလမ်းကြောင်းများမှသာ စွန့်ပစ်လေ့ရှိပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့၏နေရာ ၆ နေရာ (လူဦးရေ စုစုပေါင်း၏ ၇ ရာခိုင်နှုန်း) ဌာန စွန့်ပစ်ရေဆိုးရေညစ်များနှင့် မိလ္လာရေဆိုးများ အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များရှိကြောင်း လေ့လာရရှိပါသည်။ စွန့်ပစ်ရေဆိုးရေညစ်များအား ပြုပြင် သန့်စင်စွန့်ပစ်သည့်စက်ရုံများထံ သွယ်တန်းပို့ဆောင်သန့်စင်စေပြီး ထွက်ရှိလာသော အနည်အနှစ် များအား ဓာတ်မြေဩဇာအဖြစ် ပြန်လည်အသုံးပြုကြောင်း၊ သန့်စင်ပြုပြင်ပြီးရေများအား ရန်ကုန် မြစ်အတွင်းသို့ စွန့်ပစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ မြို့၏အခြားနေရာများတွင်မူ မိလ္လာရေဆိုးများကို သတ်မှတ်ထားသည့် ပြုပြင်သန့်စင်သည့်နေရာများသို့ မိလ္လာစုပ်ကားများဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင် ပါသည်။ မန္တလေးမြို့တွင် မိလ္လာရေဆိုးများအား မိလ္လာစုပ်ကားများဖြင့် သယ်ယူ၍ ပုသိမ်ကြီး မြို့နယ်(မြို့ဟောင်း)နှင့် ပုသိမ်ကြီးမြို့နယ် (မြို့သစ်)၊ ကြာနီကန်ရွာ၊ အေးရိပ်ငြိမ် သုဿန်ဝန်း အတွင်းရှိ ပြုပြင်သန့်စင်သည့်နေရာများသို့ ပို့ဆောင်သန့်စင်၍ ထွက်ရှိလာသော အနည်အနှစ် များအား ဓာတ်မြေဩဇာများအဖြစ် ပြန်လည်အသုံးပြုပါသည်။ စက်ရုံများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ရေဆိုးရေညစ်များအတွက်မူ စက်ရုံများအလိုက် ကနဦးပြုပြင်သန့်စင်မှုစနစ်များဖြင့် သန့်စင် ၍ ၁၀ လက်မ ပိုက်လိုင်းဖြင့် ဒုဋ္ဌဝတီမြစ်ထဲသို့ တိုက်ရိုက် စွန့်ထုတ်ပါသည်။ နေပြည်တော်တွင်မူ ဝန်ထမ်းအိမ်ရာ ၁၁၀ လုံး နှင့် လူဦးရေ ၁၀၀၀၀ ခန့် ရှိသည့် ဝဏ္ဏသိဒ္ဓိရပ်ကွက်မှ ထွက်ရှိသော ရေဆိုးရေညစ်များနှင့် မိလ္လာရေဆိုးများအား ဗဟိုရေဆိုးသန့်စင်သည့် စက်ရုံရှိပါသည်။ လေမဲ့ အဏုဇီဝ ပိုးမွှေးမြူခြင်းစနစ်နှင့် ကလိုရင်း ထည့်သွင်းဓာတ်ပြုခြင်း နည်းစနစ်များကို အသုံးပြု၍ သန့်စင်ဆောင်ရွက်ပြီး ထွက်ရှိလာသောသန့်စင်ပြီးရေများအား ဘူးကွဲချောင်းအတွင်းသို့ စွန့်ထုတ် ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စွန့်ပစ်ရေဆိုးရေညစ်များအား စနစ်တကျစီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေးအတွက် မိလ္လာ ရေဆိုးများထွက်ရှိသောနေရာများ၊ ရေဆိုးမြောင်းများ၊ ရေဆိုးထွက်ရှိသောနေရာများကို နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကူညီထောက်ပံ့မှုဖြင့် ကောင်းမွန်စေရေး စတင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စွန့်ပစ်ရေ ပြန်လည်သန့်စင်မှုနှင့် မိလ္လာရေဆိုးစနစ် ကောင်းမွန်ရေးအတွက် အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်တို့၏ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုများ ရရှိထားပါသည်။ ထို့ပြင်အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်သည် စွန့်ပစ်ရေအရည်အသွေး စံချိန်စံညွှန်များ သတ်မှတ်နိုင်ရေးကူညီဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး ဂျပန်နိုင်ငံ နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီသည် ရန်ကုန်မြို့ရှိ လှိုင်မြစ်တွင်လည်းကောင်း၊ မန္တလေးမြို့ရှိ ဒုဋ္ဌဝတီမြစ်တွင်လည်းကောင်း ရေညစ်ညမ်းမှုကို သိရှိရေးအတွက် ရေနမူနာများ ကောက်ယူတိုင်းတာလျက်ရှိပါသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံမှ KUBOTA အဖွဲ့သည် လာမည့် ၅ နှစ်အတွင်း သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန်တွင် ရေဆိုးပြုပြင်သန့်စင်သည့် စက်ရုံအား အမေရိကန်ဒေါ်လာ

သန်းပေါင်း ၁၀၈ သန်းခန့် အကုန်အကျခံ၍ တည်ဆောက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီသည် ပြည်ကြီးတံခွန်မြို့နယ်တွင် မြို့ရေပေးဝေရေး စနစ်အတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၂၀ ခန့် ကူညီထောက်ပံ့ပေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီသည် ဗဟိုရေဆိုးသန့်စင်စက်ရုံ တည်ဆောက်ရန် အတွက် နိုင်ငံတကာချေးငွေ အထောက်အပံ့များဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံအခြေစိုက် Hydrotek Public ကုမ္ပဏီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၃.၃။ လက်ရှိ မူဝါဒနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် သယ်ယူ ပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏စွန့်ပစ်ခြင်းများကို ထိန်းချုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ဖြစ်သော ဘာဆယ်ကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၈၉) ၊ ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ် ရေရှည်စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အစီအစဉ် (၂၀၁၅) နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ပါရီ သဘောတူညီချက် (၂၀၁၆) စသည် တို့ကို သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အရေးပါသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို ပါဝင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

၁၉၉၄ ခုနှစ်၌ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒတွင် ပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းပျက်စီးမှုကို ကာကွယ်ရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ရေ၊ မြေ၊ သစ်တော၊ ဓာတ်သတ္တု၊ အဏ္ဏဝါသယံဇာတ နှင့် အခြားသဘာဝသယံဇာတပစ္စည်းများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် သင့်လျော်ကောင်းမွန်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒများကို ချမှတ်ထားပါသည်။ အဆိုပါ အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒ ပေါ်ထွက်လာပြီးနောက် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရေရှည် တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက် တိကျသောရည်မှန်းချက်များရရှိရန် သဘာဝ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မည့် ထိုမူဝါဒ၏ မြန်မာ့ ၂၁ ရာစု အစီအစဉ် (၁၉၉၇) ကို ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အရေးကြီးသောခြေလှမ်းအနေဖြင့် အဓိကကဏ္ဍ ၃ ခု ဖြစ်သော ပတ်ဝန်းကျင်၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ကဏ္ဍများအား ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိစေရေးအတွက် အမျိုးသား စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မဟာဗျူဟာကို ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

ဆက်လက်၍ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေအား ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနအား ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ စနစ်တကျ ပေါင်းစပ် ဆောင်ရွက်ရန်အလို့ငှာ အခြေခံမူများ ချမှတ်နိုင်ရန်နှင့် လမ်းညွှန်မှုများပြုနိုင်ရန်၊ ပစ္စုပ္ပန်နှင့်

အနာဂတ်မျိုးဆက်များ၏အကျိုးအတွက် ကောင်းမွန်ပြီးသန်ရှင်းသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်ပေါ်လာ စေရန်နှင့် သဘာဝနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ရန်၊ ဆုတ်ယုတ် ပျောက်ကွယ်စဖြစ်နေသော ဂေဟစနစ်များကို ဖြစ်နိုင်သမျှ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ရန်၊ သဘာဝ သယံဇာတအရင်းမြစ်များ လျော့နည်းဆုံးရှုံးမှုကို တားဆီးရေးနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် စီမံဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အသိအမြင် ပြန့်ပွားရေးအတွက် ပညာပေးရေးနှင့် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များကို အများပြည်သူတို့ သိရှိပြီး ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ပိုမိုတိုးတက်လာစေရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ဥပဒေကို ရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး နည်းဥပဒေများနှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် အမျိုးသား ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေး (ထုတ်လွှတ်မှု) လမ်းညွှန်ချက်များသည် စီမံကိန်းအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သူများအနေဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုကို လျော့ချနိုင်စေရန် နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်းများအား မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အတွက် ရည်ရွယ်၍ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများ နှင့်မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအနေဖြင့်လည်း သက်ဆိုင်ရာဒေသများအလိုက် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည့် ဒေသဆိုင်ရာမူဝါဒများ နှင့် နည်းဥပဒေများအား ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံး ဆောင်ရွက် ကြပါသည်။ သို့သော် လက်တွေ့တွင်မူ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအား လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်မှုတို့မှာ အားနည်းလျက်ရှိပါသည်။

၃.၄။ အဖွဲ့အစည်းတည်ဆောက်ထားရှိမှု အခြေအနေ

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများအားလုံးအတွက် အဓိက ဆောင်ရွက်ရမည့်ဌာနဖြစ်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနသည် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ရှိ ဌာန ၁၁ ခု အနက်မှ တစ်ခု ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံ၏အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သဘာဝ သယံဇာတများအားထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့အပေါ်တွင် ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ရေထု၊ မြေထု၊ လေထုနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ညစ်ညမ်းမှုများအား စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၏ အဓိကတာဝန်များမှာ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းလုပ်ငန်း များအား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ပါးစေရန်နှင့် လိုက်လျောညီထွေ

ဖြစ်စေမှုများအားဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သဲကန္တာရဖြစ်ပွားမှုများထိန်းချုပ်ရေးနှင့် အိုဇုန်းလွှာ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများအပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များနှင့် ဆက်သွယ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး လုပ်ငန်းများအတွက် အမျိုးသားအဆင့် အစီရင်ခံစာများ ပြင်ဆင်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိအခြေအနေတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၌ အရာထမ်း ၂၅၅ ဦး နှင့် အမှုထမ်း ၃၂၁ ဦးရှိပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန(ရုံးချုပ်) အပါအဝင် နေပြည်တော် ကောင်စီနယ်မြေနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနရုံးများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ပြည်ထောင်စုအစိုးရအစည်းအဝေး (အမှတ် ၁၈/၂၀၁၆) အရ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီး ဌာနကို ဝန်ထမ်း ၁၉၂၉ ယောက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံ တိုးမြှင့်ထားပါသည်။ အဆိုပါ ဖွဲ့စည်းပုံအရ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်မှစ၍ ၂၀၂၅-၂၀၂၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အထိ ၉ နှစ် အတွင်း ဝန်ထမ်းများ တိုးမြှင့် ခန့်ထားရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်းတွင် ပြည်ထောင်စု နယ်မြေ၊ နေပြည်တော်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန တိုင်းအဆင့်ရုံး (၁) ရုံး နှင့် အခြားသောဒေသများတွင်လည်း ခရိုင်အဆင့်ရုံး (၂၁) ရုံးကို တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ရန် စီစဉ်လျက်ရှိပါ သည်။ ထို့ပြင် ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာကိစ္စရပ်များနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသော အခြားဝန်ကြီး ဌာနများအနေဖြင့်လည်း ပတ်ဝန်းကျင်ကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာမူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ရန်ပုံငွေလျာထား သတ်မှတ်ခြင်းကိုလည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု ကိစ္စရပ်များအတွက်ကိုမူ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ များနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များက အဓိကလုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ နေအိမ်များမှ ထွက်ရှိလာသည့် အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ် ပစ္စည်းများ၊ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များနှင့် အခြားဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သန့်ရှင်းရေးဌာနမှ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ရေဆိုးရေညစ်များနှင့်မိလ္လာစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲ ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်သည့် ရေနှင့်သန့်ရှင်းရေးဌာန ရှိပါသည်။ အခြားသောဌာနများ ဖြစ်ကြ သည့် ပန်းဥယျာဉ်နှင့်အားကစားကွင်းများဌာန၊ မြို့ပြစီမံကိန်းဌာန၊ စစ်ဆေးရေးဌာနနှင့် စိုက်ပျိုးရေး ဌာနများအနေဖြင့်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ဆောင်ချက်များအား အကောင်အထည်ဖော် ရာတွင် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အလုပ်သမားနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ရန်ပုံငွေကို အများဆုံး သုံးစွဲရ

လျက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ လိုက်လံသိမ်းဆည်းရန်နှင့် စွန့်ပစ်ရန်အတွက် ၁၉၈၃ ခုနှစ်က အလုပ်သမား ၁၇၀၀ ဦး အသုံးပြုခဲ့ရသော်လည်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် အလုပ်သမား ၄၂၂၀ ဦးကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူပင် မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီအနေဖြင့်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစီမံခန့်ခွဲမှုများ အတွက် ၂၀၀၅ ခုနှစ်က အလုပ်သမား ၉၀၀ ဦးဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသော်လည်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အလုပ်သမား ၂၀၀၀ ဦးဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသည့် မော်တော်ယာဉ်များဝယ်ယူခြင်းနှင့် နောက်ဆုံးစွန့်ပစ်သည့် နေရာများတည်ဆောက်ခြင်းကဲ့သို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ထောင်ခြင်းများအပါအဝင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းရန်အတွက် ရန်ပုံငွေလျာထား သုံးစွဲမှုမှာ တဖြည်းဖြည်းတိုးပွားလာလျက်ရှိရာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့ပြများ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲရေးလုပ်ငန်းများကို အလေးထားဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း သိသာထင်ရှားစေလျက်ရှိပါသည်။ သို့သော်လည်း စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ အနေဖြင့် လက်ရှိအချိန်၌ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်းစသည်တို့ကိုသာ အဓိကဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းများကို အနည်းငယ်သာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို စွန့်ပစ်သူများထံမှလည်း ဝန်ဆောင်ခကောက်ယူလျက်ရှိပါသည်။ နေအိမ်များမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းခြင်းအတွက် ဝန်ဆောင်ခကောက်ခံခြင်းကို မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီက စွန့်ပစ်ပစ္စည်းပမာဏအပေါ်တွင်မူတည်၍လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီက နေရာအကွာအဝေးအပေါ်တွင်မူတည်၍လည်းကောင်း ကောက်ခံလျက်ရှိပါသည်။ ဝန်ဆောင်ခမှာ တစ်လလျှင် ၃၀၀ ကျပ် မှ ၉၀၀ ကျပ်အထိ ရှိပါသည်။ အခြားစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုမူ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းပမာဏအပေါ်တွင်မူတည်၍ကောက်ခံပြီး ၃ တန် ဆံ့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းသည့် မော်တော်ယာဉ်တစ်စီးလျှင် ၃၅၀၀၀ ကျပ် ကောက်ခံလေ့ရှိပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဝန်ဆောင်ခများ ကောက်ယူခြင်းသည် မြို့တော်များမှထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စွန့်ပစ်မှုလျော့ကျစေရန် အထောက်အကူဖြစ်သည့်အပြင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ရန်ပုံငွေစီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်စေရန်လည်း တွန်းအားပေးလျက်ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် မြို့ကြီးများအလိုက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းမှု တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရေးအတွက် နိုင်ငံအတွင်းသာမက နိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်များနှင့်လည်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံအတွင်းရှိ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း 3Rs စနစ်ကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ကနဦးလုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူလူထုအားအသိပညာမြှင့်တင်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများမှလည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ် သည့်လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အဓိက မြို့ကြီး ၃ မြို့ ဖြစ်သော ရန်ကုန်၊ မန္တလေး နှင့် နေပြည်တော်တို့တွင် JICA | KOICA | ADB | EU | BORDA စသည့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်း များနှင့် ပြည်ပမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ နည်းပညာနှင့် ငွေကြေးအထောက်အပံ့များဖြင့် စွန့်ပစ် ပစ္စည်းများအား သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းနှင့် နောက်ဆုံး အဆင့် စွန့်ပစ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို စတင်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၃.၅။ အနာဂတ်တွင် ရင်ဆိုင်ရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေများအရ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သတ်သော စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါ စိန်ခေါ်မှုများနှင့်အတူ ရေထုညစ်ညမ်းခြင်း၊ မြေထုညစ်ညမ်းခြင်း၊ လေထုညစ်ညမ်းခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ဇီဝမျိုးစိတ်မျိုးကွဲများအပေါ် သက်ရောက်စေခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်စေခြင်းများကိုပါ ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်ခြင်းမရှိဘဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များအား ရေရှည်စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ ထိုကဲ့သို့သော စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပုံ(၉)

ပုံ (၉) မန္တလေးမြို့ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားသောနေရာတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းကောက်ယူနေမှု အခြေအနေ

တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအနေဖြင့် သယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို သုံးစွဲမှုများပြားလာ ခြင်းကြောင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုနှင့် ညစ်ညမ်းမှုများ များပြားလာခြင်း၊ အထူးသဖြင့် စက်မှု လုပ်ငန်းများမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ထွက်ရှိမှု

များပြားနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ စိန်ခေါ်မှုမှာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည် ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် နည်းပညာနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများအတွက် ထိရောက်သည့် ရန်ပုံငွေ လုံလောက်မှုမရှိခြင်းနှင့် ထိုကဲ့သို့သောအရာများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အားနည်းခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အတူ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာပြဿနာများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အဖွဲ့အစည်းပိုင်းဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများအပါအဝင် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ တည်ဆဲဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအပေါ် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်း စသည်တို့တွင်လည်း စိန်ခေါ်မှုများကို ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ရေရှည်အတွက် ချမှတ်ထားသော အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာ မရှိခြင်းကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ခြုံငုံသုံးသပ်ကြည့်နိုင်ပါသည်။

နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် စည်ပင်သာယာအဖွဲ့များမှ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု များပြားလာခြင်းနှင့်အတူ အခြေခံသတင်းအချက်အလက်များ မရှိခြင်း၊ ပြည်သူလူထု၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဗဟုသုတနည်းပါးခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ဝန်ဆောင်ခပေးချေလိုမှု မရှိခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက် လျက်ရှိသော တည်ဆဲ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအား လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု အားနည်းခြင်း၊ ဒေသခံ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အားနည်းခြင်း စသည်တို့ကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့ကြီးများတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း အမျိုးအစား ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းများကို ကောင်းမွန်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုသို့ ခွဲခြားစွန့်ပစ်မှု၊ ခွဲခြားသိမ်းဆည်းမှုများ မရှိခြင်းကြောင့် အဆိုပါ လူနေအိမ်ရာများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ စက်ရုံများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြုပြင်သန့်စင်ရာတွင် ခက်ခဲစေနိုင်သကဲ့သို့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းသူများနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများအတွက် ကျန်းမာရေးထိခိုက်ခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိခြင်းများကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေလျက်ရှိပါသည်။

တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအနေဖြင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော အထက်ဖော်ပြပါ စိန်ခေါ်မှုများအပြင် မြို့ကြီးများ၌ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ အတွက် မြေနေရာများ၊ နည်းပညာများ မလုံလောက်ခြင်း၊ လက်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများအား တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန် အတွက် ရန်ပုံငွေလုံလောက်မှု မရှိခြင်းတို့ကိုလည်း ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ

ဒေသဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ပြန်လည်ပြုပြင်ရေးဆွဲခြင်း၊ လိုက်နာစေခြင်း များ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် လိုအပ်ချက်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းသည့် အလုပ်သမားများ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း၊ မော်တော် ယာဉ်များကို တိုးချဲ့ဖြည့်တင်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အတူ ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီအနေဖြင့်လည်း ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်ကာလအတွင်း စွန့်ပစ် ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းမှုကို နှစ်ဆခန့် တိုးမြှင့်သိမ်းဆည်းလာနိုင်ခဲ့ပါသည်။ နေပြည်တော်စည်ပင် သာယာရေးကော်မတီအနေဖြင့်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်ကောင်းများကို အခွင့်အလမ်းများပေး၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေသည့်နည်းလမ်းများကို ကျင့်သုံး အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ရေး စတင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၄။ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများ

၄.၁။ သတ်မှတ်နယ်ပယ်နှင့် အချိန်ကာလ

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးအသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်သည် သမရိုးကျ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ပြောင်းလဲခြင်းဖြင့် ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းကင်းစင်ခြင်း၊ အရင်းအမြစ်များအား အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုနိုင်ခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့သည့် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းကိုရရှိခြင်း စသည့် ရည်မှန်းချက်များကို ရရှိစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို အရင်းအမြစ်များအဖြစ် ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း နားလည်သိရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုသည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်သဟဇာတဖြစ်စေရန်၊ စီးပွားရေးအရ တွက်ချေကိုက်စေရန်နှင့် လူမှုရေးအရ လက်ခံနိုင်စေရန် လိုအပ်ပါသည်။ မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် ကာလတို ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၈-၂၀၂၀)၊ ကာလလတ် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၂၁-၂၀၂၅) နှင့် ကာလရှည် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၂၅ - ၂၀၃၀) ဟူ၍ သတ်မှတ်ဖော်ပြထားပါသည်။ မြို့ကြီးများရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ သဘောထားအမြင်များ၊ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအပေါ်တွင် အခြေခံထားသည့် ပြည့်စုံကောင်းမွန်သော မဟာဗျူဟာနှင့်အစီအစဉ်များကို အဆိုပါရည်မှန်းချက်များတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အကျိုးရှိ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ညွှန်ကြားချက်များနှင့် ချမှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက်များကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ပြုစုရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

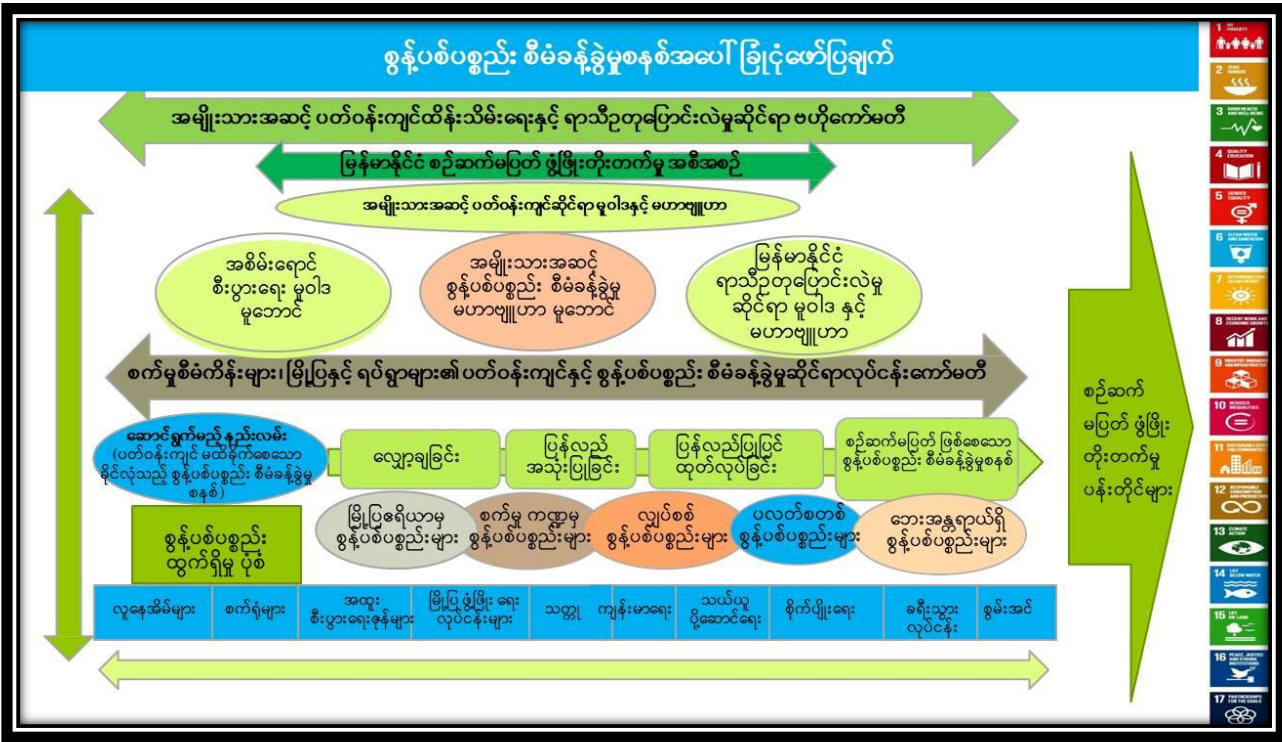
၄.၂။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာအခြေအနေများ

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုသည် လူထုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ယင်းတို့၏ စီးပွားရေး ကဏ္ဍများကို သက်ရောက်မှုရှိစေနိုင်သော စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသဆိုင်ရာ/ နိုင်ငံတကာ စိန်ခေါ်မှုများ ဖြစ်သည့် ကျန်းမာရေး၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ အစားအစာနှင့် အရင်းအမြစ်များ ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့သော ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်သုံးစွဲခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း စသည်တို့ဖြင့်လည်း များစွာ ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိနေပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အစိုးရအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့(IPCC) က ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် မှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှု၏ ၃ ရာခိုင်နှုန်းမှာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ ထွက်ရှိမှုဖြစ်ပြီး အဆိုပါ ထွက်ရှိမှုများအနက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစုပုံ စွန့်ပစ်ထားသောနေရာများမှ ထွက်ရှိသည့် မီသိန်းဓာတ်ငွေ့သည် အများဆုံးဖြစ်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားပါသည်။ World Resources Institute Climate Analysis Indicators Tools (WRI CAIT 2.0, 2017) အရ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏မှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုပမာဏမှာ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် မက်ထရစ်တန် (MtCO₂e) ၂၀၁.၅ တန် ရှိပြီး ကမ္ဘာ့ထုတ်လွှတ်မှုပမာဏ၏

၀.၄၈ ရာခိုင်နှုန်းရှိကြောင်း၊ ၎င်းတို့အနက် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် မက်ထရစ်တန် (MtCO_{2e}) ၁၁.၇ တန် (၅.၈ ရာခိုင်နှုန်း) သည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းကဏ္ဍမှ ထွက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းအရ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော မြန်မာ နိုင်ငံ၏ ကနဦး အမျိုးသားအဆင့် ဆက်သွယ်မှုအစီရင်ခံစာ၌ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံစွန့်ပစ်ထားသောနေရာများမှ လေထုအတွင်းသို့ ထုတ်လွှတ်သော မှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ပမာဏ သည် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် ဂဂါတန် (GgCO_{2e}) ၂,၇၉၉. ၅၁ တန်ရှိကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ (ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ်)

ထို့ပြင် ပြည့်စုံကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုများကို ဆောင်ရွက်နေသည့် သန့်ရှင်းသော မြို့တစ်မြို့ကို တည်ဆောက်ခြင်းအားဖြင့် မြို့အတွင်း နေထိုင်သူများအတွက် ကျန်းမာ၍ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးတည်ဆောက်ပေးနိုင်ခြင်း၊ ကမ္ဘာလှည့် ခရီးသည်များအား ဆွဲဆောင်လာနိုင်ခြင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အထောက်အကူဖြစ်လာခြင်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများအား ဖိတ်ခေါ်လာနိုင်ခြင်း စသည့် အကျိုး ရလဒ်များကို ရရှိလာစေနိုင်ပါသည်။ သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် အရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုတို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် မလိုအပ်ဘဲ သုံးစွဲမှု များကို လျှော့ချနိုင်ခြင်း၊ အရင်းအမြစ်များအား ပိုမိုအကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုလာနိုင်ခြင်းနှင့် စွန့်ပစ် ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များလျှော့ချနိုင်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်လာနိုင်မည်ဖြစ်ရာ ထိုမှတစ်ဆင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုလည်း များစွာသော အကျိုးကျေးဇူး များကိုပါ ရရှိစေလာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ စနစ်တကျရေးဆွဲပြုစုထားသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများကို အကျိုးရှိထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ကဏ္ဍများ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု အတွက်လည်း အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ နိုင်ငံ၏ ကတိကဝတ်များဖြစ်သော ရေရှည်စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များနှင့်အတူ ပါရီသဘောတူညီချက် တို့ကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအားဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရေးသည် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာပါသည်။

ထို့ကြောင့် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်အား အခြား ရေးဆွဲထားရှိသော၊ ရေးဆွဲလျက်ရှိသော အမျိုးသား ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်များ၊ မဟာဗျူဟာများ နှင့်ချိတ်ဆက်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရေးဆွဲထားပါသည်။(ပုံ-၁၀)

ပုံ (၁၀) အခြားသော အမျိုးသားအဆင့် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ထားမှု အခြေအနေ

အမျိုးသားဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်း (NCDP 2015)နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်း (MSDP 2018) တွင် လေထု/ရေထု ညစ်ညမ်းမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို စနစ်တကျ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်မှုများအား လျှော့ချခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုများကြောင့် ထိခိုက်မှုအခြေအနေများကို လျှော့ချခြင်း စသည်ဖြင့် နိုင်ငံသားအားလုံးအတွက် ရရှိလာမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ရေရှည် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများအား မြှင့်တင်ဆောင်ရွက် ခြင်းများ၊ အရင်းအမြစ်များကို အခြေခံသောလုပ်ငန်းများအား ရေရှည်တည်တံ့စေခြင်း စသည့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များအား ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ရေးအတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်၏ အရေးပါမှုအခြေအနေများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒသည် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရေရှည်စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရည်မှန်းချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မိတ်ဖက်များအတွက် အစိမ်းရောင်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် စွန့်ပစ် ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု စသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်သည့် မဟာဗျူဟာ၊ မူဘောင်၊ လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များ စသည်တို့အပါအဝင် အခြားဆက်စပ်လျက်ရှိသော မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်

များကို ချမှတ်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ၊ မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်၊ အမျိုးသားအဆင့် အစီမံရေး စီးပွားရေးမူဝါဒမူဘောင်(မူကြမ်း)တို့သည်လည်း မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းတွင် အစီမံရေး စီးပွားရေး တိုးတက်စေမှု၊ ရာသီဥတုဒဏ် ခံနိုင်ရည်ရှိစေမှု စသည်တို့ပါဝင်သော စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု ရရှိနိုင်စေရေးအတွက် ရည်ရွယ်၍ ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

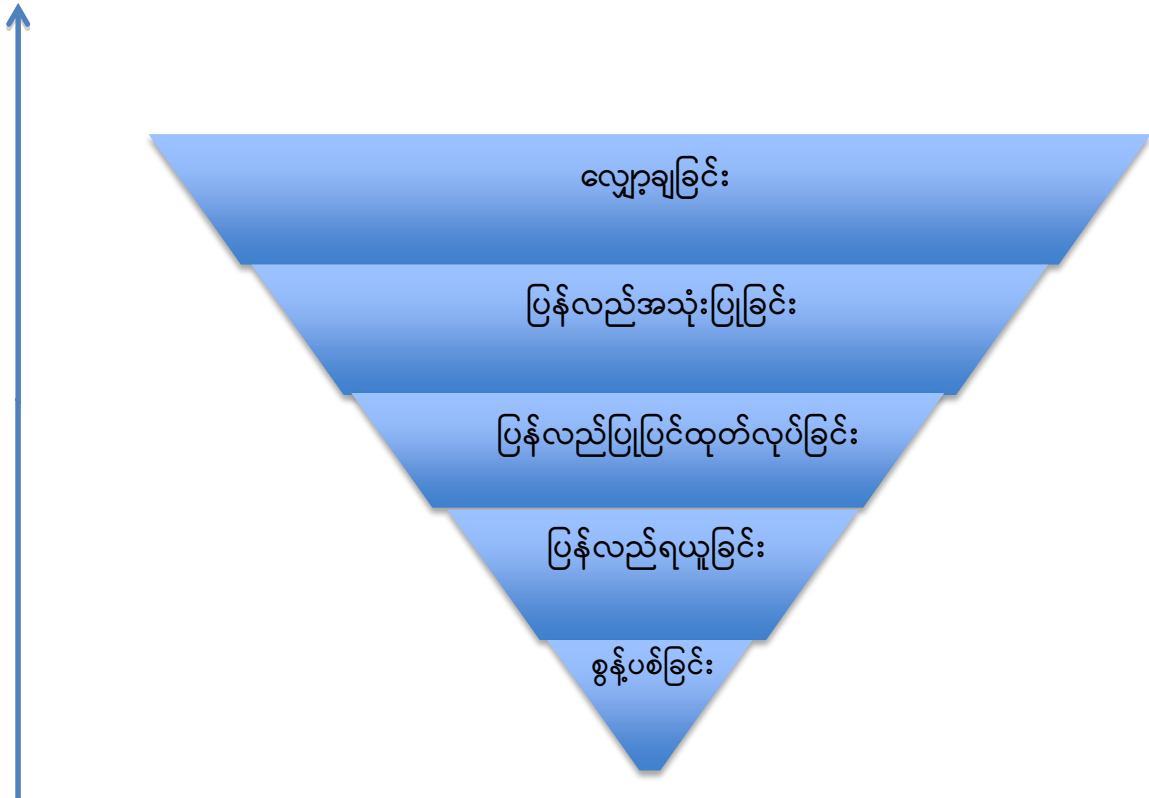
၄.၃။ လမ်းညွှန်ချက်ဆိုင်ရာ အခြေခံစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ - စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာ ဦးစားပေးအဆင့်များနှင့် အခြေခံစည်းမျဉ်းများ

လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်အား ပြောင်းလဲ ကျင့်သုံးနိုင်ရေးအတွက် အောက်ဖော်ပြပါ လမ်းညွှန်ချက်ဆိုင်ရာ အခြေခံစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းလုံးဝကင်းစင်ရေး။ ။စွန့်ပစ်ပစ္စည်းလုံးဝကင်းစင်ရေးဆိုသည်မှာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များအား စွန့်ပစ်ပြီးမှ စီမံခန့်ခွဲခြင်းထက် ကြိုတင်ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ခြင်းကို အဓိကထား၍ ဆောင်ရွက်မည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲ၍ ဆောင်ရွက်သွားမည် ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းလုံးဝကင်းစင်ရေးအလို့ငှာ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော စနစ်တစ်ခုလုံးကို ပြောင်းလဲဆောင်ရွက် သွားရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့ကို အလေးထားဆောင်ရွက်သွားခြင်းအားဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု လျော့ချ ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်ပစ္စည်းများအား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးခြင်းစနစ်များ ပြောင်းလဲခြင်း ဖြင့်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ထွက်ရှိမှုကို လျော့ချနိုင်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း လုံးဝကင်းစင်စေ ရေးအတွက် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ရောက်နိုင်ရေးကို အားထုတ်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် လမ်းညွှန်ချက်ချမှတ်ထားသော အခြေခံစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနှင့်အညီ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စဉ်ဆက်မပြတ် စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ရာ တွင် အထောက်အကူ ပြုစေနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဦးစားပေးအဆင့်များ။ ။စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဦးစားပေး အဆင့်များဆိုသည်မှာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲရာတွင် မည်သည့်အရာကို ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရမည်ကို ဖော်ပြထားသည့် မဟာဗျူဟာကျသော အစီအမံ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ် ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုနှင့် မြေဖိုစွန့်ပစ်မှု (မြေဆွေးဖြစ်အောင်ပြုလုပ်ခြင်းများအပါအဝင်) လျော့ချခြင်း (Reduce)၊ ပြန်လည်ပြုပြင်၍ရသည့်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်၍အသုံးပြုခြင်း၊ အခြားနေရာ များတွင် ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း (Reuse)၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ ပြန်လည်ရယူနိုင်သော အရင်းအမြစ်

များကို ရရှိနိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း (Recycle) စသည့် နည်းလမ်းများ ပါဝင်ပါသည်။ (ပုံ-၁၁)

ပုံ (၁၁) စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဦးစားပေးအဆင့်များ

အရင်းအမြစ်များအား ထိန်းသိမ်းခြင်း။ ။ အရင်းအမြစ်များအား ပြန်လည်ရရှိနိုင်ရန်နှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအဖြစ် စွန့်ပစ်ခြင်းကို လျှော့ချဆောင်ရွက်ခြင်းအပါအဝင် အရင်းအမြစ်များအား အကျိုးရှိ ထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်းလုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ညစ်ညမ်းစေသူက ဝန်ဆောင်ခပေးဆောင်ရမည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ။ ။ ဂေဟစနစ် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ရေးအတွက် အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း (သိမ်းဆည်းခြင်း၊ စွန့်ပစ်ခြင်း)နှင့် ညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူ သို့မဟုတ် ညစ်ညမ်းစေသူက ပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ဖြစ်ပါသည်။

ကြိုတင်ကာကွယ်မှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း။ ။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ပျက်စီးမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင်အရည်အသွေး ကျဆင်းမှုတို့ကို ကာကွယ်နိုင်ရေးအလို့ငှာ သိပ္ပံနည်းကျ သက်သေပြချက်များ၊ သုတေသနပြုလုပ်ထားသည့် အချက်အလက်များ မရှိခြင်းအား အကြောင်းပြချက်တစ်ခုအနေဖြင့် အသုံးပြု၍ မရကြောင်း၊ မဖြစ်မနေ ကြိုတင်ကာကွယ်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ကြောင်းကို လမ်းညွှန်မှုပြုထားသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ဖြစ်ပါသည်။

တည်နေရာနီးကပ်စွာ ဆောင်ရွက်ရမည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း။ ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ယင်းတို့ ထွက်ရှိလာသောနေရာနှင့်အနီးဆုံးနေရာတွင်သာဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် ချမှတ်ထားသည့် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကုန်ကျစရိတ်များ သာမက သယ်ယူပို့ဆောင်မှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းစေမှုများကို ပါ လျော့ချစေနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း။ ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုမဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ အချင်းချင်း အဆင့်ဆင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်း များနှင့် ပြည်သူလူထု စသည်တို့ဖြင့် ပူးပေါင်းလက်တွဲဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးကြောင်း သိရှိ နားလည် စေရန် ချမှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ဖြစ်ပါသည်။

တာဝန်ဝတ္တရားများကို ခွဲဝေချမှတ်ခြင်း။ ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း လုံးဝကင်းစင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက် ရာတွင် အစိုးရအဖွဲ့များ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ သုတေသနအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများအားလုံး ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် တာဝန် ဝတ္တရားများကို ခွဲဝေချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

၅။ အမျိုးသားအဆင့် ပန်းတိုင်များ၊ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များ ချမှတ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်တွင် အောက်ဖော်ပြပါ မဟာဗျူဟာပန်းတိုင်များအားချမှတ်ထားရှိပြီး ပန်းတိုင်တစ်ခုချင်းစီ နှင့်ပတ်သက်၍ အဓိကကျသော ရည်မှန်းချက်များနှင့် အဆိုပြုလုပ်ဆောင်ချက်များကို ထည့်သွင်း ရေးဆွဲထားပါသည်။

၅.၁။ပန်းတိုင်(က)။ ။ပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးအတွက် ပထမဆုံးခြေလှမ်းအဖြစ် ထိရောက်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသည့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စည်းကမ်းမဲ့စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် လေဟာပြင်မီးရှို့ခြင်းများ လျော့နည်းပပျောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း

ရည်မှန်းချက်များ

	ကာလတို (၂၀၁၈-၂၀၂၀)	ကြားကာလ (၂၀၂၁-၂၀၂၅)	ကာလရှည် (၂၀၂၆-၂၀၃၀)
(၁) နိုင်ငံသားများ အားလုံးအတွက် ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသည့်ဝန်ဆောင်မှုစနစ် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။	၇၀%	၈၅%	၁၀၀%
(၂) မြို့အားလုံးတွင် စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် မီးရှို့ခြင်းများကို လျော့ချခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှု မဖြစ်စေသည့် စွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများအားသတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။	နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး မြို့တော် စည်ပင် သာယာရေး ကော်မတီများ	မြို့နယ် စည်ပင် သာယာရေး အဖွဲ့များ (၅၀%)	မြို့နယ် စည်ပင် သာယာရေး အဖွဲ့များ (၁၀၀%)

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရနှင့် ပြည်သူများကြား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ပေးသည့် မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းခြင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုစနစ်များကို သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းပေးရာတွင် ဥပဒေအရ တာဝန်ရှိသူများဖြစ်ကြပါသည်။ မြို့နယ်များတွင် လက်ရှိကျင့်သုံးနေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းပေးနိုင်မှုသည် အားနည်းလျက်ရှိပြီး အဓိကကျသော မြို့ကြီးများနှင့် မြို့နယ်များ၊ ကျေးရွာဒေသများအကြားတွင်လည်း သိမ်းဆည်းနိုင်မှုအနေအထားမှာ များစွာ ကွာဟလျက်ရှိပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပုံမှန်သိမ်းဆည်းနိုင်မှု မရှိခြင်း၊ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ မရှိခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု မရှိခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေမှု အားနည်းခြင်းတို့ကြောင့် ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို

လမ်းများ၊ မြေကွက်လပ်များ၊ ရေနုတ်မြောင်းများ၊ ချောင်းမြောင်းအင်းအိုင်များ အတွင်းသို့ စွန့်ပစ်ခြင်း၊ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် သိမ်းဆည်းလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုလည်း လေဟာပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်သည့်နေရာများတွင် စွန့်ပစ်လေ့ရှိကြသဖြင့် ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ကို များစွာထိခိုက်စေနိုင်ပါသည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် စည်းကမ်းမဲ့ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းများကြောင့် ကင်ဆာရောဂါဖြစ်စေနိုင်သော ဓာတုပစ္စည်းများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ညစ်ညမ်းမှု ဖြစ်စေပြီး ကြာရှည်စွာ မပျောက်မပျက် တည်မြဲနေနိုင်သည့် အော်ဂဲနစ်ဓာတုပစ္စည်းများ ၊ Black Carbon အပါအဝင် အလွန်သေးငယ်သော အမှုန်အမွှားများ စသည်တို့ပါဝင်သော အခိုးအငွေ့များ ထွက်ရှိ လျက်ရှိပါသည်။ စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံစွန့်ပစ်ခြင်းသည် ကာလဝမ်းရောဂါနှင့် သွေးလွန် တုပ်ကွေးရောဂါအပါအဝင် ကူးစက်ရောဂါများ ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည့် ရောဂါပိုးမွှား ပေါက်ဖွားမှုနှုန်း ကို မြင့်တက်စေသည်သာမက ရေကြီးရေလွှမ်းမှုကိုဖြစ်စေသော အဓိက အကြောင်းအရင်းတစ်ခု လည်းဖြစ်ပါသည်။ စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံစွန့်ပစ်ခြင်းများ၊ ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များအား အခြားစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ရောနှောစွန့်ပစ်ခြင်းများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ နေထိုင်သူ များနှင့် သန့်ရှင်းရေးလုပ်သားများကို ရောဂါဖြစ်စေနိုင်သည့်အပြင် မြေပေါ်/မြေအောက်ရေများ ကိုလည်း ညစ်ညမ်းစေပါသည်။ များသောအားဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်သည့်နေရာများသည် မြစ်များ၊ ချောင်းများနှင့် ပင်လယ်ကမ်းရိုးတစ်လျှောက်တွင် တည်ရှိသောကြောင့် ချောင်းရေ၊ မြစ်ရေနှင့် ပင်လယ်ရေများကို တိုက်ရိုက် ညစ်ညမ်းမှုများ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းသည့် ဝန်ဆောင်မှုစနစ်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်မှု မရှိပါက ဖြစ်ပေါ်လာမည့်ဆိုးကျိုးများသည် သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းသည့် ဝန်ဆောင်မှုစနစ်များအတွက် ကုန်ကျမည့်စရိတ်ထက် ပို၍များပြားနေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့နယ်များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသည့် ဝန်ဆောင်မှုစနစ်များကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ မပြုလုပ်နိုင်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သက်ဆိုင်ရာက စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံစွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားသောနေရာများတွင် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းစွာ စွန့်ပစ်ရန် လိုအပ်နေပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများ၏ လက်ရှိအခက်အခဲ၊ အတားအဆီးများ၊ ကွာဟချက် များအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းသောပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးခြင်းဖြင့် နိုင်ငံသားအားလုံး၏ လူနေမှုဘဝများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးရန် အကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်မည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို

မထိခိုက်စေသည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးပေးခြင်း၊ ရာသီဥတုနှင့်လိုက်လျောညီထွေမှု ရှိသောမြို့တော်များကို ဖန်တီးတည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် ထောက်ပံ့ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ရေရှည်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအား အကျိုးရှိထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း အသစ်များ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ဘဏ္ဍာငွေရရှိနိုင်မှု နည်းလမ်းများ ချမှတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း သည်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်အတွက် လိုအပ်သော နည်းလမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပြုထားသော လုပ်ငန်းများ

မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိလာသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းခြင်းကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်အတူ အထိန်းအကွပ်မဲ့ စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် လေဟာပြင် မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းများ လျော့နည်းပပျောက်ရေး တို့အတွက် အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်-

(က-၁)။ မြို့ပြဧရိယာများမှထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း များအား နိုင်ငံသားအားလုံး ရရှိခံစားနိုင်စေရေးအတွက် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း

(က-၁-၁)။ နိုင်ငံသားအားလုံးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း များရရှိစေရေးအတွက် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များ ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြပ် ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အခြေအနေများကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းနိုင်မှုအဆင့်များ၊ သိမ်းဆည်းရမည့်နည်းလမ်းများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း အမျိုးအစား ခွဲခြား၍ စွန့်ပစ်ခြင်းများ၊ လက်ခံနိုင်မှု အခြေအနေများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းသည့် မော်တော်ယာဉ်များ၊ ကျန်းမာရေး နှင့် လုံခြုံစိတ်ချစေမှု သတ်မှတ်ချက်များကို အဆိုပါ ထုတ်ပြန်မည့် စံချိန်စံညွှန်းများတွင် သတ်မှတ်ဖော်ပြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၁-၂)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု လျှော့ချခြင်း၊ ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများကို သတ်မှတ်နိုင်ရေးတို့အတွက် နေပြည်တော် ကောင်စီနယ်မြေ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့များ၊ သက်ဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် ဒေသအဆင့်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခုချင်းစီအတွက် ရန်ပုံငွေခွဲဝေချထားခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှု စစ်ဆေးခြင်း၊ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းများ အပါအဝင် ရည်မှန်းချက်များ ချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၁-၃)။ အစိုင်းအခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း၊ လွှဲပြောင်း သယ်ယူခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သော မြို့နယ်အဆင့် စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ညွှန်ကြားချက်များကို အမျိုးသားအဆင့် စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ညွှန်ကြားချက်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ သတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၁-၄)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် သင့်လျော်သော ဝန်ဆောင်ခ များကောက်ခံခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ်များတွက်ချက်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေ ရရှိနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို စတင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၁-၅)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရ သောအခက်အခဲများအပေါ် အခြေခံ၍လည်းကောင်း၊ မြို့နယ်အဆင့်များအထိ စွန့်ပစ် ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ လိုအပ်သော အထောက်အပံ့များ ပေးအပ်နိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း လိုအပ်လျက်ရှိသော ရန်ပုံငွေနှင့်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မှုအခြေအနေများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအလို့ငှာ သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အခြားဆက်စပ် ပတ်သက်လျက်ရှိသော ဝန်ကြီးဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ကော်မတီ တစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးအတွက် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ အချင်းချင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၁-၆)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအား အောက်ခြေ အိမ်ထောင်စု အဆင့်အထိ ရရှိစေနိုင်ရေးအတွက် မူဝါဒများ ရေးဆွဲခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု ပမာဏနှင့် အမျိုးအစားများအပေါ်တွင် အခြေခံထားသော ကောက်ခံမည့် ဝန်ဆောင်ခ နှုန်းထားများသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဝန်ဆောင်ခပေးချေရန်အခက်အခဲရှိသော အိမ်ထောင်စုများ အတွက် သင့်လျော်သော ထောက်ပံ့မှုများ ပေးအပ်ခြင်း တို့ကို ရေးဆွဲချမှတ်ရမည် ဖြစ် ပါသည်။

(က-၁-၇)။ လက်ရှိ မူဝါဒများနှင့်အစီအစဉ်များအား ပြန်လည်ဆန်းစစ်၍ ကျောင်းသင်ရိုး ညွှန်းတမ်းများ၊ တက္ကသိုလ်ဘာသာရပ်များတွင် အစိုင်းအခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု နှင့်ပတ်သက်၍ ထည့်သွင်းသင်ကြားနိုင်ရေးအတွက် အမျိုးသားအဆင့် ပတ်ဝန်းကျင် ရေးရာ အသိပညာပေးအစီအစဉ်များ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ကောင်းမွန်စွာ စီမံခန့်ခွဲ နိုင်မှု မရှိပါက ရရှိလာမည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူများ အသိပညာ တိုးတက်မြင့်မားလာစေရေးအတွက် အမျိုးသားအဆင့် ပညာပေးအစီအစဉ် များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်း၍ ပြည်သူလူထု အသိပညာပေးအစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၂)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် လေဟာပြင် မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းများကို ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံ စွန့်ပစ်ရန် တရားဝင် သတ်မှတ်ပေးထားသောနေရာတွင် စွန့်ပစ်ခြင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းအောင် ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်း

(က-၂-၁)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစွန့်ပစ်သည့်နေရာ သတ်မှတ်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံလိုအပ်ချက်များ၊ မြေဖို့စွန့်ပစ်ခြင်းအတွက် လက်ခံဆောင်ရွက်မည့် အမျိုးအစား သတ်မှတ်ချက်များ၊ တားမြစ်ထားသော အမျိုးအစားများ စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းနှင့်ပတ်သက်သောလမ်းညွှန်ချက်များ စသည်တို့ အပါအဝင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် သတ်မှတ်စံချိန်စံညွှန်းများကို အသိပေး ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၂-၂)။ ဘေးအန္တရာယ်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ဘေးကင်းစွာ စွန့်ပစ်နိုင်ရေးအတွက် အမျိုးအစား ခွဲခြားခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့အတွက် စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် လိုက်နာရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၂-၃)။ မြေဖို့စွန့်ပစ်ခြင်းလုပ်ငန်းအားတည်ဆောက်မည့်ပုံစံများနှင့် ခွင့်ပြုချက်ပေးခြင်း အစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအလို့ငှာ အဆိုပါလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ရှိဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များနှင့် ခွင့်ပြုချက်ပေးခြင်းလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် လေ့လာဆန်းစစ်မှုများ ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၂-၄)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအား ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရရှိလာနိုင်မည့်အကျိုးအမြတ်များ၊ ကုန်ကျစရိတ်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၂-၅)။ အမျိုးသားအဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့်၊ ဒေသအဆင့် သတ်မှတ်ထားရှိသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်သူများအား သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်များတွင် မှတ်ပုံတင်ဆောင်ရွက်ရမည့် လမ်းညွှန်ချက်များ၊ မှတ်ပုံတင်ထားသည့် သယ်ယူပို့ဆောင်သူများအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသယ်ဆောင်သည့် မော်တော်ယာဉ်များမှ သယ်ယူလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ မဖိတ်စင်စေရေးအတွက် စနစ်တကျ စီစဉ်ထားရှိရန်နှင့် တရားဝင် သတ်မှတ်ထားသည့်နေရာများတွင်သာ စွန့်ပစ်ရန်အတွက် ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို သတ်မှတ်ထားရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၂-၆)။ မြေဖို့စွန့်ပစ်ခြင်း မပြုမီ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သန့်စင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းမှ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်နိုင်မည့် နည်းပညာများ အသုံးပြုနိုင်ရေးအပေါ် လေ့လာဆန်းစစ်မှုများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က-၂-၇)။ စွန့်ပစ်ရေဆိုးများအား ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ရှိ ဆောင်ရွက် နေမှု အခြေအနေများအား ပြန်လည်ဆန်းစစ်၍ အလေ့အကျင့်ကောင်းများအပေါ် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၅.၂။ ပန်းတိုင်(ခ)။ ။ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှု မဖြစ်စေသော စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များအား တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခြင်း

ရည်မှန်းချက်များ

	ကာလတို (၂၀၁၈-၂၀၂၀)	ကြားကာလ (၂၀၂၁-၂၀၂၅)	ကာလရှည် (၂၀၂၆-၂၀၃၀)
(၁) ဆေးရုံများမှထွက်ရှိသော ရောဂါပိုး ကူးစက်နိုင်သည့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတု စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ အပါအဝင် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ကို အခြားဘေးအန္တရာယ်မရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ခွဲခြား၍ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြုပြင်သန့်စင် ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များကို သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။	နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး မြို့တော် စည်ပင် သာယာရေး ကော်မတီများ	မြို့နယ် စည်ပင် သာယာရေး အဖွဲ့များ (၅၀%)	မြို့နယ် စည်ပင် သာယာရေး အဖွဲ့များ (၁၀၀%)
(၂) စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိ လာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတု စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စနစ်တကျ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ကို ထိခိုက်စေသည့် ပြုပြင်သန့်စင် ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များကို သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။	နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး မြို့တော် စည်ပင် သာယာရေး ကော်မတီများ	မြို့နယ် စည်ပင် သာယာရေး အဖွဲ့များ (၅၀%)	မြို့နယ် စည်ပင် သာယာရေး အဖွဲ့များ (၁၀၀%)

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ယခုလက်ရှိအချိန်တွင် မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင် သာယာရေးအဖွဲ့များသည် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မြို့ပြ

ဧရိယာမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့်အတူ သိမ်းဆည်းလျက်ရှိပြီး စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်သည့် နေရာများတွင် ရောနှော၍ စွန့်ပစ်ကြပါသည်။ သီလဝါ အထူးစီးပွားရေးဇုန်တွင် တည်ရှိသော ဂျပန်နိုင်ငံ Dowa Holdings Co., Ltd ၏ကုမ္ပဏီခွဲဖြစ်သည့် Dowa Eco-System Co., Ltd တစ်ခုသာလျှင် စက်ရုံများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစား ခွဲခြားသိမ်းယူပြီး အမျိုးအစားအလိုက် ခွဲခြားသန့်စင်ပေးလျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါ စက်ရုံသည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျ ထိန်းချုပ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်သည့် ပထမဦးဆုံးသော စက်ရုံဖြစ်သော်လည်း စက်မှု လုပ်ငန်းများမှထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးသား အဆင့် မူဝါဒနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များ မရှိသေးသောကြောင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရလျက် ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် ဆေးရုံသုံးစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ အီလက်ထရောနစ်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ သတ္တုတွင်း စွန့်ပစ် ပစ္စည်းများ၊ မာကျူရီ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုများကြောင့် ထွက်ပေါ်လာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စသည်တို့ကဲ့သို့ အခြားသော ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုလည်း အလားတူပင် သိမ်းဆည်းစွန့်ပစ်ကြပါသည်။ လက်ရှိ အချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့နယ်အားလုံးနီးပါး၌ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ သတ်မှတ်ထားရှိသည့် နေရာများတွင်သာ မြေဖို့စွန့်ပစ်ခြင်း၊ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အစီအစဉ်များ၊ နည်းလမ်းများ မရှိသေးပါ။ အလားတူပင် လူနေရပ်ကွက်များနှင့် စက်ရုံများမှထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ရေဆိုးများ၊ အနည်အနှစ် များအား စနစ်တကျ သိမ်းဆည်းသန့်စင်သည့်စနစ်များလည်း မရှိသေးပါ။

သို့ဖြစ်ပါ၍ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်သည် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် မြို့ပြဧရိယာမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို အမျိုးအစား ခွဲခြား စွန့်ပစ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း အမျိုးအစားအလိုက် သင့်လျော်သော စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ သတ်မှတ် ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သိမ်းဆည်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာ စံချိန် စံညွှန်းများ ချမှတ်ခြင်း၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို မြို့ပြ ဧရိယာမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့်ခွဲခြား၍ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်သော အခြေခံမူဘောင်များ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ နည်းစနစ်များ သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းရန် အရေးကြီးပါသည်။

စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှာ အမျိုးအစား အလွန်များပြားသော ကြောင့် စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ အချို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည် ဖွဲ့စည်းမှုပုံစံ မပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် လွယ်ကူစွာ ပြန်လည်ရယူနိုင်သော်လည်း အချို့မှာ

ဘေးအန္တရာယ်ရှိခြင်း၊ အခြားသောပစ္စည်းများနှင့်ရောနှောနေခြင်းတို့ကြောင့် စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ တနည်းအားဖြင့် အခြားစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ပါဝင်ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ပမာဏတို့မှာ တူညီမှု မရှိသောကြောင့် နောက်ဆုံးအဆင့် စွန့်ပစ်ခြင်းအပါအဝင် ပြန်လည် အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ရယူခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုလည်း ထိခိုက်စေနိုင်ပါသည်။ အီလက်ထရောနစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များကဲ့သို့သောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည် အလွယ်တကူခွဲခြားရန်၊ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် အစိတ်အပိုင်း များကို သီးခြားစီ ဖယ်ရှားရန် ခက်ခဲလှပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲခြင်းများ ပြုလုပ်မည်ဆိုပါက အဆိုပါ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို တန်ဖိုးရှိသောပစ္စည်း များအဖြစ် ရောင်းချခြင်း၊ အသုံးချခြင်းများကို ပြုလုပ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း လုပ်ငန်းများနှင့် သတ္တုသန့်စင်သည့်လုပ်ငန်းများမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များစွာထွက်ရှိနိုင်ပြီး အချို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သကဲ့သို့ အချို့သောပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ရယူနိုင် ပါသည်။ အခြားသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မြေဖို့စွန့်ပစ်ခြင်း၊ ရေရှည်သိုလှောင်သိမ်းဆည်းထားခြင်း တို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲရန်လိုအပ်ပါသည်။ အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းအမျိုးအစားကို ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်းဖြင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှုပမာဏကို လျော့ချစေနိုင်ပါသည်။

စွန့်ပစ်ရေဆိုး ထွက်ရှိမှုမှာလည်း အလွန်များပြားပြီး ၎င်းတို့ကို ပြုပြင်သန့်စင်သည့် နည်းစနစ်များအပေါ်မူတည်၍ သိပ်သည်းဆများသောအန္တရာယ်ရှိဓာတုပစ္စည်းများဖြင့် ညစ်ညမ်းမှု များကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ မြေဆီလွှာ ညစ်ညမ်းမှုကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ စက်ရုံများမှ စွန့်ထုတ်မှုများကို စံချိန်စံညွှန်းများအား လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းဖြင့် ညစ်ညမ်းမှုကို လျော့ကျ စေနိုင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ အပါအဝင် အာဆင်းနစ်၊ ကက်ဒမီယမ် ကဲ့သို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် အထူး စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက် ရန်လိုအပ်ပါသည်။ အဆိုပါဘေးအန္တရာယ်ရှိပစ္စည်းများပါဝင်သော ကုန်ပစ္စည်းများကို ထုတ်လုပ်မှု လျော့ချခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကုန်ပစ္စည်းများထဲတွင် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ ပစ္စည်းများပါဝင်မှုကို လျော့ချခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့ကြောင့် အခြားစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ညစ်ညမ်းစေခြင်းမှ ကာကွယ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ လက်ရှိအချိန်တွင် မဖြစ်မနေလုပ်ဆောင်ရမည့် လုံခြုံစိတ်ချ ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မူဝါဒ များ ချမှတ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း အဆိုပါ ညစ်ညမ်းစေမှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ် ပါသည်။

အချို့သောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများတွင် ပါဝင်သည့်ဓာတုပစ္စည်းများမှာ လက်ရှိ အနည်းငယ်သာ အသုံးပြုသော/ အသုံးပြုမှု မရှိသော ပစ္စည်းများဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတို့သည် လူသားတို့၏

ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို များစွာထိခိုက်စေပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အာဆင်းနစ် (Arsenic) နှင့် မီးချောင်းများ၊ သာမိုမီတာများ၊ သွားဆေးခန်းများတွင် အသုံးပြုသောပစ္စည်းများ စသည့် ပြဒါး ပါဝင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အဆိုပါ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဖျက်ဆီး၍ မရနိုင်သောကြောင့် ၎င်းတို့ကို သီးသန့် သိမ်းဆည်းခြင်း၊ အဖုံးအကာများဖြင့် ရာသက်ပန် ဖုံးအုပ်၍ စနစ်တကျ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မှာ များပြားသောကြောင့် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ၏ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ထုတ်လုပ်မှုနည်းစဉ်များ၊ ကုန်ကြမ်းအမျိုးအစားများ စသည်တို့ကို ပြောင်းလဲ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှုမရှိအောင် စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အရင်းအမြစ်များကို အကျိုးရှိထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသော အခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ဤပန်းတိုင်ကို ချမှတ်ထား ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပြုထားသော လုပ်ငန်းများ

အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်-

(ခ-၁)။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ဥပဒေနှင့်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ သတ်မှတ်၍ စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း

(ခ-၁-၁)။ မြို့ပြဧရိယာမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ နေအိမ်များမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ် ပစ္စည်းများ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ အခြားစွန့်ပစ်ပစ္စည်း များနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၏ အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ချက်များနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များအား အမျိုးအစားခွဲခြားပုံကို ရှင်းလင်းအသိပေးဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ အမျိုးအစားခွဲခြား သတ်မှတ်ပေးခြင်းအားဖြင့် သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးအစားအလိုက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များကို ထိထိရောက်ရောက် ချမှတ် ဆောင်ရွက်စေနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ မြို့ပြဧရိယာမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်များမှ စီမံခန့်ခွဲဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပြီး စက်မှုလုပ်ငန်းများမှထွက်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များကိုမူ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိစေသည့် လုပ်ငန်းရှင်ကိုယ်တိုင် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ-၁-၂)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ထွက်ရှိမှုကို လျှော့ချခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမူဝါဒများနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာမူဝါဒများ အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ချမှတ်ခြင်း၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ သင့်လျော်သည့် နည်းဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ချမှတ်ထားသော ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်များက လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ-၁-၃)။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲမှု ရှိစေရေးအလို့ငှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များမှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များကို တိတိကျကျသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် ညစ်ညမ်းစေသူက ပေးချေရသောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း (Polluter Pay Principle) နှင့် ထုတ်လုပ်သူမှ တာဝန်ယူဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့်သတ်မှတ်ချက် (Extended Producer Responsibility - EPR) များကို စတင်ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စွန့်ပစ်ခြင်း၊ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်သူများက တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခြင်း ကဲ့သို့သော သီးခြား စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများလည်း ခွဲခြားသတ်မှတ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စနစ်တကျ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများကို တတိယအဖွဲ့အစည်းများအား လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်းဖြင့်လည်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ-၁-၄)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု လျှော့ချနိုင်ရေးအတွက် သန့်ရှင်းကောင်းမွန်သော ထုတ်လုပ်မှု အလေ့အကျင့်ကောင်းများနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှု နည်းစနစ်များ စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သော ဥပဒေများကို အသိပေးဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများသည် သက်ဆိုင်ရာစက်ရုံများနှင့် ထုတ်ကုန်များအတွက်ကိုသာ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်ပစ္စည်းပုံစံနှင့် ထုတ်လုပ်မှု နည်းစဉ်များဆောင်ရွက်စဉ်ကတည်းက 3Rs နှင့်ပတ်သက်၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ရန်ဖော်ပြထားရာ ကုမ္ပဏီများအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစားခွဲခြားသိမ်းဆည်းနိုင်ရေးအတွက် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ အညွှန်းတံဆိပ်များ အသုံးပြုဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းနည်းလမ်းများကိုလည်း ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုအခြေအနေ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ပါဝင်ဖွဲ့စည်းမှု အခြေအနေများအပေါ်တွင်

အခြေခံ၍ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်လာနိုင်အောင် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေတစ်ခုချင်းအလိုက် ဆောင်ရွက်ရမည့် အသေးစိတ် အချက်အလက်များမှာ ကွဲပြားမှုရှိပါသည်။ ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူများ၊ ရောင်းချသူများ၊ စားသုံးသူများ၊ စွန့်ပစ်သူများနှင့် ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရများ စသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များ၊ ကုန်ကျ စရိတ်များကို ဥပဒေများတွင် သတ်မှတ်ထားရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာရည်မှန်းချက်များ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ဥပဒေနှင့်အညီ စွန့်ပစ်သူ များအတွက် အထူးအခွင့်အရေးများကိုလည်း ဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားရ မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဥပဒေများ ရေးဆွဲချမှတ်ခြင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းဖြင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများ အများအပြား ဖြစ်ပေါ်လာစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ-၁-၅)။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်းတို့အား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများအတွက် လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ် (သို့မဟုတ်) မြို့နယ်များမှ လုပ်ငန်းထောက်ခံချက်များရရှိပြီးနောက် သယံဇာတ နှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန အနေဖြင့် စက်မှုဝန်ကြီးဌာန အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း/ ဌာနများဖြင့် ပူးပေါင်း ညှိနှိုင်း၍ လိုင်စင်များထုတ်ပေးနိုင်ရေး စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်း များမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း၊ အထူးကွပ်ကဲမှု လိုအပ်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သိမ်းဆည်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ နောက်ဆုံးအဆင့် စွန့်ပစ်ခြင်း စသည်ဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးအစားနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ်မူတည်၍ လိုင်စင်အမျိုးမျိုး ခွဲခြားထုတ်ပေးနိုင်ပါသည်။ လိုင်စင်ကို သတ်မှတ်ထားသော ကာလတွင် သက်တမ်းတိုးရန် လိုအပ်ပြီး လျှောက်လွှာတင်သွင်းရာတွင် ပါဝင်သည့် အချက်အလက် များ၊ စိစစ်တွေ့ရှိသည့်ရလဒ်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်မည့် ဝန်ဆောင်မှု အမျိုးအစားများ၊ စွန့်ပစ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မည့် စက်မှု လုပ်ငန်းများမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးအစားများကို သတ်မှတ်ပေးထားရပါမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အလုပ်သမား၊လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာနမှ ချမှတ်ထားသော အလုပ်သမားများ ခန့်ထားခြင်း၊ အလုပ်သမားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အတူ အခြားဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကိုပါ

လိုက်နာမည်ဖြစ်ကြောင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၏ ကတိဝန်ခံချက်များကို ရယူထားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ-၁-၆)။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် စွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာစံချိန်စံညွှန်းများ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ကိုယ်တိုင် စွန့်ပစ်သည်ဖြစ်စေ၊ တတိယအဖွဲ့အစည်းများကို လုပ်ငန်းအပ်နှံ၍ စွန့်ပစ်သည်ဖြစ်စေ ဌာနဆိုင်ရာမှ ထုတ်ပြန်ထားသော စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ စွန့်ပစ်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သိမ်းဆည်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ပြန့်ကျဲထွက်ကျမှု၊ အနံ့အသက်ဆိုးများထွက်ရှိမှု၊ ဆူညံမှု၊ တုန်ခါမှုတို့ မရှိစေရေးအတွက် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် စံချိန်စံညွှန်းများ သတ်မှတ်ထားရှိပေးရန်၊ သိမ်းဆည်းသည့် မော်တော်ယာဉ်များ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်သည့်မော်တော်ယာဉ်များနှင့် သိုလှောင်ထားရှိသည့်နေရာများတွင် အညွှန်းတံဆိပ်များထားရှိစေရန် လိုအပ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့်နေရာများတွင် စွန့်ပစ်ရာတွင်ဖြစ်စေ၊ မီးရှို့ဖျက်ဆီးရာတွင်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကိုလည်း သတ်မှတ်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

(ခ-၁-၇)။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စွန့်ပစ်ရန်နေရာများ ခွင့်ပြုသတ်မှတ်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စွန့်ပစ်သည့် နေရာများနှင့် မီးရှို့စက်များအတွက် ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက် တောင်းခံရန် လိုအပ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးသည် သတ်မှတ်ထားရှိသော ပြဌာန်းချက်များအား လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ခွင့်ပြုချက်လျှောက်ထားရာတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ပတ်ဝန်းကျင်သက်ရောက်မှု ရှိ မရှိ စစ်တမ်းကောက်ယူပြီး တွေ့ရှိချက်များကို လျှောက်လွှာတွင် ပူးတွဲတင်ပြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အချို့သော လုပ်ငန်းများကို ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရေးအတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ရေးဆွဲသတ်မှတ်ထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အများပြည်သူများထံ အသိပေးကြေညာခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်းကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ခွင့်ပြုချက်ရရှိပြီးသော အဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် လျှောက်လွှာတင်သွင်းစဉ်က ပူးတွဲတင်ပြထားသော ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအတိုင်း သတ်မှတ်စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပြီးစီးသည့်နောက်တွင်လည်း အဆိုပါနေရာအား စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစုပုံစွန့်ပစ်ထားရှိသည့်နေရာအဖြစ် သတ်မှတ်ထားရှိရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုနေရာကို မြေပြုပြင်မှု

များ၊ အခြားသောပြောင်းလဲအသုံးပြုမှုများ ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် သက်ရှိပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှု မရှိစေကြောင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူမှ အတည်ပြုပေးရပါမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ-၂)။ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် အခွင့်အလမ်းများပေး၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေသည့် နည်းလမ်းများ

(ခ-၂-၁)။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံဆောင်ရွက်ထားရှိမှုကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးနိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းပုံစံ (Manifest System) ကို စတင်အသုံးပြုနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းပုံစံ ဆိုသည်မှာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်သူ၊ သိမ်းဆည်းသူနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သည့် ကုမ္ပဏီ စသည်တို့၏အမည်များ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ထုတ်ပို့မှုပုံစံများ၊ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုပြုလုပ်သည့်နေရာများ၊ နောက်ဆုံးစွန့်ပစ်သည့်နေရာ စသည့် အချက်အလက်များပါဝင်သော စာရင်းဇယားတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှထွက်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ထုတ်သူများမှ သိမ်းဆည်းသူများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်သူများနှင့် နောက်ဆုံးစွန့်ပစ်သူများသို့ လွှဲပြောင်းသည့်အခါတွင် လိုအပ်သော စာရင်းဇယားအချက်အလက်များကို ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းလက်ခံဖြေရှင်းဆောင်ရွက်သူအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ပြီးစီးပါက စွန့်ပစ်သူထံသို့ အဆိုပါ မှတ်တမ်းပုံစံအား ပြန်လည် ပေးအပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်နေသူများအနေဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများကို သိရှိနားလည်စေလာနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် စွန့်ပစ်သူများသည် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာစေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ငန်းအပ်နှံဆောင်ရွက်သည့်အခါတွင် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မည့်နည်းလမ်းများ၊ စွန့်ပစ်မည့်နေရာများ၊ အဆိုပါလုပ်ငန်းများမှ ထုတ်ပြန်သည့်အချက်အလက်များ စသည်တို့အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစွန့်ပစ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များကို ကိုက်ညီမှုရှိအောင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ-၂-၂)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ထိရောက်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ချမှတ်နိုင်ရေးအတွက် အစီရင်ခံစာများအား စုဆောင်းခြင်း၊ မြေပြင်ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေးဆိုင်ရာ အမိန့်များ၊ စွန့်ပစ်သူများမှ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များကိုလည်း သတ်မှတ်ဖော်ပြထားရမည်

ဖြစ်ပါသည်။ ပြစ်ဒဏ်များချမှတ်နိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ နည်းဥပဒေများနှင့်ချိတ်ဆက်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ-၂-၃)။ နည်းပညာများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် အထောက်အပံ့ပေးခြင်း များကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များကို စွန့်ထုတ်သူများကိုယ်တိုင် စွန့်ပစ်သည်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် လိုင်စင်ရ စွန့်ပစ်သူများမှ စွန့်ပစ်သည်ဖြစ်စေ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသူ များအနေဖြင့် မိမိတို့၏လုပ်ငန်းများကို ကိုယ်တိုင်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါ သည်။ သို့သော် သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် စက်မှု၊ ဘဏ္ဍာရေး၊ စွမ်းအင်၊ စီမံကိန်း၊ ပညာရေး စသည့် အခြားသော သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီး ဌာနများနှင့်ပူးပေါင်း၍ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်စေရေးအတွက် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီး တည်ဆောက်ပေးခြင်း၊ အထောက်အပံ့ပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက် နိုင်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအား ဆောင်ရွက်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ တည်ဆောက်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းစရိတ်များ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းမှ လျှပ်စစ် ဓာတ်အား(သို့မဟုတ်)အပူစွမ်းအင်ထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံများတည်ဆောက်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်း ခြင်းတို့ ကုန်ကျစရိတ်များကို လျော့နည်းသက်သာစေမည့် နည်းလမ်းများကို ဖန်တီး တည်ဆောက်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ချေးငွေများအား အတိုးနှုန်းသက်သာစွာဖြင့် ရရှိနိုင်မည့်နည်းလမ်းများ၊ အာမခံစနစ်များ စသည်တို့အပါအဝင် စက်ရုံများကို ပိုမို ကောင်းမွန်စွာ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု ဆောင်ရွက်နိုင်စေမည့် နည်းလမ်းများကို ဖန်တီးပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် သုတေသန လုပ်ငန်းများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာ နည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး လုပ်ငန်း များကိုလည်း ထောက်ပံ့ဆောင်ရွက်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သယံဇာတနှင့်သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် လာစေရေးအလို့ငှာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းများအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် သုတေသန ရန်ပုံငွေများကိုလည်း မတည် တည်ထောင်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၅.၃။ ပန်းတိုင်(ဂ)။ ။စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ရေရှည် စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲနိုင်စေရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှုကို လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းနှင့် ပြန်လည် ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းများကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထိုမှတစ်ဆင့် စွန့်ပစ် ပစ္စည်းများကို အရင်းအမြစ်များအဖြစ် ပြန်လည်အသုံးပြုဆောင်ရွက်သည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် တည်ထောင်ခြင်း။

ရည်မှန်းချက်များ

	ကာလတို (၂၀၁၈-၂၀၂၀)	ကြားကာလ (၂၀၂၁-၂၀၂၅)	ကာလရှည် (၂၀၂၆-၂၀၃၀)
(၁) မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများနှင့် မြို့နယ် စည်ပင် သာယာရေးအဖွဲ့များ အနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျှော့ချရေး ဆိုင်ရာရည်မှန်းချက်များချမှတ်၍ မြို့တော်အဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မ အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခြင်း	၂၅%	၅၀%	၈၀%
(၂) မြေဖို့စွန့်ပစ်သည့် နေရာတွင် အစားအသောက် အကြွင်းအကျန် များအား စွန့်ပစ်မှုနှုန်းကို လျှော့ချ နိုင်ရေးအတွက် ရည်မှန်းချက်များ အသိပေးရှင်းလင်း၍ ချမှတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း။	၁၅%	၃၅%	၆၀%
(၃) စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဆေးဘက်ဆိုင် ရာလုပ်ငန်းများမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ နှင့် အခြားစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ခွဲခြား၍ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့်ပြန်လည် ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များကို ချမှတ်ခြင်း	၁၅%	၃၅%	၆၀%

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

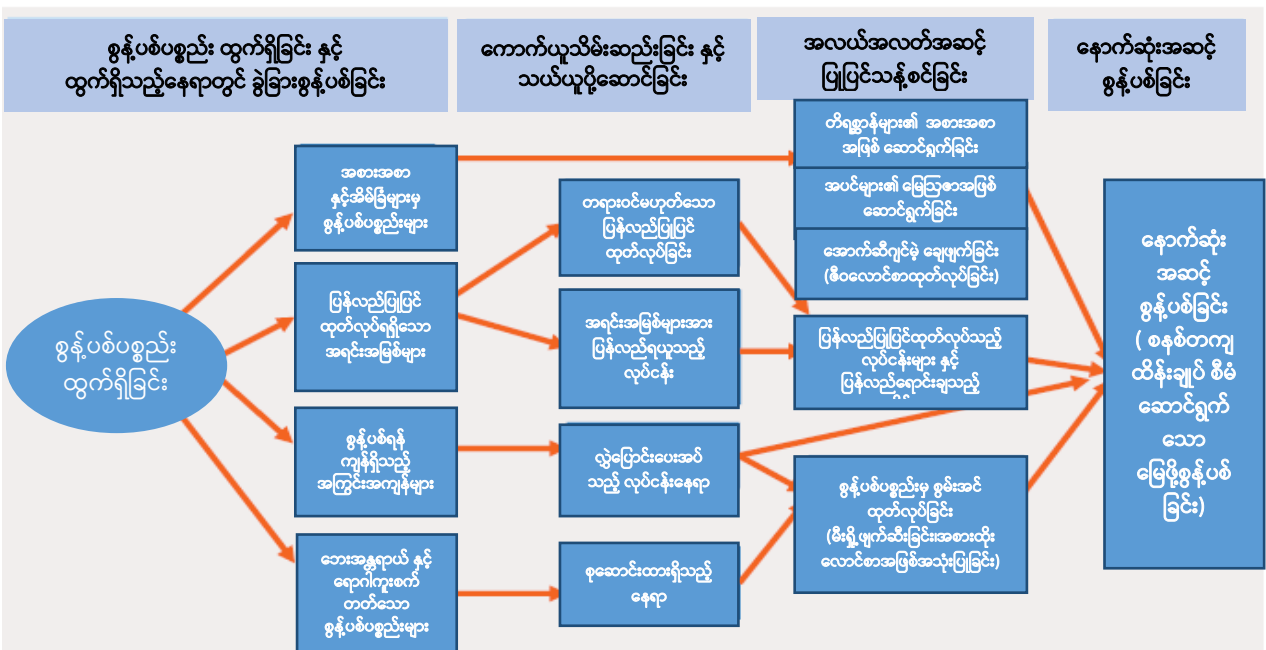
ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ရန်အတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်းစနစ်များ အပေါ်တွင်သာ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအပြင် ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု လျော့ကျစေရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု မရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို အရင်းအမြစ်တစ်ခုအဖြစ် ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းသည် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်း ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု ဦးစားပေးအဆင့်များတွင် ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ပထမဦးစားပေးအစီအစဉ်တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရေရှည်စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်စေသော ထုတ်လုပ်သုံးစွဲခြင်းဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များကို ကျင့်သုံးခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ခြင်းထက် အရင်းအမြစ်များအဖြစ် ပြန်လည်အသုံးပြုဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့နေစေမည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာစေရေး ဖန်တီးတည်ဆောက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အရင်းအမြစ်များကို အကျိုးရှိထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုကို ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းသည် စီးပွားရေးအတွက်သာမက စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်မြင်ရန်အတွက်လည်း မရှိမဖြစ် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအပြင် သတ္တုတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများ၊ ကုန်ထုတ်စက်ရုံများ၊ တီထွင်ဖန်တီးသူများ၊ ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ၊ ပြည်သူနှင့်ပုဂ္ဂလိက စားသုံးသူများမှအစပြု၍ နိုင်ငံအတွင်း အသုံးပြုသော ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ကုန်စည်လည်ပတ်စီးဆင်းမှုများ အစရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအားလုံးကို လွှမ်းခြုံ၍ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ စီးပွားရေးကဏ္ဍအားလုံးအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုကို ကြိုတင်ကာကွယ်ရန် လိုအပ်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ စနစ်တကျ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မှန်လုံအိမ်ခြေငွေ ထုတ်လွှတ်မှုကိုလည်း လျော့ချလာနိုင်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာကဏ္ဍ တွင်သာမက စီးပွားရေးကဏ္ဍအားလုံးကိုပါ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိလာနိုင်ပါသည်။ အရင်းအမြစ်များအား စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုမှာ ဝင်ငွေနည်းပါးသောနိုင်ငံများတွင် စီးပွားရေး အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အစဉ်အဆက်ပြုလုပ်လာခဲ့သည့် ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုနည်းလမ်းများကို ပြန်လည်မွမ်းမံပြင်ဆင်ခြင်းများ အပါအဝင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ထွက်ရှိမှုလျော့ချခြင်းနှင့် အဆိုပါစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု နည်းလမ်းများကို ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း အလေ့အကျင့်များကို ဆောက်ရွက်ခြင်းဖြင့် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု လျော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဲ့သို့သော ပြန်လည်ရယူခြင်းများ စသည်ဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဦးစားပေးအဆင့်များအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ထားရှိပါသည်။ ထိုသို့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့ချခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ် ခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ပြည်သူလူထုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များအား ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိပညာပေး အစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော်လည်း အဆိုပါ လုပ်ငန်းများအောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက်ကိုမူ အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ရ လျက်ရှိပါသည်။ အချို့နေရာများတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစား ခွဲခြား၍ စွန့်ပစ်ခြင်း မရှိသည့်အပြင် အိမ်ရာများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံစွန့်ပစ်ထားသောနေရာများရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင်သည့်ပစ္စည်းများအား အခြားသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကောက်ယူသူများ မှသာ ကောက်ယူလျက်ရှိနေပါသည်။

အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်အရ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှုမရှိစေရေး ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအားလည်း ထွက်ရှိမှု ပမာဏနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စေမှုများ လျော့ချနိုင်ရေးအတွက် အခြေခံစည်းမျဉ်း မူဘောင်များကို ချမှတ်ပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ထုတ်သူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားရှိသောနေရာများတွင် မစွန့်ပစ်မီ ထွက်ရှိမှုလျော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ရ ယူခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု၍ တတ်နိုင်သမျှ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက် ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအား ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် ရာတွင် အိမ်ရာများမှထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် ဘက်စုံစီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များ၊ ထုတ်လုပ်သူမှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည့် သတ်မှတ်ချက်များ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း အမျိုးအစားအလိုက် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့် သတ်မှတ်ချက်များ စသည်တို့ကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့ချစေရေးလုပ်ငန်းများအား လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမူဝါဒများအပြင် အခြားသောစက်မှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာမူဝါဒများနှင့် စီးပွားရေး ဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များအပေါ်တွင်လည်း မူတည်နေပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတော် အစိုးရနှင့်စက်မှုလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ လျော့ချရေး အစီအစဉ်တွင် အတူတကွ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် အမျိုးမျိုးသော မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များအား ပေါင်းစည်းဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု

လျော့ကျစေနိုင်မည့် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းသတ်မှတ်ချက်များ၊ သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကိုလည်း ရှာဖွေဖော်ထုတ်လာနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ရယူခြင်းလုပ်ငန်းများ တိုးတက်လာစေရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ထုတ်သူများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများကြားတွင် အတူတကွ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာအလေ့အကျင့်များအား ပြောင်းလဲ နိုင်ရေးအတွက် အခြေခံဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များမှာ အမျိုးသားအဆင့် အသိပညာပေး အစီအစဉ် များကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများကို တည်ထောင်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်သည့်နေရာတွင် အော်ဂဲနစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင်မည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ ညစ်ညမ်းစေသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ဦးစားပေး၍ သိမ်းဆည်းခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် ပြန်လည် ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းများကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်း အမျိုးအစားများအပေါ် မူတည်၍ သတ်မှတ်ထားရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပုံ (၁၂)

ပုံ (၁၂) စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ပုံစံ

အဆိုပြုထားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ

ထွက်ရှိမှုများပြားလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှုမရှိစေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ စသည်တို့ကို ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းများကိုသာအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ပါက စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များမှ လက်ရှိရင်ဆိုင်နေရင်း နေရသည့် ငွေကြေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုများရှိလာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့နည်းလာစေရေးဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများ၊ အကျိုးရှိထိရောက်သောမူဝါဒများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည် -

(ဂ-၁)။ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်စေသော ထုတ်လုပ်သုံးစွဲမှုစနစ်များကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုကို လျော့ချခြင်း

(ဂ-၁-၁)။ ကုန်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းတို့တွင်ပါဝင်သည့် အစိတ်အပိုင်းများအား ပြန်လည်ရယူအသုံးပြုခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ကုန်ပစ္စည်းပုံစံ သတ်မှတ်ချက်များကို ချမှတ်၍ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၁-၂)။ စက်မှုလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများအား စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအဖြစ် စွန့်ပစ်သည့်အခါ ဆောင်ရွက်မည့်နည်းလမ်းများနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ရန်ပုံငွေ လျာထားသတ်မှတ်ခြင်းများအပါအဝင် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ရယူခြင်းများအတွက် ရည်မှန်းချက်များသတ်မှတ်ခြင်းစသည့် ထုတ်လုပ်သူမှ တာဝန်ယူဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့် သတ်မှတ်ချက်များကို ပြဋ္ဌာန်းရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၁-၃)။ ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များမှ ထွက်ရှိလာမည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ပမာဏနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိမှုများကို လျော့ကျစေရေးအတွက် သန့်ရှင်းသော ထုတ်လုပ်မှု ဖြစ်စေခြင်းဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါ သည်။

(ဂ-၁-၄)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့ကျစေရေးဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများနှင့် နည်းပညာတီထွင်ဆန်းသစ်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအလို့ငှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လျာထားဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၁-၅)။ အစိမ်းရောင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်စေသော ထုတ်လုပ် သုံးစွဲမှုစနစ်များ၊ ဂေဟစနစ်နှင့်သဟဇာတဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြု အညွှန်းတံဆိပ်များ

အသုံးပြုခြင်း စသည်တို့ကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အမျိုးသားအဆင့်မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂)။ နောက်ဆုံးအဆင့်စွန့်ပစ်ခြင်းမတိုင်မီ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုကို လျော့ချခြင်း၊ ပြန်လည် အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ရယူခြင်းလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း။

(ဂ-၂-၁)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှုကို လျော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုရန်အတွက် အမျိုးအစား ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများအတွက် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည့် သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အတူ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ များနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၂)။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း နှင့် ပြန်လည်ရယူခြင်းလုပ်ငန်းများအတွက် ချမှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက်များနှင့်အတူ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲခြင်း အစီအစဉ်များရေးဆွဲရန် စက်မှုဇုန်များရှိ စက်ရုံများအား ညွှန်ကြားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၃)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ရယူခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် အမျိုးသားအဆင့် စံချိန်စံညွှန်းများကို သတ်မှတ် ရေးဆွဲရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၄)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစားခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ရရှိနိုင်မည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ခွဲခြားထားရှိခြင်း စသည်တို့ ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မဟာဗျူဟာနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များ ရေးဆွဲခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို အားပေးထောက်ပံ့ခြင်းများကို ဆောင်ရွက် ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၅)။ ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင် သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစားခွဲခြားရန်အတွက် လိုအပ်သည့်နေရာများကို သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များတွင် ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ဝယ်ယူသည့် ဌာနများကို ဖွင့်လှစ်ထားခြင်း၊ ထိုသို့ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ အရင်းအမြစ်များအား ပြန်လည်

ရယူသည့်လုပ်ငန်းများကို စတင်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော စံချိန်စံညွှန်းများသတ်မှတ်ခြင်း၊ အခွင့်အလမ်းများပေး၍ ဆောင်ရွက်စေခြင်း များကို စတင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၆)။ လက်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသည့် ဝန်ဆောင်မှုစနစ်များနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်၍ရသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သိမ်းဆည်းသည့်စနစ်များကိုပေါင်းစပ်၍ စွန့်ပစ် ပစ္စည်းစွန့်ပစ်သည့် သတ်မှတ်နေရာများအား စွန့်ပစ်ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ အားလုံးလွှမ်းခြံ ၍ စီမံခန့်ခွဲနိုင်သောနေရာအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၇)။ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအလို့ငှာ လူနေအိမ်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ နှင့် အဖွဲ့အစည်းများမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို မူလစွန့်ပစ်သည့်နေရာ၌ပင် အမျိုးအစား ခွဲခြားစွန့်ပစ်နိုင်စေရေးအတွက် အမျိုးသားအဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် လျက်ရှိသော အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ၊ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက် ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၈)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများကို ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း အနေဖြင့် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသော ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများကို တိုးတက်မြှင့်မားလာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် အသေးစားပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ် သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်လာအောင် တည်ထောင်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၉)။ စားကြွင်းစားကျန်များ၊ ဥယျာဉ်ခြံများမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဘေး အန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများဖြစ်သော စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များနှင့်ဆေးဘက်ဆိုင်ရာစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စသည်တို့ကို မြေဖိုစွန့်ပစ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် မဟာဗျူဟာများ၊ စံချိန်စံညွှန်းများ သတ်မှတ်ရေးဆွဲခြင်း၊ အခွင့်အလမ်းများပေး၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်း စသည်တို့ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၁၀)။ ဇီဝဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံစွန့်ပစ်ထားသည့်နေရာများမှ ထွက်ရှိသော မီသိန်းဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ အပူပေးခြင်း၊ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းများအပါအဝင် ပြန်လည်အသုံးပြု၍ မရနိုင်သော၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်၍ မရနိုင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးအား ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို လေ့လာ ဆန်းစစ်၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် မဟာဗျူဟာများ၊ စံချိန်စံညွှန်းများ ရေးဆွဲ သတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲစွမ်းအင် အတွက် အခွန်လျှော့ပေါ့ ကောက်ခံခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် ချီးမြှင့်ငွေများ

ပေးအပ်ခြင်း စသည့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများပေး၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ လူသားတို့၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှုများအား လျော့ကျစေရေးအတွက် ထုတ်လွှတ်အခိုးအငွေများ၊ စွန့်ပစ်ရေဆိုးများအတွက် လက်တွေ့လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင် မည့်စံချိန်စံညွှန်းများအား သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခြင်း စသည်ဖြင့် စတင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၁၁)။ မြို့များ၊ စက်မှုဇုန်များ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲရေး မဟာဗျူဟာများ ချမှတ် နိုင်ရေးအတွက် အချက်အလက်များ စုဆောင်းခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်သူများအား အခွင့်အလမ်းများပေးခြင်း စသည်ဖြင့် သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော စနစ်တစ်ခုကို တည်ထောင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂-၁၂)။ အစိုးရပညာရေးစနစ်နှင့် ပြင်ပပညာရေးစနစ်များတွင် ရေရည်တည်တံ့စေမည့် ဘဝနေထိုင်မှုပုံစံဖြစ်စေသော အလေ့အကျင့်များနှင့်ပတ်သက်၍ ထည့်သွင်းသင်ကြားပေး ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၅.၄။ ပန်းတိုင် (ဃ)။ ။စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု အတွက် အစဉ်လည်ပတ်နေမည့် ရန်ပုံငွေ ထားရှိစေခြင်း

ရည်မှန်းချက်များ

	ကာလတို (၂၀၁၈-၂၀၂၀)	ကြားကာလ (၂၀၂၁-၂၀၂၅)	ကာလရှည် (၂၀၂၆-၂၀၃၀)
(၁) မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ အနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း	၅၀%	၇၅%	၁၀၀%
(၂) မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ အနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို လွှမ်းခြုံနိုင်မည့် ငွေကြေးကောက်ခံမှုစနစ်ကို စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း	၅၀%	၇၅%	၁၀၀%

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲစေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် စနစ်ကျသော ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်တစ်ခုရှိရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါသည်။ မြို့အများစုတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ရန်ပုံငွေ မလုံလောက်မှုများ၊ သက်တမ်းလွန်ပြီး ပြည့်စုံလုံလောက်မှုမရှိသော အခြေခံအဆောက်အအုံများဖြင့် လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နေရမှုများ၊ သင့်လျော်မျှတမှု မရှိသော ရန်ပုံငွေခွဲဝေချထားမှုများ စသည်တို့ကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု ရန်ပုံငွေလျာထားမှု မရှိခြင်းကြောင့် ထိုသို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် နည်းပညာများအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကုန်ကျစရိတ်မှာ များပြားသောကြောင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လိုမှု နည်းပါးခြင်း၊ ပြည်သူများအနေဖြင့်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝန်ဆောင်ခကို ပေးချေလိုမှုနည်းပါးခြင်း၊ ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့်များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ကုန်ကျစရိတ်အားလုံးကို ကြိုတင်တွက်ချက်ထားမှု မရှိခြင်း စသည်တို့သည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အဟန့်အတားများဖြစ်နေပါသည်။ မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအတွက် စွန့်ပစ် ပစ္စည်း ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို တည်ထောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဘဏ္ဍာငွေရရှိ နိုင်မည့်နည်းလမ်းများ၊ အကျိုးအမြတ်ရရှိနိုင်မှု အနေအထားများကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းလက်တွဲဆောင်ရွက်နိုင်မှု အခြေအနေ၊ စီးပွားရေးအရ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများချမှတ်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပြုထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည် -

(ဃ-၁)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းများအတွက် ဘဏ္ဍာငွေရရှိနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

(ဃ-၁-၁)။ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများ၊ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များနှင့် အခြားသောအဖွဲ့အစည်းများမှ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံ ခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက် များကို မှတ်တမ်းထားရှိခြင်း၊ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ မှတ်တမ်းပြုစုခြင်း စသည်တို့ အပါအဝင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လက်ရှိ ရန်ပုံငွေ အနေအထားနှင့် ရရှိနိုင်မည့်ရန်ပုံငွေအနေအထားတို့ကို တွက်ချက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ရန်ပုံငွေ အသုံးပြုခြင်း နှင့်ပတ်သက်သည့်နည်းလမ်းများ၊ သတ်မှတ်ချက်များကို ချမှတ်နိုင်ရေးအတွက် အခြား ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရများမှ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးနိုင်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေရရှိနိုင်မှုအပေါ် မူတည်၍ အချက်အလက်စုစည်းထားရှိသည့်စနစ်ကို တည်ထောင်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက် ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ-၁-၂)။ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများ၊ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များမှ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်

ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းမှာ ပြည်သူလူထုကို အခြေပြု၍ စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ နေထိုင်မှုပုံစံများကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများမှ ဝင်ငွေများရရှိလာအောင် ဖန်တီးပေးခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ-၁-၃)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်တွင် အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းလက်တွဲ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းဈေးကွက်တွင် ရပ်တည်နေသော ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် လမ်းညွှန်စာအုပ်များပြုစုခြင်း၊ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကများအနေဖြင့် ပိုမိုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် မူဝါဒများနှင့် နည်းစနစ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်တင်ပြခြင်း၊ လုပ်ငန်းတည်ဆောက်လည်ပတ်၍ လွှဲပြောင်း ပေးအပ်ခြင်း (Build Operate Transfer - BOT) ၊ ပုံစံထုတ်တည်ဆောက်၍ လုပ်ငန်း လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း(Design-Build-Operate-DBO) ကဲ့သို့သော လက်တွဲ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများပြုလုပ်လာနိုင်ရေးအတွက် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် အဖွဲ့အစည်းပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို တိကျရှင်းလင်းအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေသော အလေ့အကျင့်ကောင်းများ၊ သာဓကများ၊ အကျိုးကျေးဇူးများ စသည်တို့ ပါဝင်သော အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် စာတမ်းများကို ပြုစုခြင်း၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သောသတင်းအချက်အလက်များကို မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ များနှင့်မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များထံသို့ ပေးပို့ဖြန့်ဝေခြင်း၊ နိုင်ငံတကာမှ အလှူရှင် များ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက် ရှိသော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ပူးပေါင်း၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သော ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများက ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဈေးနှုန်းယှဉ်ပြိုင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နိုင်မှု အခြေအနေများကို လေ့လာ ဆန်းစစ်ချက်များ ပြုလုပ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သော ဝန်ဆောင်မှု ဈေးကွက်တွင် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများနှင့်လိုက်ဖက်မည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကို ဖန်တီးပေးခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ-၁-၄)။ သက်တမ်းကုန်ဆုံးသွားသည့် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများအတွက် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များကဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရလျက်ရှိသော ဝန်ဆောင်မှုကုန်ကျစရိတ်ကို ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူများနှင့် အခြားဆက်စပ်ပတ်သက်နေသောသူများက ပြောင်းလဲကျခံပေးရေး

အလို့ငှာ ထုတ်လုပ်သူမှ တာဝန်ယူဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့်သတ်မှတ်ချက်များ (extended producer responsibility) ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ထည့်သွင်း စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ-၁-၅)။ အမျိုးသားအဆင့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ရန်ပုံငွေကို စတင်တည်ထောင်ပြီး မြို့များအား စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရေးအလို့ငှာ ရန်ပုံငွေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေးအတွက် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနဖြင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများကို အခြေခံ၍လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊ ဆေးလိပ်နှင့်မူးယစ်အခွန်အခများ၊ ဒဏ်ကြေးနှင့်ပြစ်ဒဏ်ငွေများ၊ နိုင်ငံတော် အခွန်များမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် သုံးစွဲရန် ကြိုတင်လျာထားမှုများ၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ၊ ဒေသတွင်းနှင့် ပြည်ပမှ ရန်ပုံငွေရရှိနိုင်မှုအခြေအနေများ အစရှိသည့် ရန်ပုံငွေ ရရှိနိုင် မည့်နည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ-၂)။ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ကို ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း

(ဃ-၂-၁)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ရှိ လိုက်နာကျင့်သုံးလျက်ရှိသော အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ အမှတ်တံဆိပ်ကပ်ခြင်းနည်းစနစ်များ၊ ငွေကောက်ခံမှုစနစ်များ၊ မိမိစွန့်ပစ်သည့်ပမာဏပေါ်တွင် မူတည်သော ငွေပေးချေမှုစနစ်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ခွင့် ခွင့်ပြုချက်လိုင်စင်များ၊ ဝင်ငွေရရှိနိုင်မှု နည်းလမ်းများ၊ အထူး စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများအတွက် ဝန်ဆောင်ခများ အစရှိသည့် နိုင်ငံတော်မှ ချမှတ်ထားသော ကုန်ကျစရိတ် ပြန်လည်ရရှိနိုင်မည့် နည်းလမ်းများနှင့် ပတ်သက်သောမူဝါဒများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ များနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအတွက် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် အမိန့် ညွှန်ကြားချက်များ ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ချမှတ်ထားသောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဒဏ်ကြေးငွေများ၊ ပြစ်ဒဏ် များ၊ ဝန်ဆောင်ခများ၊ အခွန်ကောက်ယူမှုစနစ်များအတွက် လက်ခံကျင့်သုံးလျက်ရှိသော အမိန့်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းများ ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများနှင့် မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကို စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု

ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လက်တွေ့ကုန်ကျနိုင်သောကုန်ကျစရိတ်များကို တွက်ချက်ခြင်း၊ ပြည်သူ့လူထုမှ သိမြင်နားလည်လာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လိုအပ်ချက်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၊ ဝန်ဆောင်ခပေးချေလိုမှု ရှိ၊ မရှိ နှင့်ပတ်သက်၍ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသည့် ဝန်ဆောင်ခများနှင့်ပတ်သက်၍ စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်အတွက် သီးခြားစာရင်းတစ်ခုကို ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေရရှိရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ ချမှတ်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မိမိဒေသနှင့် သင့်လျော်မှုရှိသော ကုန်ကျစရိတ် ပြန်လည်ရရှိနိုင်မည့် အမိန့်/ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ချမှတ်ခြင်း၊ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ-၂-၂)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုများ၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ချက်များ၊ ငွေကြေးဆိုင်ရာမှတ်တမ်းများ၊ ကုန်ကျစရိတ်အားလုံးအပေါ် တွက်ချက်ထားသော အချက်အလက်များ၊ သက်ဆိုင်ရာမူဝါဒများ၊ လမ်းညွှန်ချက်များအပေါ် ဆန်းစစ်ချက်များနှင့်အတူ လိုအပ်ပါက အကြံပြုချက်များ၊ လေ့လာဆန်းစစ်မှုမှတ်တမ်းများနှင့် အဆိုပါမှတ်တမ်းများအား ဖြန့်ဝေခြင်းများစသည့် အလေ့အကျင့်ကောင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ကုန်ကျစရိတ်များ ပြန်လည်ရရှိနိုင်သောနည်းလမ်းများကို မြို့များတွင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အခြေအနေကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်နိုင်ရေးအတွက် အချက်အလက်များကို အခြေခံသော စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးသည့်စနစ်ကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ-၂-၃)။ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ အောင်မြင်အကျိုးရှိသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော လုပ်ငန်းများ၊ ကုန်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်သုံးစွဲ၍ ရနိုင်သောလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍လိုအပ်သော နည်းပညာ/ငွေကြေး စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ၊ အကျိုးရလဒ်များအပေါ်ဆန်းစစ်ချက်များ၊ နည်းစနစ်ကျသော မြေဖို့စွန့်ပစ်ခြင်း နည်းလမ်းများ၊ ဒေသတွင်းအစိုးရမှ ဦးဆောင်၍သော်လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလိကအခန်းကဏ္ဍမှ ဦးဆောင်၍သော်လည်းကောင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သဘောတူညီချက်လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ/ပုံစံများ သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ အလေ့အကျင့်ကောင်းများကို သုံးသပ်လေ့လာခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း စသည်တို့ပါဝင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု ဝန်ဆောင်မှု

လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲချမှတ်ခြင်းဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအဖြစ် ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးအတွက် ထောက်ပံ့ပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ-၂-၄)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်သူများအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့ချရေး ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ပေးဆောင်ရမည့်ဝန်ဆောင်ခဈေးနှုန်းများကို လျှော့ပေါ့သတ်မှတ် ပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၅.၅။ ပန်းတိုင် (င)။ ။အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထောက်ခံအားပေးစေခြင်း နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း။

ရည်မှန်းချက်များ

	ကာလတို (၂၀၁၈-၂၀၂၀)	ကြားကာလ (၂၀၂၁-၂၀၂၅)	ကာလရှည် (၂၀၂၆-၂၀၃၀)
(၁) စနစ်ကျသော အသိပညာပေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် မြို့နယ် အရေအတွက် တိုးတက် များပြားလာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း	၂၅%	၅၀%	၁၀၀%
(၂) ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပညာပေးအစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်သည့် စာသင်ကျောင်း အရေအတွက် တိုးတက် များပြားလာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း	၂၅%	၅၀%	၁၀၀%

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်စေရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းများကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရေးအလို့ငှာ ပြည်သူ့လူထုအား ထိရောက်သည့် လှုံ့ဆော်မှုများ၊ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများကို သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ သတင်းမီဒီယာအဖွဲ့များ၊ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများ၊ မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ စသည့်အဖွဲ့အစည်းများမှ အဓိက အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။

သို့ရာတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်းကဲ့သို့ သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာဗဟုသုတများ အားနည်းလျက်ရှိပါသည်။ ထိုနည်းတူ ပြည်သူ့လူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်လိုမှုနှင့်

ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်ထုတ်ပြန်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ရန်ပုံငွေလျာထားမှုတို့မှာလည်း အားနည်းလျက်ရှိရာ ဘက်စုံကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ လေဟာပြင်တွင်မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်စေမှုများ၊ အလေ့အကျင့်ကောင်းများကို ဆောင်ရွက်နေသူများအပေါ် အခွင့်အလမ်းပေးမှုများ မရှိခြင်းတို့ကြောင့်လည်း ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲရေးလုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ပြည်သူများ၏ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှုများ အားနည်းလျက်ရှိနေပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပြည်သူလူထုအား အသိပညာပေးရေး အစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ပေးသည့်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ထွက်ရှိမှု လျော့ကျအောင် ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ ဂေဟစနစ်နှင့်သဟဇာတဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြု အညွှန်းတံဆိပ်များ အသုံးပြုခြင်း၊ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်စေသော ထုတ်လုပ်သုံးစွဲမှုပုံစံများ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ပိုမိုတိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက်လည်း အခက်အခဲများကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ပြည်သူလူထုမှ စိတ်ဝင်စားမှုရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် လှုံ့ဆော်အားပေးခြင်းများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအလို့ငှာ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသူများကို အစဉ်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ရရှိနိုင်သော အကျိုးအမြတ်များ၊ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နိုင်မှုအခြေအနေများ၊ ဂေဟစနစ်နှင့်ဆက်စပ်ပတ်သက်မှုအခြေအနေများ စသည့် ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးအပေါ် ခြုံငုံသုံးသပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

အဆိုပြုထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည် -

(၁-၁)။ ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်တမ်းများနှင့် ပညာရေး အစီအစဉ်များအားလုံးတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအသိပညာနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် အကြောင်းကို ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

(၁-၁-၁)။ ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများနှင့် တက္ကသိုလ်ဘာသာရပ်များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာပညာရပ်များကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲရန်အတွက် လက်ရှိပြဋ္ဌာန်းထားသော မူဝါဒများနှင့် အစီအစဉ်များအား လေ့လာဆန်းစစ်၍ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအသိပညာများ၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစေမည့်ဘဝနေထိုင်မှုပုံစံများနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ အားကောင်းလာစေရေးအတွက် အမျိုးသား

အဆင့်ပညာရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရာတွင်ပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် သို့မဟုတ် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကိုသတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရေး၊ သင်ကြားမည့်ဆရာများအတွက်လမ်းညွှန်များရေးဆွဲနိုင်ရေး၊ သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ ရရှိနိုင်ရေးတို့အတွက် ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သဘောတူညီချက်များ၊ စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ၊ သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များ စသည်တို့ကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အခြေခံပညာအဆင့်၊ အလယ်တန်းအဆင့်၊ အထက်တန်းအဆင့် စာသင်ကျောင်းများမှစ၍ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်းများအတွက် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ၊ အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများတွင် ပြည်သူ့လူထုအား ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အစီအစဉ်များနှင့် တက္ကသိုလ်ကောလိပ်များတွင် အမျိုးသားအဆင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊ လေ့ကျင့်ရေးအစီအစဉ်များ စသည်တို့တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအကြောင်းကို ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ပညာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများအကြားတွင် မျက်ခြေမပြတ် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အလားတူ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၁-၁-၂)။ ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်များကို ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်သင်ကြားရန်အတွက် အလေ့အကျင့်ကောင်းများကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်နိုင်ရေးအလို့ငှာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များအပေါ် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း၊ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၊ သတ်မှတ်ချက်များ ပြန်လည်မွမ်းမံ ပြင်ဆင်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ထည့်သွင်းပေါင်းစပ် သင်ကြားနိုင်ရေးအတွက် ရေရှည်စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သောကျောင်းများကို အမျိုးသားအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့် နှစ်စဉ်ရွေးချယ်၍ ဆုချီးမြှင့်ပေးခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများမှ စတင်လိုက်နာစေခြင်း စသည်တို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆုရွေးချယ်နိုင်ရေးအတွက် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ထားသော အလေ့အကျင့်ကောင်းများ၊ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ သတ်မှတ်ပုံစံများဖြင့် မှတ်တမ်းထားရှိခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက် မျှဝေရန် နည်းလမ်းများကို

သတ်မှတ်ခြင်း၊ အောင်မြင်သော အလေ့အကျင့်ကောင်းများ၊ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း စသည်တို့ကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၁-၁-၃)။ ကျောင်းများတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်သုံးစွဲခြင်း၊ မြေဆွေး ပြုလုပ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစား ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ သရုပ်ပြ ဥယျာဉ်များ တည်ထောင်ခြင်း စသည့်အစီအစဉ်များနှင့် လက်ရှိမူဝါဒများအပေါ် ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၊ ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပညာရေးနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များကိုအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ကျောင်းများ နှင့်တက္ကသိုလ်များအား တွန်းအားပေးဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းများနှင့် တက္ကသိုလ်များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် များကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ခြင်း၊ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၊ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်စေခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ကျောင်းများအား အခြေခံသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း စသည်တို့အတွက် လမ်းညွှန်ချက်များ၊ လမ်းညွှန်ချက် စာအုပ်များကို အဆိုပြုရေးဆွဲ ချမှတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းများတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ထောက်ပံ့ပေးမည့် အဖွဲ့အစည်း များ၊ ရန်ပုံငွေရရှိနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ခြင်း၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအတွက် အသိပညာပေးအစီအစဉ်များ၊ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ခြင်း များကို စတင်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ လုပ်ငန်းများအား အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၁-၂)။ ရေရှည်ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်မည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်ကောင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ အသိပညာများ တိုးမြှင့်လာစေခြင်းတို့ဖြင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအား အထောက်အပံ့များ ပေးအပ်ခြင်း

(၁-၂-၁)။ အမျိုးသားအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်များ၌ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အဓိကကျွမ်းကျင်မှု၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအပေါ် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်၍ သင်တန်းများဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း ပုံစံများနှင့် လိုအပ်ချက်များအား ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း စသည့် သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော အချက်အလက်များ၊ နည်းစနစ်များကို စတင်သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၁-၂-၂)။ သင်တန်းပို့ချသူဆရာများအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးအလို့ငှာ သင်တန်းဘာသာရပ်များကို သတ်မှတ်ရေးဆွဲရမည် ဖြစ်ပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အသိအမြင်အမျိုးမျိုးနှင့် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နိုင်မည့်အချက်များနှင့်သက်ဆိုင်သည့် စစ်တမ်းတစ်ခု ထွက်ရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပြောကြားမည့် အကြောင်းအရာများ၊ နည်းပညာပိုင်းရာ ကျွမ်းကျင်မှု သို့မဟုတ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဆရာဖြစ်သင်တန်းများအတွက် သင်ရိုးပုံစံများ ရေးဆွဲခြင်း၊ ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သိမြင်နားလည်လွယ်သော သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ၊ ညွှန်ကြားချက်လက်စွဲ စာအုပ်များကို အသုံးပြုခြင်း၊ သင်ရိုးညွှန်တမ်းများအား အမျိုးသားအဆင့်၊ ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်းပြုလုပ်၍ အတည်ပြုသတ်မှတ်ခြင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်မည့် သူများအတွက် သင်တန်းပို့ချခြင်းနည်းစနစ်များ၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းပုံစံများကို ဆန်းစစ် လေ့လာခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်များနှင့် သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်း များအား ခေတ်နဲ့အညီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း၊ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းများ ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၄-၂-၃)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့်အဖွဲ့အစည်းများ၊ သင်တန်းဆရာများ၊ အဓိကဆောင်ရွက်နေသူများ၊ ထောက်ခံအားပေးသူများ စသည်တို့အား စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ၊ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများ အစရှိသည့် အကြောင်းအရာများပါဝင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို ပုံမှန် ပို့ချပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ပညာရေးကဏ္ဍမှ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ၊ ဒေသခံ အစိုးရအဖွဲ့မှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသူများအပါအဝင် စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ရန် ရည်ရွယ်ထားသည့်သူများအား စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက် ရန်အတွက် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်မည့်နေရာ၊ ရန်ပုံငွေရရှိနိုင်မည့်နည်းလမ်းများ စသည်တို့ကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ထားရှိရမည် ဖြစ်ပါ သည်။ သင်ယူလေ့လာမည့်သူအမျိုးမျိုးအတွက် သင့်လျော်ကောင်းမွန်သောသင်ရိုးညွှန်းတမ်း များအား ပြုစုခြင်း၊ သင်တန်းဆရာဖြစ်သင်တန်းများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ သင်တန်းဆရာဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်များပေးအပ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်း၊ အသိပညာပေးခြင်း၊ လှုံ့ဆော်အားပေး ခြင်းစသည်တို့ကိုဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဒေသတွင်း အဆင့်မြင့် အစည်းအဝေးများ နှစ်စဉ်ကျင်းပပြုလုပ်ခြင်း၊ လူထု ထောက်ခံအားပေးမှု ရရှိလာစေရေး အတွက် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်နေသောမဟာဗျူဟာများကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှု၍ လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်မွမ်းမံခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၅.၆။ ပန်းတိုင်(စ)။ ။ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ ဥပဒေစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခြင်း

ရည်မှန်းချက်များ

	ကာလတို (၂၀၁၈-၂၀၂၀)	ကြားကာလ (၂၀၂၁-၂၀၂၅)	ကာလရှည် (၂၀၂၆-၂၀၃၀)
(၁) မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ အနေဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အညွှန်းကိန်းများ သတ်မှတ်၍ စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း	၅၀%	၇၅%	၁၀၀%
(၂) မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ အနေဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်လာသော လုပ်ငန်းအရေအတွက် များပြားလာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း	၅၀%	၇၅%	၁၀၀%

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအား လေးစားလိုက်နာစေခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းတို့တွင် အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးမှ ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက် ရှိသူများ၏ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတိုးမြှင့်လာစေရေးအတွက် မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ရမည့် အရေးကြီးသောအချက် များစွာ ရှိပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျှော့ချနိုင်စေရန်အတွက် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဥပမာအားဖြင့် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်စေသော ထုတ်လုပ်သုံးစွဲခြင်းပုံစံ ဖြစ်လာစေရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခြင်း နည်းလမ်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အများပြည်သူပိုင် ဧရိယာများကို စိမ်းလန်းစိုပြည်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ပြုလုပ်ရမည့်အပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျှော့ချခြင်းနှင့် ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်နိုင်မှုအခြေအနေများနှင့်ပတ်သက်၍လည်း အခြေခံအချက်အလက်များကို ပြုစုထားရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။ တားမြစ်ကန့်သတ်မှုများကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစား

ခွဲခြား၍ စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့်သိမ်းဆည်းခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသူများနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်သူများအား သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်များနှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာပေးခြင်းများ အပါအဝင် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအား ကူညီထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှုပမာဏ သိရှိနိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသယ်ဆောင်သည့်ယာဉ်များအား အလေးချိန်ကတ္တားများကို ဖြတ်သန်းစေပြီးမှသာ စွန့်ပစ်စေခြင်း၊ မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ခွဲခြားစွန့်ပစ်စေခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်ရွက်ထားရှိပြီးဖြစ်သော လုပ်ငန်းများကို ထပ်မံဆောင်ရွက်မှုများ မဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် စနစ်တကျ စိစစ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဥပဒေကို လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုမရှိသော ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ တရားရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မည့် သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများကို သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သယ်ယူပို့ဆောင်သူများနှင့် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများအကြား တိကျသေချာသော သဘောတူညီမှုစာချုပ်များဖြင့် ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ သိမ်းဆည်းထားရှိရမည့်မြေနေရာ မလုံလောက်မှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှအရင်းအမြစ် ပြန်လည်ရယူသောလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ အရေးကြီးသောနေရာများတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့်အခါ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းလုံခြုံမှုရှိစေရေးကို အလေးထား ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအတွင်း စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် နည်းပညာထောက်ပံ့ပေးခြင်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသအဆင့်များတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရေးအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့်သူများ၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းများ၊ လိုအပ်သည့် ပစ္စည်းကိရိယာများ စသည်တို့အတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို ပြည့်စုံလုံလောက်မှု ရှိစေရေးအတွက်လည်း စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ထားရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါအချက်များသည် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ချိုးဖောက်သူများအပေါ် ထိရောက်သောပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်နိုင်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် ဆောင်ရွက်ထားရှိရမည့်အချက်များလည်း ဖြစ်ပါသည်။ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့်နည်းလမ်းများ မရှိပါက လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုမရှိသည့် လုပ်ငန်းများကို အရေးယူ အပြစ်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ပြင် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့်လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းများကို အပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်း၍ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်စေနိုင်ရန်အတွက် ကဏ္ဍမျိုးစုံတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးအပေါ် တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက်ခြင်းများသည်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရန်၊ ရရှိနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်

များကို အကြမ်းအားဖြင့် သိရှိနားလည်စေရန်၊ ချမှတ်ထားသော ဥပဒေရေးရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အား လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု အားကောင်းလာစေရန် တို့အတွက် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းများကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများကို သတ်မှတ်ခြင်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မရှိပါက အကျိုးရှိထိရောက်မှုနည်းပါးခြင်း၊ ဆောင်ရွက်မှုများ ထပ်နေခြင်း၊ ဆောင်ရွက်ရမည့် နယ်ပယ်ကို ကန့်သတ်မှု ရှိစေခြင်းများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ဘက်လိုက်မှုများ၊ ကျိုးကြောင်း မညီညွတ်မှုများသည်လည်း အငြင်းပွားမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော စိန်ခေါ်မှုများ ကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာ ဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် ချမှတ်ထားသော အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်-

အဆိုပြုထားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ

အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်-

(စ-၁)။ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းနှင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းကို အခြေခံသော အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် နည်းလမ်းများ သတ်မှတ်ခြင်း။

(စ-၁-၁)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် သတ်မှတ်ချက် များအပေါ် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း ရှိ မရှိ ကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရန်အတွက် ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအနေဖြင့် အခြေခံ အချက်အလက်များကို အချိန်နှင့်တပြေးညီ ပုံမှန်ပြုစုဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဒေသ အဆင့်လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်ချမှတ်ထားသော သတ်မှတ်အညွှန်းကိန်းများနှင့်အညီ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုက်နာရမည့် စံချိန်စံညွှန်းများ သတ်မှတ်ခြင်း၊ အမျိုးသားအဆင့် ဆက်သွယ်မှုကွန်ယက်စနစ်ကို အသုံးပြုသော အချက်အလက်ပြုစုသည့်စနစ်ကို စမ်းသပ် သုံးစွဲခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည့် အချက်အလက် များကို ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရများ၏ သတင်းအချက်အလက်များတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက် ကောက်ယူစုဆောင်းခြင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးသည့်ပုံစံများ သတ်မှတ်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်မှုကွန်ယက်စနစ်ကို အသုံးပြုသော အချက်အလက်ပြုစုသည့်စနစ်ကို စီမံဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ဌာနတွင်း စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးသည့်စနစ်ကို တည်ထောင်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် ဒေသခံအစိုးရအဖွဲ့များ၏စွမ်းဆောင်ရည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာအောင် တည်ဆောက် ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များကို ၄ လ လျှင် ၁ ကြိမ် အချိန်နှင့်

တပြေးညီ ပြုစုခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်း၊ စုစည်းခြင်း၊ အဆိုပါမှတ်တမ်းအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေခြင်း၊ ရရှိထားသောသတင်းအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံထားသည့် စောင့်ကြပ် ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းစနစ်ကို အသုံးပြု၍ ဒေသခံအစိုးရများ၏လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေကို ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဆိုပါ သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူမှ သိရှိ နိုင်စေရေးအတွက်လည်း စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ထားရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(စ-၁-၂)။ ဒေသခံ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပိုမိုတိုးတက်မြှင့်မား လာအောင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသားအဆင့်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း များတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုကို ကိုယ်စားပြုဆောင်ရွက်မည့်သူများအား အရည်အချင်း ပြည့်မီလာစေရေးအတွက် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေသော ယှဉ်ပြိုင်မှုများ၊ အကဲဖြတ်မှုများ၊ လမ်းညွှန်ချက် ချမှတ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဉာဏ်ပူဇော်ခများ၊ ထောက်ပံ့ ချီးမြှင့်ကြေးများကို သတ်မှတ်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့်သူများအတွက် လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်များချမှတ်ခြင်း၊ သင်တန်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသတ်မှတ်ခြင်း၊ သင်တန်းများ ကျင်းပခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်သူများအား အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ ချမှတ်ပေးခြင်း၊ ထိုသို့စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်သူများ အား ဆင့်ခေါ်စာများ ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များ သတ်မှတ်ခြင်း စသည်တို့အပါအဝင် အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လက်တွေ့ပိုင်းဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(စ-၁-၃)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားပါဝင်ဆက်စပ်သူများ၏ အလေ့အကျင့်ကောင်းများကို မှတ်တမ်းများ ထားရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆုများ ချီးမြှင့်ခြင်းနှင့် အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်များ ပေးအပ်ခြင်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ကူညီထောက်ပံ့လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပိုမို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်၊ ပုဂ္ဂလိက၊ စာသင်ကျောင်း အစရှိသည့် အမျိုးအစား၊ ကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီအတွက် အသုံးပြုနိုင်သောအကဲဖြတ်စံနှုန်းများအား သတ်မှတ် ခြင်း၊ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများအပေါ် အကဲဖြတ် သတ်မှတ်မှုနည်းလမ်းများ၊ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ထားသည့် အချက်အလက်များ စသည်တို့ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ လိုအပ်ပါက ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံ ခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်များကို ရေရှည်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း အပါအဝင် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် အခွင့်အလမ်းများပေးခြင်း၊ ဆုချီးမြှင့်ခြင်း အစရှိ သည် တို့ကိုလည်း စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၆။ ဦးစားပေး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများ

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်အား အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မူဝါဒများ၊ လမ်းညွှန်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း၊ အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးပေး၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်း စသည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ အမျိုးသားအဆင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများမှ ရရှိ လာသော ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုများအပေါ်တွင် အခြေခံထားသည့် ဦးစားပေး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

၆.၁။ အတည်ပြုသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်အား လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ အတည်ပြုသတ်မှတ်၍ စတင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေရေးရာအမြင်များ၊ သဘောတူညီချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း၏ ခွင့်ပြုချက်နှင့်အတူ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ဌာန/ အဖွဲ့အစည်းများ၏ သဘောတူညီချက်များလည်း ရရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။ အဓိက ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအား မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်း၊ ၎င်းတို့၏သဘောထားမှတ်ချက်များ၊ အကြံပြုချက်များရယူခြင်းစသည့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများဖြင့် စတင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၆.၂။ အရင်းအမြစ်များအား စုစည်းခြင်း

အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ ဆက်လက်ဆောင်ရွက် သွားမည့် ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အတွက် ပြည့်စုံ လုံလောက်သော ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုများရရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ နည်းပညာနှင့် လူသား အရင်းအမြစ်များ အပါအဝင် လုံလောက်သော ရန်ပုံငွေ သတ်မှတ်လျာထားခြင်းဖြင့် မဟာဗျူဟာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထိထိရောက်ရောက်နှင့် သတ်မှတ်အချိန်ကာလအတွင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု တိုးတက် ကောင်းမွန်လာစေရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို ထည့်သွင်းလျာထားဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ရာ ရန်ပုံငွေရရှိနိုင်မည့် အရင်းအမြစ်များကို စုစည်းထားရှိရန်လည်း မရှိမဖြစ် လိုအပ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်သူများမှ ကျခံစေ ခြင်းအားဖြင့် မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာ နှစ်စဉ် ကုန်ကျစရိတ်များကို လျော့ပါးသက်သာစေလာ မည်ဖြစ်ရာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း နည်းစနစ်များအား တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြုပြင်သန့်စင်သည့် စက်ရုံများ တည်ဆောက်ခြင်း၊

နည်းပညာ အသစ်များရယူခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း ပိုမိုဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့ကျစေခြင်း၊ ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ ပြန်လည် အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းများကိုလည်း ပိုမိုဆောင်ရွက်လာနိုင်စေမည် ဖြစ်ပါ သည်။ အစိုးရနှင့်ပြည်သူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လုပ်ငန်းများ အတွက် အထောက်အပံ့ပေးခြင်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူပင် ဦးစားပေးဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် မည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ချမှတ်နိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ မူဝါဒ များ၊ ဈေးကွက်အနေအထား စသည်တို့အပေါ်အခြေခံ၍ ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်သည့် ဥပဒေရေးရာ ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း သက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များနှင့်အတူ ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိအနေအထားအရ အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာ၌ အခက်အခဲများရှိနိုင်သော်လည်း လက်တွေ့ဆောင်ရွက် ခြင်းအားဖြင့် အောင်မြင်မှုများ ရရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၆.၃။ ဥပဒေရေးရာနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ

အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ် အား အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ဆက်စပ်ဝန်ကြီးဌာနများ၊ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများ၊ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များနှင့်ပူးပေါင်းပြီး သင့်လျော်သော ဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ချမှတ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (၁) မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဘေးအန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ အီလက်ထရောနစ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များ၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများမှထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် စွန့်ပစ် ရေဆိုးများ စသည်တို့အား ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော စံချိန် စံညွှန်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ချမှတ်ခြင်း၊
- (၂) ထုတ်လုပ်သူက တာဝန်ယူလိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံသတ်မှတ်ချက်များ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊
- (၃) စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း၊ ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်း၊ နောက်ဆုံးအဆင့် စွန့်ပစ်ခြင်း စသည်တို့ပါဝင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်အား အကောင်အထည်

ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော သတ်မှတ်ချက်များ၊ လမ်းညွှန်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း၊

- (၄) စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲသည့်ဝန်ဆောင်မှုများ၊ စွန့်ပစ်မည့်နေရာ တည်ဆောက်ခြင်းများ၊ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် လေထု/ရေထု ညစ်ညမ်းမှုများ ကဲ့သို့သော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဥပဒေအရ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များ၊ ခွင့်ပြုချက်လိုင်စင်များ ထုတ်ပေးခြင်း၊
- (၅) စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းမှုအတွက် ဝန်ဆောင်ခများ သတ်မှတ်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ရရှိနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များ သတ်မှတ်ပေးခြင်း စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း အခြေခံမူဘောင်များ ချမှတ်ခြင်း၊
- (၆) မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ ပြည်သူများက လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုရှိစေရေးအတွက် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် နေပြည်တော်ကောင်စီ နယ်မြေအပါအဝင် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ရုံးများတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးဆောင်ရွက်မည့် တတိယအဖွဲ့အစည်းများ စသည်တို့ကို ဖွဲ့စည်းထားရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ အရည်အချင်း ပြည့်စုံကောင်းမွန်သော ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့များအား စတင် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းသည်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် အခြားသော လုပ်ငန်းစဉ်များနည်းတူ အရေးကြီးပါသည်။

၆.၄။ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအား အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း

အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်း အစီအစဉ်အား ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် အခြားလိုအပ်ချက်တစ်ခုမှာ ဆောင်ရွက်ထားရှိမှု အခြေအနေများ၊ စိန်ခေါ်မှုအသစ်များအား သိရှိနိုင်စေရေးကို အခြေခံ

ထားသော စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအား အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း စနစ်တစ်ခုကို စတင်ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ချမှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဦးစားပေးဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်မည့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရေးအတွက် ကောက်ယူစုဆောင်းထားရှိသော သတင်းအချက်အလက်များအား မျှဝေပေးခြင်း၊ အမှန်တကယ် လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုများ ရရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အခက်အခဲများအား ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၊ မူဝါဒများပြင်ဆင်မွမ်းမံရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေလျာထားခြင်းများကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများအား အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ ချမှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက်များအပေါ်တွင် နိုင်ငံတော်၏အားပေးထောက်ခံမှုများ၊ လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအပေါ် သဘောတူညီမှုများ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းများသည် ရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်မှုရရှိစေရေးတွင် အခြေခံကျသော အချက်များဖြစ်ပါသည်။ ဦးစီး ဆောင်ရွက်မည့် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအခြားကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း ဥပဒေရေးရာပြဋ္ဌာန်းမှုများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအား အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် ဆက်စပ်ဝန်ကြီးဌာနများအတွင်း ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လိုအပ်သောထောက်ပံ့မှုများ ပေးအပ်ခြင်း စသည်ဖြင့် မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာအောင် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၆.၅။ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် လက်တွဲပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ

ပြည်သူလူထုများ၊ အစိုးရတာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ စသည့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအားလုံး၏ ယုံကြည်စိတ်ချမှုဖြစ်စေခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေခြင်းတို့ကို အလေးထားဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို အချိန်နှင့်တပြေးညီ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အဓိကကျသော အချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့်အတူ ဆက်စပ်နည်းဥပဒေများ၊ စံချိန်

စံညွှန်းများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မည့်သူအမျိုးမျိုးတို့မှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအပေါ် အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းများ၊ အခွင့်အလမ်းများပေး၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေခြင်းများကို ဖန်တီးတည်ဆောက်ပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုများ၊ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နိုင်မှုအခြေအနေများ၊ ဥပဒေ ရေးရာ ကိစ္စရပ်များအား ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရာတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ၏ အကြံဉာဏ်ရယူခြင်းများအပေါ်တွင် မူတည်၍ အနာဂတ်ကာလတွင် စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့လာနိုင်ပါသည်။

ရည်မှန်းချက်များအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ဖော်ပြပါ ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူများပါဝင်သည့် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ကော်မတီကို စတင်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရမည် ဖြစ်ပြီး ဆက်စပ်မှုရှိသည့် လုပ်ငန်းများအား ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေးအတွက် အဆိုပါကော်မတီကို ဆပ်ကော်မတီများ၊ လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ ထပ်မံ ဖွဲ့စည်းထားရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်-

နိုင်ငံတော်အစိုးရ။ ။နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာအား ရေးဆွဲခြင်း၊ ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပြန်လည်စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းများကို ဦးဆောင်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်၊ စက်မှု၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စီမံကိန်း၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး အစရှိသည့် ကဏ္ဍများမှ အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ အဆိုပါ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍများအလိုက် ဦးဆောင်ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ။ ။နိုင်ငံအများစုတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများအား ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများမှ အဓိကဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါ ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် မြို့ပြဧရိယာမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်းလုပ်ငန်းများအပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား လျှော့ချခြင်း (Reduce)၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း(Reuse)၊ အရင်းအမြစ်အဖြစ်ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း(Recovery) နှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း (Recycle) စသည့်လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ မဟာဗျူဟာအား အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ အချင်းချင်း ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ လမ်းညွှန်ကြီးကြပ်မှု ရယူခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ။ ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မည့် နည်းလမ်းများ၊ နည်းပညာများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်မှု အနေအထားနှင့်ပတ်သက်၍

ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များမှာ အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု အခြေအနေ၊ ထွက်ရှိသည့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်း အမျိုးအစားများ သိရှိနိုင်ရေးအတွက်လည်း အထောက်အကူ ပြုစေပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများအား ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် အဓိကကျသောနေရာမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့်အပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ဆက်စပ်လျက်ရှိသောစက်ပစ္စည်းကိရိယာများအား တင်သွင်းသူ များအနေဖြင့်လည်း ပါဝင်ပတ်သက်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

အခြားသော ကဏ္ဍများ။ ။ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း (Reuse)၊ အရင်းအမြစ်အဖြစ် ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း (Recovery)နှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ် ခြင်း (Recycling) စသည့်လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေသူများအား ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ထားရှိမှု အချက်အလက်မှတ်တမ်းများ မရှိပါ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကောက်ယူသိမ်းဆည်းသူများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်နေသူများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသူများ၊ အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်နေသူများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များအား ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်သူလူထု။ ။နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပတ်သက်၍ သဘောထားမှတ်ချက်များ ပေးနိုင်ပြီး စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုများကို ရရှိနိုင်ရေးအတွက် တောင်းဆိုခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ပူးပေါင်း ပါဝင်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်သည် ဖြစ်ပါသည်။ မဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဒေသအလိုက် လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက် ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ မဟာဗျူဟာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရေးအတွက် ကနဦးဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ရေရှည်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရေးကို သေချာမှု ဖြစ်စေပါသည်။ ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ဒေသများအတွင်း မဟာဗျူဟာနှင့်အတူ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအပေါ် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းများကို လည်း တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းခြင်း၊ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်စေခြင်း များဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည့်နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်မည့်နေရာ၊ ဆောင်ရွက်မည့် အကြောင်းအရာ များကို သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှုသည် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများအား အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် များစွာ အရေးပါပါသည်။

လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ။ ။ အသိပညာပေး လုပ်ငန်းများ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူ ပြုလျက်ရှိသော အရေးကြီးသည့် အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု လျှော့ချ

ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းအဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည့် အခြေအနေ ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို ချမှတ်ရေးဆွဲရာတွင် အဓိကကျသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ။ ။ တက္ကသိုလ်ဆရာ/ဆရာမများနှင့် သုတေသနပညာရှင်များအနေဖြင့် နည်းပညာများ၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကြားတွင် အပြန်အလှန်အကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းများ ကဲ့သို့သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာနည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသနလုပ်ငန်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း အပါအဝင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ အသိပညာများကို မျှဝေဖလှယ်နိုင်ပါသည်။

ဆရာ/ဆရာမများ နှင့် အခြား ပညာသင်ကြားပေးသူများ။ ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းများအား ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ချမှတ်ခြင်း၊ ဆက်လက်၍လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရန်အတွက် ကျွမ်းကျင်သော လူသားအရင်းအမြစ်များ ပြုစုပျိုးထောင်သည့်အပြင် လူတစ်ဦးချင်းစီမှ အိမ်ထောင်စုအဆင့်များအထိ လက်ခံကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သည့် ပုံစံများ ပြောင်းလဲရာတွင်လည်းကောင်း၊ ရပ်ရွာလူထုပါဝင်မှု မြှင့်တင်စေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း အထောက်အကူပြုနေသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။

နိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ။ ။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းအဖွဲ့များ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများ စသည့် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့သည့် မဟာဗျူဟာများ၊ အထောက်အပံ့များ၊ လမ်းညွှန်ချက်များ၊ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ၊ ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်များကို အခြေခံ၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်ကောင်းများ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းများ၊ နည်းပညာများ၊ ရန်ပုံငွေအထောက်အပံ့များကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာအား ခေတ်နှင့်အညီ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အကြံဉာဏ်ကောင်းများ၊ သင့်လျော်သော ပုံစံကောင်းများကို ရရှိစေနိုင်မည့်အပြင် ငွေကြေးနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များကိုလည်း ရရှိစေနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၆.၆။ နည်းပညာရွေးချယ်ခြင်း

နိုင်ငံတော်အဆင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများအနေဖြင့် နိုင်ငံ၏အခြေအနေများနှင့် အကိုက်ညီဆုံးဖြစ်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ နည်းပညာများကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်နိုင်ရေးအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

လက်ရှိ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအား တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများကို အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်ခြင်း၊ စနစ်တကျ ရွေးချယ်သတ်မှတ်ခြင်းတို့သည် အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့် ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်အား ရေရှည် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် အရေးကြီးသောလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော နည်းပညာ များအား ရွေးချယ်သတ်မှတ်ရုံသာမက မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများဖြင့်ပူးပေါင်း၍ နည်းပညာ လွှဲပြောင်း ရယူခြင်းများ၊ အကျိုးရှိ ထိရောက်မည့် နည်းလမ်းများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစား ဆောင်ရွက်ခြင်းများသည်လည်း အောင်မြင်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု ပန်းတိုင်ဆီသို့ ရောက်ရှိစေမည့် အဓိက ကျသော အချက်များ ဖြစ်ပါသည်။

၆.၇။ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများမြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူများအား အသိပညာပေးခြင်း

စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု ရည်မှန်းချက်များ ရောက်ရှိစေရေးအတွက် သင့်လျော်ကောင်းမွန် သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များနှင့်ပတ်သက်သည့် အသိပညာပေး လုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူပင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု အခြေအနေ ပြောင်းလဲနိုင်ရေးအတွက် ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်သူများ အနေဖြင့် ထုတ်ကုန်များ၏ပုံစံ၊ ဖွဲ့စည်းပါဝင်မှု အနေအထားနှင့် ထုတ်လုပ်မှုနည်းလမ်းများကို ပြန်လည် ဆန်းစစ်ရန် လိုအပ်ပြီး ရုံးဝန်ထမ်းများ၊ ဈေးဆိုင်ခန်း/ ကုန်တိုက်ပိုင်ရှင်များ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နေသူများ၊ စက်ရုံ အလုပ်သမားများ စသည်တို့အနေဖြင့်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့် များကို ပြန်လည်သုံးသပ် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ သုံးစွဲသူ များအနေဖြင့်လည်း အသုံးမပြုတော့သည့် ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းများအား စွန့်ပစ်ခြင်းထက် စနစ်တကျ စီမံဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် အားပေးသွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

စက်ရုံလုပ်ငန်းများတိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ရာတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျော့ကျအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အဆိုပါစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ် လျော့နည်းသက်သာစေမည်ဖြစ်ပြီး အကျိုးအမြတ်များလည်း ရရှိစေလာနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအနေဖြင့် လက်ရှိလည်ပတ်နေသော လုပ်ငန်းစဉ်များအား လေ့လာဆန်းစစ်၍ ထုတ်လုပ်မှုပုံစံများ၊ ထုတ်လုပ်မှုနည်းလမ်းများနှင့်အတူ ၎င်းတို့၏စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက် သော အလေ့အကျင့်များအားလုံးကိုပါ ပြောင်းလဲနိုင်ရေးအတွက် တွန်းအားပေးဆောင်ရွက်သွား ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်လာနိုင်ခြင်း၊ ကုန်ပစ္စည်းအမှတ်တံဆိပ်ဖြင့် ဈေးကွက်ရရှိလာနိုင်ခြင်း၊ စည်းမျဉ်း

စည်းကမ်းများအရ အရေးယူဆောင်ရွက်ခံရမှုများကို ရှောင်ရှားလာနိုင်ခြင်း စသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ရရှိလာစေနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

အခြေခံ စားသုံးသူများအနေဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု မရှိစေရေး သို့မဟုတ် လျော့ချနိုင်ရေးအတွက် ထုတ်ပိုးထားမှု မရှိသော၊ အနည်းငယ်သာ ထုတ်ပိုးထားသော၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေသော ပစ္စည်းများကိုသာ ဝယ်ယူခြင်းဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိစေနိုင်သော ထုတ်ကုန်များ ဝယ်ယူမှုကို လျော့ချခြင်း၊ ဖြစ်နိုင်ပါက စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအဖြစ် စွန့်ပစ်ခြင်းထက် ပစ္စည်းများအား ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ရယူခြင်းနှင့်ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စားကြွင်းစားကျန်များအား မြေဩဇာအဖြစ် ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း၊ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သီးခြား စွန့်ပစ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်စေနိုင်ရေးအတွက် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

စားသုံးသူများအား သတိမူစေမည့် အခြားနည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ထုတ်ကုန်များတွင် ကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှုရှိစေနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များအား ဖော်ပြပေးသည့် အမှတ်တံဆိပ်များ ဖော်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းကြောင့် ထိခိုက်နိုင်မှုအခြေအနေများနှင့် သုံးစွဲပြီးပါက ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ရရှိနိုင်သော နည်းလမ်းများ စသည်တို့ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြနေနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ အခြားနည်းလမ်းတစ်ခုမှာ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစားခွဲခြားပြီးမှသာ စွန့်ပစ်ခြင်းဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းများတွင် ပြည်သူလူထုမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်းအား အသိပညာပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အသိပညာပေးမှုများ၊ တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမိုအားကောင်းလာအောင် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ဝန်ဆောင်ခများကို စတင်ကောက်ခံမည်ဆိုပါက ပြောင်းလဲကျင့်သုံးရမည့် အဓိက အလေ့အကျင့်များကို အသိပေးခြင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်ကြောင်း အသိပေးခြင်း စသည်ဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်နေသူများအား နားလည်သဘောပေါက်လာအောင် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ပညာပေးအစီအစဉ်များ သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက်များကို နားလည်လက်ခံနိုင်စွမ်း အားနည်းပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုမှာ အရေးကြီးကြောင်း ကလေးသူငယ်ဘဝမှစ၍ အသိပညာပေးခြင်း၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်မှသည် မိသားစုအဆင့်အထိ အသိပညာပေးခြင်း၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် ထည့်သွင်းသင်ကြားစေခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများ ရရှိလာနိုင်ပြီး ရေရှည်တွင်လည်း ပိုမို၍ အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိလာနိုင်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက်များ

အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာနှင့်ပင်မလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် ဖော်ပြပါရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ၊ နည်းစနစ်၊ နည်းလမ်းနှင့် လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ချက်များကို အသိပေးရှင်းလင်းရန်အတွက် လက်ခံအသုံးပြုထားသော ဝေါဟာရများ အများအပြားရှိပါသည်။ အဆိုပါဝေါဟာရများကို ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ် တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော အမျိုးသားအဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက် များနှင့် ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသည့် အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပတ်ဝန်းကျင် မထိခိုက်စေသော ခိုင်လုံသည့် နည်းပညာများဆိုင်ရာ စာတမ်းများမှ ထုတ်နှုတ်အသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အောက်ဆီဂျင်မဲ့ချေဖျက်ခြင်း (Anaerobic Digestion)။ အောက်ဆီဂျင် အသုံးပြုခြင်း မပြုဘဲ အော်ဂဲနစ်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ မီသိန်းနှင့် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်များကို ဇီဝနည်းပညာဖြင့် ပြောင်းလဲထုတ်လုပ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ဇီဝနည်းပညာဖြင့် ပျက်စီးနိုင်သော ပစ္စည်းများ (Biodegradable Material)။ အဏုဇီဝနည်းဖြင့် ပျက်စီးနိုင်သော အော်ဂဲနစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။ အစားအစာ၊ စက္ကူ၊ အစရှိသည့် အော်ဂဲနစ် ပစ္စည်းအများစုမှာ ဇီဝနည်းပညာဖြင့် ပျက်စီးသောပစ္စည်းများဖြစ်ပါသည်။

အရွယ်ပမာဏ ကြီးမားသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ (Bulky waste)။ ပုံမှန်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်၍မရနိုင်သော မြို့ပြဧရိယာများမှထွက်ရှိသည့် သစ်ပင်များ၊ သစ်ကိုင်းများ၊ အသုံးအဆောင်များ၊ ပရိဘောဂများကဲ့သို့ အရွယ်ပမာဏ ကြီးမားသော အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအားလုံးကို ပြန်လည်အသုံးပြုသည့် ပတ်လည်စီးပွားရေးစနစ် (Circular economy)။ အတူတကွ ပေါင်းစည်းအသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြင်ဆင်မွမ်းမံခြင်း၊ ပြုပြင်ခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း စသည်တို့ကို အခြေခံသော စီးပွားရေးစနစ်ဖြစ်ပြီး ထုတ်ကုန်များ၊ ထုတ်ကုန်အစိတ်အပိုင်းများနှင့် အခြေခံပစ္စည်းများကို အကောင်းဆုံးအသုံးပြုမှု ဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ် ထားသည့် စနစ်ဖြစ်ပါသည်။

သန့်ရှင်းသောထုတ်လုပ်မှုဖြစ်စေခြင်း (Cleaner production)။ လူသားနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဆိုးကျိုးများ လျော့နည်းစေပြီး အကျိုးပိုမိုဖြစ်ထွန်းစေရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာ များကို ဘက်ပေါင်းစုံပေါင်းစပ်ကျင့်သုံး၍ ဆောင်ရွက်ထားသော ထုတ်လုပ်မှုများ၊ ထုတ်ကုန်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ဆိုလိုပါသည်။ အရင်းအမြစ်များအား အကျိုးရှိထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်စေခြင်း

သာမက ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ၎င်းပစ္စည်းများအား ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဘေးအန္တရာယ်ရှိပစ္စည်းများ အသုံးပြုမှု၊ ထုတ်လွှတ်အခိုးအငွေ့ ထွက်ရှိမှု၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု များကို လျော့ချရန် ရည်ရွယ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သိမ်းဆည်းခြင်း (Collection)။ နေအိမ်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ သို့မဟုတ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစုပုံ ထားရှိသည့်နေရာများမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ကောက်ယူသိမ်းဆည်း၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်း သည့်ယာဉ်ဖြင့် အခြားတစ်နေရာသို့ ပို့ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် နောက်ဆုံးစွန့်ပစ်မည့်နေရာသို့ ပို့ဆောင်သည့်လုပ်ငန်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

စီးပွားလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ (Commercial solid waste) ။ စတိုးဆိုင်၊ ရုံး၊ ဈေး၊ ဟိုတယ်၊ စားသောက်ဆိုင်နှင့် ကုန်လှောင်ရုံများကဲ့သို့သော ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ၊ လက်လီလက်ကား အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းများအပါအဝင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

စုပေါင်းသိမ်းဆည်းခြင်း (Communal collection)။ လူတစ်ဦးချင်းစီမှ ၎င်းတို့၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များကို စုပုံစွန့်ပစ်နေရာသို့ ပို့ဆောင်စေပြီး အဆိုပါစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့များမှ စုပေါင်းသိမ်းဆည်းသည့် စနစ်ကို ဆိုလိုပါသည်။

မြေဆွေး (Compost)။ ဆွေးမြေပျက်စီးခြင်းဖြင့် ရရှိလာသော သဘာဝပစ္စည်းများ/ မြေဆွေးများကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို ဇီဝမြေဩဇာအနေဖြင့်လည်း အသုံးပြု၍ ရပါသည်။

ဆွေးမြည့်ခြင်း (Composting)။ အောက်ဆီဂျင်ကိုအသုံးပြု၍ အော်ဂဲနစ်အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ဇီဝနည်းပညာဖြင့် ဆွေးမြည့်ပျက်စီးခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော အကျိုးအပွဲ၊ အပျက်အစီးများ (Construction and demolition debris, C&D)။ အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ခြင်း/ ဖျက်သိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် အုတ်ခဲ၊ ကွန်ကရစ်၊ နံရံအဟောင်းများနှင့် မျက်နှာကျက်အပျက်များ၊ အသုံးမလိုသော ပရိဘောဂအဟောင်းများ၊ သစ်တိုသစ်စများ၊ သတ္တု အပိုင်းအစများ နှင့် ထုပ်ပိုးပစ္စည်းများ စသည်တို့ကို ဆိုလိုပါသည်။

စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်မှုရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံစွန့်ပစ်သည့်နေရာ (Controlled dumpsite)။ မြေအောက်ရေများ မညစ်ညမ်းစေရန် သင့်လျော်သည့် မြေနေရာ ရွေးချယ်ခြင်း၊ အဆင့်များ သတ်မှတ်ခြင်း၊ ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းအောင် ဖိသိပ်ပေးခြင်း၊ ညစ်ညမ်းရေများ မစီးဆင်းစေရန် ပြုပြင်ဆောင်ရွက်ထားခြင်း၊ ထွက်ရှိလာမည့် ဓာတ်ငွေ့များအတွက် စီမံဆောင်ရွက်ထားခြင်း၊ မြေကြီး၊ သဲ စသည်တို့ဖြင့် ပုံမှန်ဖုံးအုပ်ထားခြင်း၊ ဆောင်ရွက်ထားရှိမှုစနစ်များကို ထိန်းချုပ်ထားခြင်း၊ အခြေခံမှတ်တမ်း/အချက်အလက်များ သိမ်းဆည်းထားခြင်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကောက်ယူသူများအား

ဝင်ရောက်ခွင့်မပြုခြင်း စသည့်အလေ့အကျင့်များအား ကျင့်သုံး၍ အဆင့်မြှင့်ဆောင်ရွက်ထားရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် နေရာများကို ဆိုလိုပါသည်။

ကုန်ကျစရိတ် လျော့နည်းသက်သာစေသော နည်းလမ်းများ (Cost recovery mechanism)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာစနစ်၊ အစီအစဉ်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို ရေရှည် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို လျော့နည်းသက်သာအောင် ဆောင်ရွက်ထားရှိသော နည်းလမ်းများကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လမ်းဘေးနေရာများရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား သိမ်းဆည်းခြင်း (Curb side collection)။ လူနေအိမ်များ၊ ဈေးဆိုင်များ၏လမ်းဘေးများတွင် စွန့်ပစ်ထားသည့် ဆွေးမြည့်လွယ်သော၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

စွန့်ပစ်ခြင်း (Disposal)။ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ စနစ်တကျစီမံဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းများ ပြုလုပ်ပြီးနောက် နောက်ဆုံးအဆင့် စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အများအားဖြင့် စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားရှိသောနေရာတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားရှိသည့် နေရာ (Disposal site) ။ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို နောက်ဆုံးအဆင့်အဖြစ် စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားရှိသည့်နေရာကို ဆိုလိုပါသည်။

အခြားဖြေရှင်းဆောင်ရွက်သည့် အချိုးအစားပမာဏ (Diversion rate)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် နေရာများတွင် စွန့်ပစ်ခြင်း၊ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းများ မပြုလုပ်ဘဲ ပြန်လည်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ဆွေးမြည့်ဖျက်စီးစေခြင်း နှင့် ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းများ ပြုလုပ်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ပမာဏ/အချိုးအစားကို ဆိုလိုပါသည်။

ဂေဟစနစ်နှင့်သဟဇာတဖြစ်စေသော ပုံစံ (Eco-design)။ အရင်းအမြစ်များအား အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းနှင့် အန္တရာယ်ဖြစ်စေမှုများအား လျော့ချခြင်းတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်ထားသည့်အပြင် ကုန်ပစ္စည်းအား ရေရှည်အသုံးပြုနိုင်စေခြင်း၊ တပ်ဆင်ဖြုတ်ယူခြင်း၊ ပြုပြင်ခြင်း၊ အဆင့်မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ ပုံစံများ/အချက်အလက်များ၊ အခြားသောလုပ်ငန်းများတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုစေနိုင်သော ကုန်ပစ္စည်းများအား ထုတ်လုပ်ခြင်း စသည့်အကြောင်းအရာများအပေါ် တွင်လည်း အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ထားသည့် ပုံစံဖြစ်ပါသည်။

ဂေဟစနစ်နှင့်သဟဇာတဖြစ်ကြောင်း သိသာထင်ရှားစေသည့် အမှတ်တံဆိပ် (Eco-labelling) ။ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့ကြောင့် ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုရှိစေနိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့်အတူ အမှတ်တံဆိပ်ကပ်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

စီးပွားရေး အထောက်အကူပြု လုပ်ငန်းများ(Economic instruments)။ ချမှတ်ထားသည့် မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များကို အထောက်အကူပြုစေရန်အတွက် ငွေကြေး ထောက်ပံ့မှုများ ဆောင်ရွက်ပေးရန် သို့မဟုတ် အဟန့်အတားများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ကို ဆိုလိုပါသည်။

လျှပ်စစ်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ (Electronic waste / E-waste / Waste Electrical and Electronic Equipment-WEEE) ။ ယေဘုယျအားဖြင့် စွန့်ပစ်ထားသော ဟောင်းနွမ်းပျက်စီးနေသည့် လျှပ်စစ် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကို ဆိုလိုပါသည်။ လက်တွေ့ကျကျ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမည်ဆိုပါက လက်ရှိ သုံးစွဲသူ အတွက် အဆင်မပြေဖြစ်စေသော၊ အသုံးပြု၍မရတော့သော လျှပ်စစ်ပိုင်းဆိုင်ရာပစ္စည်း ကိရိယာ များ ဖြစ်ပါသည်။

စွမ်းအင်ပြန်လည်ရရှိမှု (Energy recovery)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းမှ ရရှိလာ သောအပူစွမ်းအင် သို့မဟုတ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စုပုံစွန့်ပစ်ထားသည့်နေရာများမှ ထွက်ရှိလာသော မီသိန်းဓာတ်ငွေ့ စသည်တို့မှတစ်ဆင့် စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု မရှိစေသော ခိုင်လုံသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် (Environmentally sound waste management) ။ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဘေးအန္တရာယ် ကင်းအောင် စွန့်ပစ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ရယူနိုင်သောပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ရရှိအောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ ရေရှည်ကောင်းမွန် စေမည့် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲမှုပုံစံများဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့် အခြေခံ အကြောင်းရင်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ဆိုလို ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုကာကွယ်ခြင်းနှင့်အတူ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင် မည့် အခွင့်အလမ်းများကို ကိုယ်စားပြုပြီး ရေရှည် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဘက်ပေါင်းစုံလွှမ်းခြုံပါဝင်သော စီမံခန့်ခွဲမှု အခြေခံသဘောတရားများအား အသုံးပြုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထုတ်လုပ်သူမှ တာဝန်ယူဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့် သတ်မှတ်ချက် (Extended producer responsibility) ။ ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်သူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ထုတ်ကုန်များနှင့်ပတ်သက်၍ အသုံးပြုပြီးစီးသည့်အခြေအနေအထိ တာဝန်ယူဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သတ်မှတ် ထားသော စည်းကမ်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

စားကြွင်းစားကျန်များ (Food waste) ။ အသား/ငါး နှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ သစ်သီးဝလံများအား ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ စားသောက်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်ရာမှ ထွက်ရှိ လာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

အုပ်ချုပ်မှုစနစ် (Governance)။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် လွန်ခဲ့သည့်ဆယ်စုနှစ်များကတည်းက လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများနှင့်အညီ စီမံအုပ်ချုပ် လျက်ရှိ ပါသည်။ ကမ္ဘာတဝန်း၊ နိုင်ငံတကာအဆင့်၊ ဒေသတွင်းအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အနေအထားများ၊ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်းများမှ ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အခြေအနေ များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ ပိုမိုပြည့်စုံကောင်းမွန်စေသော အုပ်ချုပ်မှုစနစ်ဆီသို့ ဦးတည် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အစိမ်းရောင်စီးပွားရေး (Green Economy)။ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဂေဟစနစ် ပျက်စီးမှုများကို သိသာစွာလျော့ချပေးနိုင်ပြီး လူမှုဘဝတိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရေးနှင့် လူမှုဘဝ တရားမျှတမှု ရရှိစေရေး ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည့် စီးပွားရေးကို အစိမ်းရောင်စီးပွားရေး ဟု ကုလသမဂ္ဂ ပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်က သတ်မှတ်ထားပါသည်။

အစိမ်းရောင်စွန့်ပစ်ပစ္စည်း(Green waste)။ ပြည်သူ့ပန်းခြံများ/ပုဂ္ဂလိကပန်းခြံများနှင့် အစိမ်းရောင် နယ်မြေများအား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ မွမ်းမံပြင်ဆင်ခြင်း စသည် တို့ကိုဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေ စိုက်ပျိုးခြင်း လုပ်ငန်းများ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများမှစွန့်ပစ်ပစ္စည်း (Health-care waste/ medical waste) ။ အသုံးပြုပြီး ဆေးထိုးအပ်၊ ဆေးထိုးပြွန်များမှစ၍ သုံးစွဲပြီး ဝှမ်းစများ၊ ပက်တီးများ၊ ခန္ဓာကိုယ် အစိတ်အပိုင်းများ၊ ဆေးစစ်ချက် နမူနာများ၊ သွေးများ၊ ဓာတုပစ္စည်းများ၊ ဆေးဝါးများ၊ ဆေးဝါး ကိရိယာများနှင့် ရေဒီယိုသတ္တုကြွပစ္စည်းများ စသည့် ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ်ပစ္စည်း (Hazardous waste) ။ ဓာတ်ပြုစေသော၊ အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေသော၊ တိုက်စားစေသော သို့မဟုတ် အခြားတနည်းနည်းဖြင့် သက်ရှိနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေသော၊ ထိခိုက်စေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသော ဘေးထွက်ပစ္စည်း အများအပြားသည် ဘေးအန္တရာယ်ရှိပါသည်။

မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း(Incineration) ။ ထွက်ရှိလာသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်ရန် နှင့် တစ်ခါတစ်ရံ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ရန် အလို့ငှာ အဆိုပါ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်း များကို စနစ်တကျ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း (Industrial waste) ။ စက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ထုတ်လုပ်မှုနည်းစဉ်များမှ ထွက်ရှိလာသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းကို ဆိုလိုပါသည်။

အခြားသော ကဏ္ဍများ (Informal sector) ။ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အများအားဖြင့် အသေးစားလုပ်ငန်းများဖြစ်သော လုပ်အားကို အခြေခံသော၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက်များ မရှိသော၊ မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိသော ထုတ်လုပ်မှု / ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

မြေဖို့ စွန့်ပစ်ခြင်း (Landfilling)။ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် နေရာတွင် စနစ်ကျသောပုံစံဖြင့် နောက်ဆုံးစွန့်ပစ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ စနစ်တကျ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစွန့်ပစ်သည့်နေရာများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်မှုရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစွန့်ပစ်သည့်နေရာများလည်း အကျုံးဝင် ပါရှိပါသည်။

အနည်အနှစ်များ(Lechate)။ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်း သို့မဟုတ် အခြားသောကြားခံတစ်နေရာမှ စီးထွက်လာသော အရည်ဖြစ်ပြီး စိမ့်ဝင်ပါလျက်ရှိသော အနည်အနှစ်များတွင် ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စေသည့် ပစ္စည်းများ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မြေဖို့စွန့်ပစ်ရာတွင် အဆိုပါ အနည်အနှစ်များ စစ်ယူစုဆောင်း၍ ပြုပြင်သန့်စင်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရန် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

အဆင့်ဆင့်ဖြစ်စဉ်များအား ချဉ်းကပ်လေ့လာခြင်း(Life-cycle approach)။ ကုန်ပစ္စည်း တစ်ခု ထုတ်လုပ်ရာတွင် ဆောင်ရွက်ရသည့် ပထမအဆင့်ဖြစ်သော ကုန်ကြမ်းပစ္စည်း ရယူခြင်းမှစ၍ ကုန်ချောထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ထုတ်ပိုးခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ ဖြန့်ဖြူးခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း၊ နောက်ဆုံးဖြစ်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးအစားအပေါ် မူတည်၍ အခြားဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည့်အဆင့် စသည်တို့ကို အဆင့်ဆင့် လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ဈေးများမှ ထွက်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ (Market waste)။ အစားအသောက်များ ရောင်းချသည့် ဈေးများအနီးအနားဝန်းကျင်တွင် စွန့်ပစ်ထားသော အသီးအရွက်များ၊ သား/ငါးများနှင့် ရောင်းချ၍ မကုန်သော အစားအစာများ စသည့် အော်ဂဲနစ်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

ပစ္စည်းများ ပြန်လည်ရယူသည့် ဝန်ဆောင်မှု (Materials recovery facility- MRF) ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများတွင် ရောနှောပါဝင်လျက်ရှိသော ပြန်လည်ရယူအသုံးပြုနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို လူ/ စက်များဖြင့် ခွဲခြားခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသည့် အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်း

များမှ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင်သောပစ္စည်းများကို ခွဲခြားရယူပြီးနောက် ပြန်လည်ရယူ ထားသည့် ပစ္စည်းများကို ဈေးကွက်အတွင်း ပြန်လည်ရောင်းချကြပါသည်။

မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်း (Municipal solid waste - MSW)။ စက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှအပ အခြားသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာသော ပစ္စည်းအပိုင်းအစများ၊ အခြားသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည်လည်း မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများတွင် ပါဝင်လေ့ရှိပါသည်။ ယေဘုယျ အားဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုမူ မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးအစားထဲတွင် ထည့်သွင်းခြင်းမရှိသော်လည်း စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များမှ လက်ခံသန့်စင်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုမူ မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအဖြစ် သတ်မှတ်လေ့ရှိပါသည်။

မိမိနေထိုင်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်များကို ကန့်ကွက်ခြင်း (Not In My Back Yard - NIMBY) ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အဆိုပြုထားသော နေရာများသည် မိမိနေထိုင်သည့် ဧရိယာအနီးဝန်းကျင်တွင် ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အများအတွက် တိုးတက်ကောင်းမွန်သည့်အစီအစဉ်ဖြစ်သော်လည်း အဆိုပါ ဧရိယာပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်သူများမှ ကန့်ကွက်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

လေဟာပြင်တွင် စုပုံစွန့်ပစ်ခြင်း (Open dumping) ။ စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲမှု မရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စုပုံစွန့်ပစ်ထားရှိသည့်နေရာများကို ဆိုလိုပါသည်။ အဆိုပါ နေရာများတွင် ထွက်ရှိလာသော အနည်အနှစ်များကို ထိန်းချုပ်ဆောင်ရွက်မှု မရှိခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းကွပ်ကဲနိုင်မှု မရှိခြင်း၊ အဖုံးအကာ ထားရှိမှု မရှိခြင်း တို့ကိုတွေ့ရသည့်အပြင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကောက်ယူသူများကိုလည်း တွေ့ရှိရ ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ညစ်ညမ်းမှုဖြစ်စေပြီး ကြာရှည်စွာ မပျောက်မပျက် တည်မြဲနေနိုင်သည့် အော်ဂဲနစ် ဓာတုဒြပ်ပစ္စည်းများ (Persistent Organic Pollutants - POPs) ။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အချိန်ကြာမြင့်စွာ မပျက်မစီးဘဲ ဆက်လက်တည်ရှိနေနိုင်သော၊ ကျယ်ပြန့်စွာ ပျံ့နှံ့နိုင်သော၊ သက်ရှိသတ္တဝါများ၏အဆိတစ်ရှူးများကို တိုးပွားလာစေနိုင်သော၊ လူနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကို အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေနိုင်သော ဓာတုပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။ ၎င်းတို့သည် တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိနိုင်ပြီး ရောက်ရှိသည့်နေရာတိုင်းကိုလည်း ပျက်စီးစေနိုင်ပါသည်။

ညစ်ညမ်းစေသူက ပေးချေရသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း (Polluter Pays Principle)။ ညစ်ညမ်းမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသူသည် အဆိုပါညစ်ညမ်းမှုအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို ကျခံရန်

ချမှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ဖြစ်ပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူသည် အဆိုပါ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းကြောင့် လူသားတို့၏ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် အန္တရာယ် မကျရောက်စေရန်အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုကုန်ကျစရိတ်ကို ကျခံရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ထုတ်လုပ်သူ၏တာဝန်ဝတ္တရားများ (Producer responsibility) ။ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရာတွင် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ လျှော့သုံးခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ရရှိနိုင်သော ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်ပိုးမှုစနစ်များကို လျှော့ချခြင်းအားဖြင့် ထုတ်လုပ်သူသည် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းနှင့်ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသော လုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိလာမည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သောစနစ်ကို ဆိုလိုပါသည်။

လျှော့ချခြင်း (Reduce)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု ပမာဏကို လျှော့ချစေနိုင်သော ပစ္စည်းများကို ရွေးချယ်အသုံးပြုခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း (Reuse)။ အသုံးပြု၍ရနိုင်သေးသောပစ္စည်းများ၊ ပစ္စည်းအစိတ်အပိုင်းများကို အကြိမ်ကြိမ် ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း (Recycle)။ မူလပစ္စည်းနှင့်ပုံစံတူ သို့မဟုတ် ပုံစံကွဲပြားသော ကုန်ပစ္စည်းအသစ်များထုတ်လုပ်ရန်အတွက် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ကုန်ကြမ်းအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း (Reduce-Reuse-Recycle - 3Rs)။ လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုသည့် နည်းလမ်းများကို တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ လိုက်နာကျင့်သုံးရေးအတွက် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ အရင်းအမြစ်များအား အကျိုးရှိထိရောက်စွာ အသုံးပြုမှုများဖြင့် ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျ သုံးစွဲသည့်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို တည်ထောင်လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ 3Rs ကို လိုက်နာကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ကျင်းပခဲ့သော G8 Sea Island Summit သဘောတူညီချက်အရ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ၌ကျင်းပခဲ့သော ဝန်ကြီးများအဆင့် အစည်းအဝေးတွင် ပထမဆုံးအဖြစ် 3Rs ကို တရားဝင် စတင် အသုံးပြု ခဲ့ပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းမှ ထုတ်လုပ်ထားသော လောင်စာ (Refuse-derived fuel-RDF) ။ မြို့ပြဧရိယာများမှထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို နည်းပညာများကို အသုံးပြု၍ ထုတ်လုပ်ထားသောလောင်စာကို ဆိုလိုပါသည်။ ထိုသို့ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် ပြန်လည်ပြုပြင် ထုတ်လုပ်နိုင်သောပစ္စည်းများ၊ မီးမလောင်သောပစ္စည်းများ စသည်တို့ကို ခွဲခြားခြင်း၊ သေးငယ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ ကျစ်လျစ်အောင် ပုံစံသွင်းခြင်း စသည်တို့ကို အဆင့်ဆင့် ဆောင်ရွက်ရပါသည်။

အရင်းအမြစ်များကို ပြန်လည်ရယူခြင်း (Resource recovery)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ ပြန်လည်ရယူနိုင်သော ပစ္စည်းများ၊ စွမ်းအင် စသည်တို့ကို ထုတ်ယူခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

အရင်းအမြစ်များကို အကျိုးရှိထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်း (Resource Efficiency)။ စွန့်ပစ်လိုက်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများထဲတွင် အရင်းအမြစ်များလည်း ပါဝင်စွန့်ပစ်နေခြင်းဖြစ်ရာ ထိုသို့ မဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် ထုတ်ကုန်ပုံစံတစ်ခုလုံးကို ပြန်လည်စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်း၊ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများက စားသုံးသူများကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် အထောက်အကူပြုမှု အခြေအနေများကို မေးမြန်းခြင်း စသည်ဖြင့် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်း အသုံးပြုမှုအဆင့်တိုင်းတွင် အရင်းအမြစ်များအား အသုံးပြုရရှိနိုင်မှု အခြေအနေကို ပြန်လည်ဆန်းစစ် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

စနစ်တကျ မြေဖို့စွန့်ပစ်ခြင်း (Sanitary landfill)။ စနစ်တကျ အခြေခံဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လုံလောက်သော လုပ်ငန်းခွင် မြေနေရာ ဖြစ်ခြင်း၊ ထွက်ရှိသည့်အနည်အနှစ်များနှင့် အခိုးအငွေ့များအား သင့်လျော်မှုရှိအောင် စီမံခန့်ခွဲထားခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ စွန့်ပစ်ထားသည့်မြေနေရာများကို ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းအောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်ထားသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဖုံးအုပ်ထားခြင်း၊ ပြည့်စုံလုံလောက်သော ထိန်းချုပ်မှုစနစ်များ ရှိခြင်း၊ ဆောင်ရွက်ထားရှိမှု မှတ်တမ်းများကို သိမ်းဆည်းထားခြင်း စသည့် နည်းပညာအခြေခံ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို သတ်မှတ်မြေနေရာတွင် စွန့်ပစ်ထားသောနည်းလမ်းကို ဆိုလိုပါသည်။

အနည်အနှစ် (Sludge) ။ လေ/ရေ သန့်စင်ဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာမှ ထွက်ရှိလာသော အစိုင်အခဲ အကြွင်းအကျန်များကို ဆိုလိုပါသည်။

အရင်းအမြစ်များကို လျှော့ချသုံးစွဲခြင်း (Source reduction) ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှုပမာဏနှင့် အဆိပ်အတောက်ဖြစ်မှုများကို လျှော့ချရန်အတွက် ကုန်ပစ္စည်းများ၏ပုံစံ၊ ထုတ်လုပ်မှုနည်းစဉ်၊ ပါဝင်မှုအခြေအနေ၊ ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သည့် အခြေအနေများကို ဆန်းစစ်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

အရင်းအမြစ်များကို ခွဲခြားခြင်း (Source separation) ။ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဆွေးမြည့်ပျက်စီးစေခြင်းလုပ်ငန်းများ လွယ်ကူအဆင်ပြေစေရေးအတွက် ဆွေးမြည့်လွယ်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ပြန်လည်အသုံးပြု/ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မသိမ်းဆည်းမီ အခြား မြို့ပြဧရိယာများမှ ထွက်ရှိသော အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများဖြင့် ခွဲခြားထားရှိခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (Stakeholder) ။ လက်တွေ့လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မူဝါဒချမှတ်ခြင်းတို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ရောက်မှုရှိစေသောသူများ၊ စီမံကိန်းလုပ်ငန်း/ အဖွဲ့အစည်း

များတွင် တရားဝင်အနေဖြင့် စိတ်ပါဝင်စားစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော လူ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ထောက်ပံ့ကူညီမှု (Subsidy) ။ ဆောင်ရွက်လိုသည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုကို တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးအတွက် အစိုးရမှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ပြည်သူများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများအား တိုက်ရိုက် ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ထောက်ပံ့သော အကူအညီကို ဆိုလိုပါသည်။

ဝန်ဆောင်ခ (Tipping fee) ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မြေဖို့စွန့်ပစ်ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများအတွက် ပေးချေရသော ဝန်ဆောင်ခကို ဆိုလိုပါသည်။

လွှဲပြောင်းပေးသည့်နေရာ (Transfer station) ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသည့် ယာဉ်ငယ်များဖြင့် သိမ်းယူ၍ တစ်နေရာတည်း စုပေါင်းသိမ်းဆည်းထားသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ထရပ်ကားကြီး များဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ ဝေးကွာသောနေရာတွင်ရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားသောနေရာများသို့ မပို့ဆောင်မီ ယာယီ သိမ်းဆည်းထားရှိသောနေရာကို ဆိုလို ပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ (Waste) ။ အသုံးမဝင်တော့သော၊ လိုအပ်မှုမရှိတော့သော၊ အသုံးပြုပြီး စွန့်ပစ် လိုက်သော ပစ္စည်းများ၊ တန်ဖိုးမရှိတော့သော၊ ပျက်စီးနေသော ပစ္စည်းများ၊ အသုံးမပြုတော့သော၊ စွန့်ပစ်ရန် လိုအပ်သော ပစ္စည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းမှ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံ (Waste-to-energy-WTE Plant) ။ စွမ်းအင် ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ/ စီမံဆောင်ရွက်၍ဖြစ်စေ အသုံးပြုထားသော လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ စက်ရုံအသုံးပြုရန် (သို့) အပူရရှိစေရန်အတွက် ရေခွေးငွေ့ထုတ်ပေးသောမီးရှို့စက်များ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်ပေးသော မီးရှို့စက်များ၊ စွန့်ပစ် ပစ္စည်းစုပုံထားရှိသည့် နေရာများမှထွက်ရှိသည့် ဓာတ်ငွေ့များကို လျှပ်စစ်သို့ ပြောင်းလဲထုတ်လုပ် နေမှုများ စသည်တို့သည်လည်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းမှ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံ အမျိုးအစားများ စာရင်းတွင် ပါဝင်ပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဦးစားပေးအဆင့်များ (Waste Management Hierarchy) ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှုကို လျှော့ချရန်၊ စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရမည့် ဦးစားပေးအဆင့် များကို ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့် အဆင့်များကို ပီရမစ်ပုံစံဖြင့် တင်ပြထားပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ခြင်းသည် ပထမဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရမည့်နည်းလမ်းဖြစ်ပြီး ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းမှတစ်ဆင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ရယူခြင်းနှင့် နောက်ဆုံးအဆင့် စွန့်ပစ်ခြင်း

စသည့် နိုင်ငံပေါင်းစုံတွင် လက်ခံကျင့်သုံးနေသော ဆောင်ရွက်ရမည့် ဦးစားပေးအဆင့်များကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ကောက်ယူသူ (Waste picker) ။ လမ်းများ၊ အများပြည်သူပိုင်နေရာများ သို့မဟုတ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စုပုံစွန့်ပစ်ထားသည့်နေရာများမှ ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်၍ရသောပစ္စည်းများ ကို ရွေးချယ်၍ ကောက်ယူသူများကို ဆိုလိုပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု လျှော့ချခြင်း (Waste reduction)။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု ပမာဏလျော့ချ စေသည့်နည်းလမ်းများ အားလုံးကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပြီး ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများက သိမ်းဆည်းကောက်ယူရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ လျှော့ချနိုင်ရေးအတွက် ဥပဒေရေးရာ စည်းမျဉ်းများ သတ်မှတ်ခြင်း၊ ထုတ်ကုန်ပုံစံများ ပြောင်းလဲခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းမှသည် နောက်ဆုံးအဆင့် စွန့်ပစ်ခြင်း မပြုမီတွင် ပြန်လည်ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင်သောပစ္စည်းများနှင့် ဆွေးမြေ့စေသောပစ္စည်းများကို ခွဲခြားသိမ်းဆည်း ထားရှိစေရေးဆိုင်ရာ ဒေသတွင်းအစီအစဉ်များချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်တို့အထိ သတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိရာ အရင်းအမြစ်များ (Waste sources)။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ လူနေ အိမ်ရာများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ စွန့်ပစ်သည့်နေရာများနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သန့်စင်စက်ရုံ စသည့် အစိုင်အခဲ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ထွက်ရှိရာ နေရာများကို ဆိုလိုပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းထွက်ရှိမှု အနေအထား (Waste stream) ။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသအတွင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ စသည်တို့မှ စုစုပေါင်း ထွက်ရှိလာသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထွက်ရှိမှု အနေအထားကို ဆိုလိုပါသည်။

- ADB (2018): Myanmar Economy, <https://www.adb.org/countries/myanmar/economy> (accessed on 10 April 2018)
- ADB (2017): Urban Development and Water Sector Assessment, Strategy and Road Map, Manila, Philippines
- Bingham Centre for the Rule of Law (2013): Constitutional Awareness Myanmar <http://binghamcentre.biicl.org/binghamcentre/projects/burmamyanmar> (accessed on 25 October 2016)
- Government of Myanmar and UNFPA (2014): Population and Housing Census of Myanmar – Data Sheet. http://myanmar.unfpa.org/sites/asiapacific/files/pub-pdf/Census%20Data%20Sheet%20-%20ENGLISH_0.pdf (accessed on 25 November 2016)
- Government of Myanmar (2014): National Comprehensive Development Plan, Ministry of National Planning and Economic Development, Nay Pyi Taw
- Government of Myanmar (2015): The 2014 Myanmar Population and Housing Census, the Department of Population, Ministry of Immigration and Population, Nay Pyi Taw
- Hoornweg, D and Bhada-Tata, P (2012): Waste a Waste: A Global Review of Solid Waste Management, World Bank, Washington, DC. http://siteresources.worldbank.org/INTURBANDEVELOPMENT/Resources/336387-1334852610766/What_a_Waste2012_Final.pdf (accessed on 25 November 2016)
- Hotta, Y (edited) (2014): Discussion Paper – 3R Policy Indicator Factsheets, IGES, Japan
- Hotta, Y (edited) (2014): Co-benefits of the 3Rs (reduce, reuse and recycle) of municipal solid waste on climate change mitigation, IGES, Japan
- Jambeck, J.R., Geyer, R., Wilcox, C., Siegler, T. R., Perryman, M., Andrady, A., Narayan, R., Lavender Law, K (2015): Plastic waste inputs from land into the ocean, https://www.iswa.org/fileadmin/user_upload/Calendar_2011_03_AMERICANA/Science-2015-Jambeck-768-71_2_.pdf (accessed on 10 May 2018)
- Memon, M. A (2016): Holistic Waste Management Approach for Eco Towns, a presentation made at the First National/ City Workshops for Developing National/ City Waste Management Strategies in Myanmar, 13-17 June 2016 in Myanmar.

- http://www.iges.or.jp/files/research/scp/PDF/20160613/1_introtowhm_unep.pdf (accessed on 25 November 2016)
- MYANMORE (2018): Myanmar targets plastic waste in growing green movement, <https://www.myanmar.com/yangon/2018/06/myanmar-targets-plastic-waste-in-growing-green-movement/> (accessed on 20 June 2018)
- Mar, W. W (2018): The 2018 World Environmental Day – Steps to beat plastic pollution, <http://www.globalnewlightofmyanmar.com/2018-world-environment-day-steps-beat-plastic-pollution/> (accessed on 20 June 2018)
- MOECA (2012): Myanmar's Initial National Communication under the United Nations Framework Convention on Climate Change, <https://unfccc.int/resource/docs/natc/mmrnc1.pdf> (accessed on 2 April 2017)
- Nick Baker (2016): Myanmar's air pollution among the worst in the world: WHO, Sunday, October 16, 2016 [http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/22840-myanmar-s-air-pollution-among-](http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/22840-myanmar-s-air-pollution-among-the-worst-in-the-world-who.html)
- [the-worst-in-the-world-who.html](http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/22840-myanmar-s-air-pollution-among-the-worst-in-the-world-who.html) (accessed 20 October 2016)
- Nixon, H; Joeline, K.C; Chit Saw,P; Aung Lynn, T; and Arnold, M (2013): State and Region Governments in Myanmar, MDRI-CESD and the Asia Foundation, Yangon
- Netherland Enterprise Agency (2017): Scoping Mission on Integrated Solid Waste Management (ISWM) to Myanmar, Den Haag
- Premakumara, D.G.J, Maeda,T (2015): Municipal Solid Waste – The Burgeoning Environmental Threat, Routledge Handbook of Environment and Society in Asia, edited by Paul G. Harris and Graeme Lang, Routledge, NY. 176–196
- Premakumara, D.G.J, Simon Gilby and Yatsuka Kataoka (2016): Barriers for Implementation of the Philippine National Solid Waste Management Framework in Cities, IGES, Japan
- Premakumara D.G.J (2016): Development of E-waste Management Policy at the Local Level: A Case of Cebu City, IGES, Japan
- Premakumara, D.G.J; Yatsuka Kataoka; and Masako Chowdhury (2016): Development of Environmental Learning Programme for Establishing a Sustainable Solid Waste Management System in Mandalay City, Myanmar, The HDCA 2016 Conference: Capability and Diversity in a Global Society, 1–3 September 2016, IGES, Japan

- Premakumara, D.G.J, Canete, A.M.L, Nagaishi, M., Kurniawan, T.A., (2014): Policy implementation of the Republic Act (RA) No. 9003 in the Philippines: A case study of Cebu city. *Waste Management* 34 (2014), p. 971–979.
- Premakumara, D.G.J and Hengesbaugh, M (2016): *Quick Study on Waste Management in Myanmar: Current Situation and Key Challenges*, IGES, Japan.
- UN Environment and ISWA (2015): *The Global Waste Management Outlook*, UN Environment-IETC, Osaka
- Van de Klundert A and Anschütz J (2001): *Integrated sustainable waste management – the concept*. In: Scheinberg A (ed.) *Integrated Sustainable Waste Management: Tools for Decision-makers, Set of Five Tools for Decision-makers – Experiences from the Urban Waste Expertise Programme (1995–2001)*. Gouda, the Netherlands: WASTE. <http://www.waste.nl/page/513> (accessed 15 September 2016).
- Wilson, D.C; Rodic, L; Scheinberg, A; Velis, C.A; Alabaster, G (2012): *Comparative analysis of solid waste management in 20 cities*, *Waste Management & Research*, 30 (3), 237–254, Sage Publication
- http://www.iges.or.jp/files/research/scp/PDF/20160613/17_Quick_study_Web.pdf (accessed on 10 October 2016)
- WHO (2016): *Ambient air pollution: A global assessment of exposure and burden of disease*. World Health Organisation, Geneva
- World Resource Institute (2011): *Climate Analysis Indicators Tool (CAIT) Version 9.0*, WRI, Washington, DC.
- World Bank (2018): *Overview of Myanmar*, <http://www.worldbank.org/en/country/myanmar/overview> (accessed on 10 May 2018) World Bank (2012): *What a Waste*.
- http://siteresources.worldbank.org/INTURBANDEVELOPMENT/Resources/336387-1334852610766/What_a_Waste2012_Final.pdf (accessed on 10 June 2017)
- World Economic Forum (2016): *The New Plastic Economy – Rethinking the Future of Plastic*, http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_New_Plastics_Economy.pdf (accessed on 15 May 2018)
- WRI-CAIT (2017): *Myanmar*, <https://www.climatewatchdata.org/ndcs/country/MMR/full> (accessed on 17 December 2017)

**Ministry of Natural Resources and Environmental Conservation (MONREC)
Environmental Conservation Department (ECD)**

Building No 53, Nay Pyi Taw, Myanmar
Tel: +95-67-431326 Fax: +95-67-431322

UN Environment - International Environmental Technology Centre (IETC)

2-110 Ryokuchi koen, Tsurumi-ku, Osaka, 538-0036 Japan
Tel: +81-6-6915-4581

**IGES Centre Collaborating with UNEP on Environmental Technologies (CCET)
Institute for Global Environmental Strategies (IGES)**

2108-11, Kamiyamaguchi, Hayama, Kanagawa, 240-0015, Japan
Tel: +81-46-855-3840